

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Problematika humanitární intervence

Juliána Zamborská

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
Katedra politologie a mezinárodních vztahů
Studijní program Mezinárodní teritoriální studia
Studijní obor Mezinárodní vztahy a východoevropská studia

Bakalářská práce
Problematika humanitární intervence
Juliána Zamborská

Vedoucí práce:

Mgr. David Behenský

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce panu Mgr. Davidu Behenskému za jeho vynaložený čas, cenné rady, připomínky a odborné vedení práce.

1 OBSAH

2	Úvod.....	7
3	Vymezení humanitární intervence.....	12
3.1	Legitimita humanitární intervence.....	13
4	Právní aspekt humanitární intervence.....	14
4.1	Přirozené právo.....	15
4.1.1	Princip Společenské smlouvy.....	15
4.2	Právní pozitivismus.....	17
5	Principy platného práva ovlivňující vnímání humanitární intervence v současné době.....	18
5.1	Pojetí státní suverenity a princip nevměšování se do vnitřních věcí státu 19	
5.2	Mírová řešení sporů.....	20
5.3	Mezinárodní lidsko-právní smlouvy.....	21
5.3.1	The Responsibility to Protect – Odpovědnost chránit.....	22
5.4	Dílčí shrnutí právního aspektu humanitární intervence.....	24
6	Humanitární intervence v Kosovu 1999.....	25
6.1	Historické příčiny kosovského konfliktu.....	26
6.2	Humanitární situace během občanské války.....	28
6.3	Snahy mezinárodního společenství o mírové řešení krize v Kosovu.....	29
6.4	Humanitární intervence – operace Spojenecká síla.....	33
6.5	Argumentace stálých členů Rady bezpečnosti OSN ohledně intervence v Kosovu.....	34
6.5.1	Argumentace humanitární intervence v Kosovu 1999 ze strany Ruské federace.....	35
6.5.2	Systematické rozdělení argumentů ze strany Ruská federace.....	36
6.5.3	Argumentace humanitární intervence v Kosovu 1999 ze strany Čínské lidové republiky.....	37
6.5.4	Systematické rozdělení argumentů ze strany Čínské lidové republiky 38	
6.5.5	Argumentace humanitární intervence v Kosovu 1999 ze strany Spojených států amerických.....	38

6.5.6	Systematické rozdělení argumentů ze strany Spojených států amerických.....	39
6.5.7	Argumentace humanitární intervence v Kosovu 1999 ze strany Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a Francouzské republiky	40
6.5.8	Systematické rozdělení argumentů ze strany Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a Francouzské republiky	41
6.6	Shrnutí kosovské krize	41
7	Humanitární intervence v Libyjské republice v roce 2011.....	44
7.1	Faktory vedoucí k vyhocení napětí v Libyi a k následným demonstracím	44
7.2	Humanitární situace před intervencí	47
7.3	Mírové prostředky mezinárodního společenství k řešení krize v Libyi .	49
7.4	Humanitární intervence v Libyi – Operace Unified Protector.....	53
7.5	Argumentace humanitární intervence v Libyi ze strany stálých členů Rady bezpečnosti OSN	55
7.5.1	Argumentace ze strany Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a Francouzské republiky.....	55
7.5.2	Proměna argumentace ze strany Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a Francouzské republiky	58
7.5.3	Argumentace ze strany Spojených států amerických.....	59
7.5.4	Proměna argumentace ze strany Spojených států amerických	61
7.5.5	Argumentace Ruské federace.....	62
7.5.6	Proměna argumentace ze strany Ruské federace	63
7.5.7	Argumentace ze strany Čínské lidové republiky	64
7.5.8	Proměna argumentací ze strany Čínské lidové republiky	65
8	Humanitární intervence v Sýrii?	66
8.1	Nástin historického vývoje v Sýrii.....	66
8.2	Humanitární situace během občanské války v Sýrii.....	68
8.3	Prostředky mezinárodního společenství k mírovému řešení syrské krize	

8.4	Argumentace ze strany stálých členů Rady bezpečnosti OSN k otázce případné humanitární intervence v Sýrii.....	74
8.4.1	Argumentace ze strany Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku	74
8.4.2	Proměna argumentace ze strany Velké Británie Severního Irsku	77
8.4.3	Argumentace ze strany Spojených států amerických.....	77
8.4.4	Proměna argumentace ze strany Spojených států amerických	79
8.4.5	Argumentace ze strany Francouzské republiky	79
8.4.6	Proměna argumentací ze strany Francouzské republiky.....	82
8.4.7	Argumentace ze strany Ruské federace	83
8.4.8	Proměna argumentace ze strany Ruské federace	85
8.4.9	Argumentace ze strany Čínské lidové republiky	85
8.4.10	Proměna argumentace ze strany Čínské lidové republiky	86
9	Závěr	87
10	Seznam použité literatury a pramenů	91
11	Resumé	104

2 ÚVOD

Užití vojenské humanitární intervence za účelem ochrany lidských práv je v mezinárodních vztazích často diskutovaným tématem, protože její koncept nemá jasné zakotvení a vymezení v mezinárodním humanitárním právu¹. Základním sporem v debatách o intervenci je nejednoznačnost právních zásad. Na jedné straně se státy zavázaly k ochraně lidských práv prostřednictvím lidsko-právních mezinárodních a regionálních smluv² a na straně druhé se státy zavázaly akceptovat tradiční pojetí bezpečnosti, které je neoddělitelně spjato se zásadami státní svrchovanosti a nevměšování se do vnitřních záležitostí státu (Gierycz, 2010, 110). K druhému principu se státy zavázaly prostřednictvím Charty OSN a dalších mezinárodních a regionálních konvencí³. Tato kontroverze vede k otázce legitimacy a oprávněnosti humanitární intervence z hlediska politického, právního a morálního. Někteří považují porušování lidských práv za dostatečný důvod k použití ozbrojené síly, jiní takovou intervenci pokládají za zcela protiprávní čin, který je v rozporu se základními zásadami, na kterých je postaveno moderní psané mezinárodní právo (AL Haj, 2012, 76).

Cílem této práce je vymezit jeden z nejproblematictějších aspektů humanitární intervence, aspekt legitimacy, a poté zjistit, jak se jednotlivé státy Rady bezpečnosti OSN⁴ k tomuto aspektu stavěly. Poukážu na argumenty, které se na poli RB OSN používaly nejčastěji v konkrétních případech humanitárních

---

¹ Pod pojmem *mezinárodní humanitární právo* se rozumí „soubor mezinárodních pravidel smluvního obyčejového původu, jejichž specifickým úkolem je řešit humanitární problémy přímo vyplývající z ozbrojených konfliktů, ať už mezinárodních či vnitrostátních, omezovat z humanitárních důvodů právo stran v konfliktu používat prostředky a způsoby vedení války a chránit osoby a objekty, jež jsou nebo by mohly být konfliktem zasaženy.“ (Ondřej, 2010, 7). Jedná se o středně široké pojetí Mezinárodního humanitárního práva, které předkládá Mezinárodní výbor Červeného kříže a je u nás i v zahraničí nejvíce uznáváno (Ondřej, 2010, 7-8).

² Např. ve znění článku 5 Všeobecné deklarace lidských práv nebo článku 7 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (Zbořil, 2001, 116).

³ Mezi takové konvence patří například *Equity in sovereignty* (Rovnost suverenity), *Peaceful Compromise for the International Disputes* (Mírový kompromis pro mezinárodní spory), *Prohibiting Force Use in International Relationships* (Zákaz použití násilí v mezinárodních vztazích) a Nevměšování se do vnitřních záležitostí (AL Haj, 2012, 76).

⁴ Omezeno na stálé členské země Rady bezpečnosti OSN.

intervencí a jaké pojetí práva v argumentech velmocí na poli Rady bezpečnosti OSN převažovalo. Pro splnění cíle mé práce jsem zformulovala dvě otázky:

1. Jaká je argumentace států v Radě bezpečnosti OSN v případě příkladů humanitární intervence v Kosovu, Libyi a případné intervenci v Sýrii?

2. Jak se tato argumentace měnila?

Hlavním nástrojem ke splnění cíle bude hodnocení argumentů v Radě bezpečnosti OSN a to z důvodu, že pouze Rada bezpečnosti má tu pravomoc rozhodnout o použití všech dostupných prostředků k řešení sporů. Všemi dostupnými prostředky se rozumí i použití ozbrojené síly.

Argumenty budu hodnotit na základě právního aspektu, který je, nutno zmínit, také ovlivněn morálními hodnotami. Argumentaci ze strany stálých členů RB OSN představím v rámci vícepřípadové studie. Při hodnocení, zda se argumenty měnily nebo jsou konstantní, použiji komparativní prvek. Nebude se jednat o komparační metodu, ale o vícepřípadovou studii s komparačním prvkem (Karlas, 2008; Kořan, 2008).

Jelikož je problematické pevně uchopit právní aspekty humanitární intervence z hlediska kritéria pro hodnocení argumentů velmocí pro konkrétní případy humanitárních intervencí, rozdělím argumenty na ty, které se opírají o psané právo (pozitivní právo) a ty, které se o psané právo neopírají, tedy jsou podloženy buď přirozenoprávní argumentací, nebo jinými argumenty založenými na hodnotách morálky a dalších kategoriích, jež přímo nespádají do právní argumentace.

Pro splnění cíle této práce jsem vybrala dva případy humanitární intervence z minulosti a jeden případ, ve kterém se v současné době o možné humanitární intervenci jedná. Prvním případem je humanitární intervence v Kosovu v roce 1999. Tuto intervenci jsem zvolila proto, že k ní došlo v době, kdy se humanitární intervence v nových podmínkách 90. let 20. století teprve

formovala. V souvislosti s tím se formovala i samotná argumentace, jež byla na poli RB OSN u jednotlivých velmocí užívána. Zároveň bylo nutné vyřešit otázku, jak realizovat intervenci, a jak nastavit kritéria hodnocení její úspěšnosti.

Druhým případem zpracovaným v této práci je humanitární intervence v Libyi v roce 2011. Tento případ jsem zvolila proto, že mezinárodní společenství již mělo zkušenosti z Kosova a byl rovněž vypracován koncept “The Responsibility to Protect”, který reflektoval předešlé humanitární krize.

Jako poslední případ jsem zvolila současně probíhající krizi v Sýrii, díky níž mezinárodní společenství o možné intervenci jedná. V tomto případě mě zajímají aktuální argumentace, proč by humanitární intervence měla či neměla být zahájena.

Případ Kosova, Libye a Sýrie jsem zvolila proto, že se o každé intervenci jednalo v odlišné době a za jiných okolností. Proto lze z těchto případů v rámci komparativní perspektivy vyhodnotit, zda se jednotlivá argumentace v odlišných případech měnila nebo naopak, zda používaly jednotlivé státy stejný způsob argumentování. Tyto případy jsem zvolila také proto, že argumentace stálých členských zemí Rady bezpečnosti OSN ani v jednom z těchto tří případů intervence nebude zatížena studeno-válečnou konfrontací.

Tato práce je rozdělena na teoretickou část a samotné případové studie, které předkládají a hodnotí argumentaci. V teoretické části nejdříve definuji humanitární intervenci a uvedu, za jakých podmínek ji lze považovat za legitimní. Poté vymezím a vysvětlím právní aspekty humanitární intervence, které jsou poměrně složité a do debaty o humanitární intervenci vnáší mnohé nevyřešené otázky. Postavím proti sobě principy nevměšování se do vnitřních věcí států a nedotknutelnost státní suverenity versus závazek mezinárodního společenství respektovat lidská práva a jednat v souladu s lidsko-právními smlouvami. Poukážu na rozdíly nebo kontinuitu mezi přirozeno-právním a pozitivisticko-právním pojetím humanitární intervence. Toto objasnění

právního aspektu humanitární intervence považuji za důležité kvůli cíli své práce, aby byla lépe pochopitelná argumentace jednotlivých velmocí na konkrétní humanitární intervence. Následně přejdu k případovým studiím.

Případová část práce je tvořena třemi, výše zmíněnými, konkrétními případy, kdy jednalo mezinárodní společenství o humanitární intervenci. Intervence, případně jednání o ní, jsou řazeny chronologicky od nejstarší k nejaktuálnější. Nejdříve se věnuji intervenci v Kosovu, poté se budu soustředit na humanitární intervenci v Libyi a nakonec na současnou debatu o humanitární intervenci v Sýrii. Na konci každé kapitoly zhodnotím argumentaci ze strany stálých členských zemí Rady bezpečnosti OSN, jež se ke konkrétní intervenci vztahuje.

V závěru této práce shrnu dílčí hodnocení všech tří argumentací humanitárních intervencí. Uvedu, jaké argumenty se objevovaly nejčastěji a jakého byly charakteru, tedy zda byly podloženy pozitivním právem, nebo právem přirozeným, případně jinými morálními hodnotami. Zároveň popíšu, jak se měnily postoje k dané problematice jednotlivých velmocí.

Mimo výše uvedený hlavní cíl této práce, byla mým dalším motivem k jejímu zpracování snaha vytvořit dokument, který shrnuje argumenty ze strany stálých členů Rady bezpečnosti OSN. Tento dokument může sloužit jako primární rešeršní výzkum pro další analýzy samotné argumentace, nebo okolností, jež k humanitárním intervencím vedly. Je vhodné upozornit, že se v českém prostředí nevyskytuje mnoho textů, které by se podobnou problematikou takto shrnujícím způsobem zaobíralo, což se odráží i na využitých pramenech k této práci.

Mezi hlavní zdroje, které sloužily ke zpracování této práce, patří knižní i internetové zdroje. Knižní publikace budu používat především v teoretické části práce a při popisu historického původu konfliktů u jednotlivých intervencí. Internetové zdroje použiji především u případové studie Libye a Sýrie

z důvodu aktuálnosti obou případů. Důležitým dílem pro vypracování teoretické části práce je dílo *Mezinárodní právo veřejné* (Čepelka – Šturma, 2008), které obsahuje mnohé významné informace z hlediska právního aspektu humanitární intervence. Stěžejním dílem pro případovou studii humanitární intervence v Kosovu je *Stručná historie států – Kosovo* (Girgle, 2006). Autor jasně a podrobně popisuje historický vývoj Kosova a průběh občanské války v Kosovu v roce 1999.

Argumentaci velmocí budu čerpat z doslovných zápisů z jednání Rady bezpečnosti OSN o přijetí patřičné rezoluce, která povoluje použít všechny možné prostředky k řešení krize podle kapitoly VII Charty OSN. Také budu používat oficiální stanoviska velmocí ke konkrétním případům, která jsou dostupná na oficiálních stránkách prezidentů nebo vlád patřičné země.

3 VYMEZENÍ HUMANITÁRNÍ INTERVENCE

Jelikož humanitární intervence⁵ není právně ukotvena, existuje více definicí. Defínuje ji například Richard Little nebo Oppenheim jakožto vnější zásah do vnitřních věcí státu (AL Haj, 2012, 79). Podle J. L. Holzgrefa dochází k humanitární intervenci tehdy, jestliže stát nebo skupina států použije všechny dostupné donucovací prostředky na území cizího státu proto, aby zabránil/a rozsáhlému páchání násilí proti základním lidským právům na občanech intervenované země a to bez svolení toho státu, proti kterému je intervence namířena. Podle typu donucovacích prostředků dělí Holzgrefe HI na nenásilnou (donucovacími prostředky jsou ekonomické, diplomatické nebo jiné sankce) nebo HI násilnou (za využití vojenské síly). Někdy se pro takovou násilnou humanitární intervenci používá pojem *vojenská humanitární intervence* (Holzgrefe, 2008, 18).

Humanitární intervence může být rovněž vnímána v širším nebo užším pojetí. Širší pojetí humanitární intervence zahrnuje jak ozbrojené tak neozbrojené formy intervence prostřednictvím všech možných činností, které přispívají k udržení míru, k humanitární pomoci nebo obnově postižené země. Užší pojetí humanitární intervence je spojováno především s vojenským intervenováním za účelem ochrany lidských práv v intervenované zemi (Štěpánek, 2003, 33).

Dalším kritériem pro vymezení humanitární intervence může být to, zda humanitární intervence byla provedena na základě mandátu Rady bezpečnosti OSN či nikoli. V minulosti jsme se setkali s humanitární intervencí, která neměla mandát RB OSN k jejímu provedení (v Kosovu 1999) nebo naopak s intervencemi, které byly zahájeny na základě rozhodnutí RB OSN o použití všech dostupných prostředků, tedy o zahájení intervence (například v Libyi 2011).

---

⁵ Dále HI.

Ve své práci se ztotožňuji s definicí J. L. Holzgrefa. Pro zpracování případové studie humanitární intervence jsem si vybrala ty intervence, které zapadají do jeho pojetí HI. Jedná se tedy o případy, ve kterých intervenovalo společenství států s cílem zastavit rozsáhlé porušování lidských práv, přičemž vláda státu, ve kterém se intervenovalo, s tímto aktem nesouhlasila.

Pokud zohledníme případy, zpracované v této práci ve světle výše uvedených definic je vhodné upozornit, že akce v Kosovu (1999) a Libyi (2011) byly provedeny společenstvím států bez souhlasu srbské respektive libyjské vlády za účelem ukončení rozsáhlého porušování lidských práv v těchto zemích. V případě Sýrie společenství států ještě neintervenovalo, ale jednání o vojenské intervenci stále pokračuje na půdě RB OSN. Přestože v Sýrii dochází k rozsáhlému porušování lidských práv, syrská vláda jakoukoli, i nevojenskou, intervenci odmítá. Z těchto důvodů se domnívám, že kdyby došlo k vojenské akci, zapadala by, stejně jako intervence v Libyi a v Kosovu, do Holzgrefovy definice humanitární intervence.

3.1 Legitimita humanitární intervence

Dostáváme se k debatám o legitimitě a oprávněnosti humanitárních intervencí. O tom, že každý jedinec má svá základní práva a že existuje právo na intervenci za účelem zastavení represí vlády proti vlastnímu lidu, pojednávají již *teorie spravedlivé války*⁶, které jsou „tak staré jako válka sama“⁷ (Moseley, 2009)⁸. Ačkoli mezi teoriemi klasických autorů (např. Akvinský, Lock, Grotius) a autorů 20. století (např. Romsey, Walzer) nacházíme důležité rozdíly, shodují se na určitých klíčových principech. Tyto principy opodstatňují vedení spravedlivé války a některé z nich jsou ztotožňovány s kritérii pro humanitární intervenci (Davenport, 2011, 511-513).

---

⁶ Just War Theories.

⁷ „The just war tradition is indeed as old as warfare itself“ (Moseley, 2009).

⁸ Moseley, Alexander (2009). Just War Theory. *Internet Encyclopedia of Philosophy* (<http://www.iep.utm.edu/justwar/#H2> , 23.3.2013)

V rámci spravedlivé války mluvíme o pravidlech *jus ad bellum*, které stanovují, kdo a za jakých podmínek může vstoupit do války, a o pravidlech *jus in bello*, kterými se vedení války řídí. (Davenport, 2011, 511-513). Jedním z autorů pojednávajících o problematice legitimacy HI je Nicholas Wheeler (Šedivý, 2001, 33-34), který rozlišuje čtyři základní předpoklady, které musí být nezbytně naplněny, aby byla legitimita humanitární intervence prokázána. Musí existovat *spravedlivá příčina* (1), použití síly by mělo nastoupit až jako *poslední možnost řešení krize* (2), použití síly by mělo být přiměřené k situaci čili *proporční* (3) a intervence by měla „dosáhnout *pozitivního humanitárního výsledku*“ (Šedivý, 2001, 33).

Pro ospravedlnění humanitární intervence je důležité, že spravedlivou příčinou pro zahájení války/intervence je nejčastěji sebeobrana, kolektivní sebeobrana nebo *nově agrese*. Walzer definuje agresi jako násilný ozbrojený zásah do základních práv někoho jiného. Někým jiným se v jeho pojetí rozumí stát nebo jedinec. Podle Walzera a dalších moderních teoretiků v případě, že dojde k napadení základních práv jedince, je ozbrojená pomoc ze strany mezinárodního společenství nezbytná pro efektivní ukončení agrese a pro efektivní ochranu místního obyvatelstva před agresí, která je často praktikována vládou proti vlastním lidem. Podle této teorie je proto *agrese* spravedlivou příčinou (Orend, 2008)⁹.

4 PRÁVNÍ ASPEKT HUMANITÁRNÍ INTERVENCE

V této kapitole se zaměřím na právní aspekt humanitární intervence. Podívám se na rozdíly nebo naopak kontinuitu mezi právně-pozitivním a přirozeně-právním pojetím práva z hlediska argumentů spojených s HI. Z hlediska cíle práce je vysvětlení těchto rozdílů a jejich vliv na vnímání intervence důležité proto, abychom porozuměli způsobu argumentování jednotlivých velmocí na konkrétní humanitární intervence. Cílem kapitoly bude

---

⁹ Orend, Brian (2008). War. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (<http://plato.stanford.edu/archives/fall2008/entries/war/>, 25.2.2012).

poukázat na problematiku tohoto právního aspektu a na to, že i v jednotlivých argumentacích humanitárních intervencí se mohlo zrcadlit právě toto rozdílné nebo naopak prolínající se pojetí práva.

Rovněž je nutné právní aspekt humanitární intervence vnímat jako velmi široký pojem v dnešním vnímání práva, protože v minulých letech docházelo k výraznému překrývání pozitivního a přirozeného práva, včetně vlivů morálních hodnot na tato práva. Na základě právního aspektu budu dále hodnotit jednotlivé argumentace velmocí v praktické části práce.

4.1 Přirozené právo

Základními charakteristikami přirozeného práva jsou předpoklady, že toto právo je věčné, univerzální a neměnné. Zároveň se jedná o právo, které zahrnuje určité právní principy nebo obecné právní normy, které existují nezávisle na státu, jsou nepsané a lidmi uznávané a oprávněné (*legitimní*). Přirozené právo představuje jakýsi „přirozený řád věcí“ (Gerloch, 2004). V přirozeném právu nacházíme také prvek platného práva, které je dáno státem. To znamená, že platí takový zákon, který je respektován státem nebo společenstvím států (Gerloch, 2004).

Teoretici racionalistického konceptu přirozeného práva, se přes rozdílné interpretace tohoto práva shodují na tom, že před vznikem civilizace byly přirozeným stavem člověka jeho svoboda a rovnost. Tyto principy vedou lidi k uzavření společenské smlouvy (Gerloch, 2004).

4.1.1 Princip Společenské smlouvy

Společenská smlouva v Hobbesovském pojetí je smlouva mezi společností a státem, kdy se lidé vzdávají části své svobody ve prospěch státu, který lidem zajišťuje ochranu a bezpečnost. K této smlouvě vede společnost existence neomezené svobody, kterou lidé ze své přirozenosti využívají k vlastnímu prospěchu nehledě na ostatní lidi. Tudíž absolutní svoboda – anarchie – vytváří

nepřátelské prostředí, kde si je „člověk člověku vlkem“ (Hobbes citováno podle Gerloch, 2004, 239), proto člověk vstupuje do společenské smlouvy se státem, který jej ochrání. Stát vytváří takové zákony, které zaručují blaho lidu. V případě, že stát není schopný zajistit svým lidem bezpečí nebo je ochránit před vnějším nepřítelem, může být svými občany svržen (Gerloch, 2004, 239-240).

Naopak podle Johna Locka lidé uzavírají společenskou smlouvu, protože je to pro ně výhodné. Protože svoboda a rovnost představují ideální stav, který jim stát pomáhá udržovat. Každý člověk disponuje základními právy a hlavním důvodem existence státu je ochrana těchto individuálních práv, svobod a rovnosti (Gerloch, 2004, 240-241). Jean Jacques Rousseau tyto teorie doplňuje: „*Lidé mohou stát kdykoliv zavrhnout, když mají pocit, že je omezuje a utlačuje*“ (Gerloch, 2004, 243).

Výsledkem racionalistického pojetí přirozeného práva bylo přijetí politicko-právních deklarací v 18. století, které zdůrazňovaly přirozené právo na život, svobodu a na „rovné omezení práv s ohledem na práva jiných a zájmy celku“ (Gerloch, 2004, 244). Takovou deklarací je například *Deklarace práv člověka a občana* (1789). S přirozeným právem dále pracuje pozitivní právo na přelomu 19. a 20. století, a pak po 2. světové válce (Gerloch, 2004, 244).

Zhodnotím-li humanitární intervenci z hlediska přirozeno-právní školy, je tedy právně odůvodnitelné, že se mezinárodní společenství rozhodne intervenovat tam, kde dochází k rozsáhlému porušování lidských práv. A to proto, že lidé právy disponují od své přirozenosti a tato práva mají být chráněna. Dále proto, že lidé na základě výše zmíněných teorií uzavřeli smlouvu se svým státem o tom, že přenesou část své suverenity na úroveň státu, který bude ochraňovat jejich přirozená základní práva. Jestliže stát nedokáže své obyvatelstvo ochránit, tím pádem tuto smlouvu porušuje a přestává disponovat

legitimní mocí. Lid má tak přirozené právo svrhnout stát, který není schopen zajistit jim bezpečnost a ochranu, respektive základní práva.

4.2 Právní pozitivismus

Základním prvkem pozitivního práva je právo platné. V praxi to znamená, že právo pozitivní je takové, které je ve státě uznávané jako platné, nebo je uznávané více státy (Holländer, 2006, 21-23). Uznávané je platné právo proto, že vzniklo právo tvornou činností lidí, neboli v důsledku obyčejové praxe nebo uzavíráním mezinárodních smluv nebo jiným právo tvorným procesem. Pozitivní právo má tedy přímou návaznost na společenskou praxi a je závislé na lidských postojích (Sobek, 2008, 267).

Zakládající listina OSN, Charta OSN, je příkladem pozitivního práva. Na principech sepsaných v Chartě OSN se shodlo více států. Tyto státy se prostřednictvím Charty OSN zavázaly, že tyto principy budou dodržovat a jednat v souladu s nimi (Charta OSN, 1945)¹⁰. Následně formalistické pojetí práva¹¹ vyžaduje, aby byly tyto principy striktně dodržovány. Jelikož Charta OSN nedefinuje humanitární intervenci jako nástroj politiky, formalisté jsou proti použití humanitární intervence, ať už důvod k ní je jakýkoliv.

Právní pozitivismus převládal v 18. a 19. století. Následně ve 20. století dochází k viditelnějšímu prolínání přirozeného práva s právem pozitivním. A to v tom smyslu, že některé základní hodnoty přirozeného práva jsou inkorporovány do pozitivního práva prostřednictvím mezinárodních paktů¹².

---

¹⁰ Charta OSN (1945). (<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf> , 7.4.2013).

¹¹ Právní formalismus se zabývá vázaností práva na pravidla chování. Jestliže aktér jedná v souladu s právem, podle formalistů to znamená, že tento aktér se již nezabývá tím, jestli je to správné či nikoli. Formalisté vyžadují, aby bylo psané právo autoritativně dodržováno (Sobek, 2008, 282-283).

¹² Po 2. světové válce je kladen důraz na právní pozitivismus, neboli na to, co je v souladu s právem. Nutno také připomenout, že vnášením hodnot přirozeného práva do práva pozitivního jsou zároveň do tohoto práva vnášeny morální hodnoty, s kterými je přirozené právo úzce spjata. Dochází tedy k prolínání práva přirozeného, pozitivního a morálky (Gerloch, 2004, 244).

Tomuto fenoménu říkáme *pozitivizace přirozeného práva* (Osina, 2002a, 106-108).

Každý jedinec má tedy právo na ochranu svých základních práv podle přirozeného práva, a státy se zavázaly prostřednictvím článku 5 Všeobecné deklarace lidských práv nebo článku 7 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (Zbořil, 2001, 116), že je budou ctít a respektovat, což poukazuje na pozitivní právo. Jestliže státy porušují lidská práva, porušují tak pozitivní právo a mezinárodní společenství může v takovém případě jednat podle kapitoly VII Charty OSN, pokud to uzná za vhodné (viz následující kapitola) (Charta OSN, 1945).

5 PRINCIPY PLATNÉHO PRÁVA OVLIVŇUJÍCÍ VNÍMÁNÍ HUMANITÁRNÍ INTERVENCE V SOUČASNÉ DOBĚ

V této kapitole se zaměřím na psané platné právo ve druhé polovině 20. století, protože si myslím, že značným způsobem ovlivňuje současné dění ve světě a především právní vnímání humanitární intervence. Jedním z nejdůležitějších dokumentů ovlivňujících argumentaci ohledně humanitární intervence je zakládající listina OSN, Charta OSN. Přes svůj značný význam se Charta OSN o humanitární intervenci nijak nezmiňuje. Proto je nutné, zaměřit se na konkrétní principy platného práva, které s humanitární intervencí souvisí. Prvním principem je princip nevměšování se do vnitřních záležitostí státu a s ním spojené vnímané státní suverenity. Dalším principem, který ovlivňuje to, jak státy na humanitární intervenci nahlíží, je zákaz použití síly a s ním související závazek mezinárodního společenství řešit spory mírovou cestou. Tyto dva platné právní principy omezují použití intervence jakožto vojenské ozbrojené síly pro řešení sporů mezi státy nebo pro řešení vnitrostátní krize.

Dalším principem jsou závazky mezinárodního společenství dodržovat a respektovat lidská práva. K dodržování lidských práv se státy zavázaly prostřednictvím mezinárodních smluv a doktrín, které pojednávají o lidských

právech. Staví se tedy zde proti sobě principy nevměšování do vnitřních věcí států a nedotknutelnost státní suverenity versus závazek mezinárodního společenství respektovat lidská práva a jednat v souladu s lidsko-právními smlouvami (AL Haj, 2012). Je důležité si uvědomit, že tyto principy jsou součástí jednoho právního systému, a proto se prolínají a často si konkurují. Tato propojenost a nejednoznačnost může občas vést k protichůdným tendencím výkladu práva. Toto je třeba mít na mysli i při následném hodnocení argumentace velmocí ve stěžejní části práce.

5.1 Pojetí státní suverenity a princip nevměšování se do vnitřních věcí státu

Suverenita, jak ji známe dnes, prošla od svého *vzniku* určitým vývojem provázeným řadou významných změn, ale její uplatňování je dnes stále klíčové, z důvodu, že samotný Vestfálský systém je definován jako systém svrchovaných *suverénních* států. Suverénní státy jsou i přes přítomnost dalších mezinárodních aktérů *hlavními* aktéry v mezinárodních vztazích, kteří určují směr mezinárodní politiky (Königová, 2001, 45-47). Tyto suverénní státy se zavázaly k tomu, že budou akceptovat vnitřní věci státu tím způsobem, že se do vnitřních záležitostí státu nebudou vměšovat. Tento závazek zanesly členské státy OSN do své zakládající listiny, Charty OSN, která tento závazek definuje následujícím způsobem:

„Žádné ustanovení této Charty nedává Organizaci spojených národů právo, aby zasahovala do věcí, které podstatně patří do vnitřní pravomoci kteréhokoli státu, ani nezavazuje členy, aby takové věci podrobovali řešení podle této Charty (...).“ (Charta OSN/1945, čl. 2).

Pojem *suverenita* je vymezován mezinárodním právem veřejným¹³. Podle MPV jsou státy suverénní tehdy, jestliže disponují územní suverenitou a územní výsostí. To znamená, že mají výlučnou moc nad svým hranicemi

---

¹³ Dále MPV.

vymezeným územím. V rámci svého teritoria a všeho, co se v tomto teritoriu nachází, stát vykonává svrchovanou zákonodárnou, výkonnou a soudní moc. Tato moc je nezávislá na jiných suverénech a eliminuje jakékoli jiné moci. Ve výjimečném případě však stát může vykonávat územní výsost (nebo práva, která z ní vyplývají – kompetence, výsostná práva) i na území, ke kterému se územní výsost nevztahuje. Konkrétně dle válečného práva okupující stát vykonává svá práva na území jím okupovaném. Ve všech ostatních případech platí princip nezasahování a nevměšování do vnitřních věcí států. (Čepelka-Šturma, 2008, 50-52; 204-206).

5.2 Mírová řešení sporů

Zakládající listina organizace OSN, Charta OSN, patří mezi nejdůležitější dokumenty, které značným způsobem ovlivnily politiku za posledních šedesát let. Její důležitost spočívá mimo jiné také v kapitole VI a VII Charty OSN, na základě kterých se státy vzdávají ozbrojeného řešení sporů a řeší je smířčí cestou, neboli „*vyjednáváním, šetřením, zprostředkováním, řízením smířčím, rozhodčím nebo soudním, použitím oblastních orgánů nebo ujednáním nebo jinými pokojnými prostředky podle vlastní volby*“ (Charta OSN/1945, čl. 33)¹⁴. Pouze ve výjimečném případě může dojít k nemírovému řešení konfliktu (ozbrojenému konfliktu nebo k intervenci) a to tehdy, jestliže Rada bezpečnosti (dále RB) usoudí, že došlo k „*ohrožení míru, porušení míru nebo útočnému činu*“ (Charta OSN/1945, čl. 39) a sama navrhne, aby byly použity ozbrojené síly. Nutno podotknout, že tento návrh přichází od RB OSN až jako poslední možnost řešení konfliktů, kdy byly vyčerpány všechny mírové

---

¹⁴ Tento dokument je výsledkem dlouholetých snah mezinárodního společenství řešit spory mezi sebou mírovou cestou. Prvním krokem k formalizování mírového řešení v moderních dějinách bylo schválení *Úmluvy o mírovém řešení mezinárodních konfliktů* a ustanovení Stálého arbitrážního soudu (1902). Ty byly výsledkem první mezinárodní mírové konference v Haagu (1899), která se mimo jiné zabývala také principy vedení války, válečným právem. Válečné právo prošlo dlouhým vývojem a řadou změn, přičemž důležitým mezníkem ve vnímání války jako nástroje politiky se stal rok 1928, kdy na základě Briand-Kellogova paktu se válka stala zakázaným prostředkem řešení sporů (Mrázek, 2008, 1183). Snahy o mírovém (také *smírném* či *pokojném*) řešení vyvrcholily založením Organizace spojených národů (OSN) v roce 1945. Jedním z hlavních cílů organizace bylo vytvořit mechanismus, který by zabránil dalším válkám a zajistil *světový mír* (OSN Praha, 2005, 3).

prostředky uvedeny v čl. 33. Druhou a poslední možností k užití ozbrojené síly je podle čl. 51 Charty OSN uplatnění práva na individuální nebo kolektivní sebeobranu členů OSN v případě, že se tento člen stane obětí ozbrojeného útoku.

Podle formalistického pojetí humanitární intervence je intervence možná pouze v případě ohrožení míru, porušení míru nebo v případě útočného činu jako poslední možnost řešení sporu nebo krize, přičemž musí být schválena Radou bezpečnosti OSN, jak Charta OSN popisuje. Tyto podmínky musí být splněny, aby byla intervence v souladu s platným právem. V případě, že tyto podmínky humanitární intervence nesplňuje, je formalisty považována za protiprávní akt.

Argumentace velmocí jednotlivých případů budu rozdělovat také na základě formalistického pojetí. Charta OSN je tedy jedním z kritérií pro hodnocení argumentací v praktické části práce. Nyní se dostáváme k lidsko-právním smlouvám, které zavazují státy respektovat lidská práva.

5.3 Mezinárodní lidsko-právní smlouvy

Jak jsem již uvedla v úvodu kapitoly, ve 20. století dochází k oživení ideje přirozeného práva, což se projevuje pozitivizací přirozeného práva. To znamená, že hodnoty přirozeného práva jsou inkorporovány do pozitivního práva, tudíž vystupují jako platné právo, které mezinárodní společenství uznává a respektuje.

Charta OSN uvádí, že „*bude podporovat (...) obecnou úctu k lidským právům a základním svobodám pro všechny bez rozdílu rasy, pohlaví, jazyka nebo náboženství a jejich zachování*“ (Charta OSN/1945, čl. 55).

Tento lidsko-právní aspekt je dále rozvinut ve Všeobecné deklaraci lidských práv (1948), který zdůrazňuje lidskou přirozenou důstojnost a rovná a nezcizitelná práva¹⁵. Dalšími lidsko-právními smlouvami jsou Mezinárodní

---

¹⁵ OSN (1948). *Všeobecná deklarace lidských práv* (<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>, 18.4.2013).

úmluva o odstranění všech forem diskriminace (1965), Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (1984)¹⁶. K posílení role lidských práv přispěly I Římský statut, který zakládá Mezinárodní trestní soud, nebo činnost Komise pro lidská práva¹⁷. Velký vliv na formalizování lidských práv měl i koncept Lidské bezpečnosti, jejíž význam narůstá. Tento koncept nabral na síle zvláště pak v 90. letech 20. století, kdy jsme se stali svědky selhání mezinárodního společenství, když OSN nedokázalo zabránit rozsáhlým genocidám v Bosně, Kambodže a Rwandě¹⁸.

5.3.1 The Responsibility to Protect – Odpovědnost chránit

Reakcí na genocidy v 90. letech bylo založení *Mezinárodní komise pro studium intervence a suverenity státu* (ICISS), která byla vytvořena na podnět bývalého Generálního tajemníka OSN Kofi Annana s cílem hledat odpovědi na otázky, kdy, jak a za jakých podmínek by mělo mezinárodní společenství intervenovat z humanitárních důvodů¹⁹ (Bílková, 2003, 98). Zpráva *The Responsibility to Protect* (dále R2P) předkládá široký koncept zabývající se humanitární intervencí. S kontroverzí termínu *humanitární intervence* se R2P vypořádává zavedením pojmu *odpovědnost chránit*, jehož úkolem je *humanitární intervenci* nahradit. Podle R2P mají státy povinnost akceptovat všechny deklarace a dokumenty zastřešující ochranu lidských práv a chovat se ke svým občanům podle těchto zásad²⁰. Mimo jiné předkládá také kritéria, na jejichž základech může být humanitární intervence použita. V únoru 2008 bylo zřízeno

---

¹⁶ OSN Praha. *Dokumenty OSN* (<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/> , 11.4.2013).

¹⁷ OSN Praha. *Mezinárodní humanitární právo - Mezinárodní trestní soud (ICC)* (<http://www.osn.cz/mezinarodni-pravo/?kap=67&subkap=74> , 11.4.2013).

¹⁸ International Coalition for The Responsibility To Protect. *An Introduction to the Responsibility to Protect*. (<http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/about-rtop/learn-about-rtop> , 1.3.2013).

¹⁹ International Coalition for The Responsibility To Protect. *An Introduction to the Responsibility to Protect*. (<http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/about-rtop/learn-about-rtop> , 1.3.2013).

²⁰ Těmi jsou Všeobecná deklarace lidských práv, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Mezinárodní pakt o hospodářských a sociálních právech, Úmluva o genocidě, Ženevské úmluvy a dodatkové protokolů, Římský statut Mezinárodního trestního soudu.

Globální centrum pro Odpovědnost za ochranu²¹, aby dohlíželo na naplňování konceptu R2P²². Podporovateli jsou většinou západní státy jako Velká Británie, Německo a Kanada. Jediným *nezápadním* podporovatelem je Rwanda (Bílková, 2003, 98).

Přes dlouhé naléhání Kofi Annana se na světovém summitu v roce 2005 státy (prostřednictvím OSN) nakonec zavázaly k hlavním principům, které R2P předkládá. Neboli k tomu, aby každý stát nesl odpovědnost za ochranu svých obyvatel před genocidou, zločiny proti lidskosti, válečnými zločiny a etnickými čistkami. S tím souvisí i závazek povinnosti preventivních opatření před těmito zločiny. Mezinárodní společenství má zároveň povinnost pomáhat jednotlivým státům při plnění této povinnosti. Klíčovým bodem Výsledného dokumentu ze světového summitu (The World Summit Outcome, 2005)²³ je třetí bod, ve kterém se státy zavazují k použití příslušných diplomatických, humanitárních nebo jiných prostředků k ochraně obyvatelstva před těmito zločiny. V případě, že stát nedokáže ochránit své vlastní obyvatelstvo před agresí a násilím, musí být mezinárodní společenství připraveno na kolektivní akci na ochranu tohoto obyvatelstva v souladu s Chartou Organizace spojených národů²⁴.

Nicméně přesto, že se státy OSN zavázaly k hlavním principům R2P, není tento koncept právně vynutitelný. To znamená, že jestliže se členský stát OSN rozhodne, že nechce použít příslušné prostředky k ochraně lidí před genocidou, zločiny proti lidskosti a válečnými zločiny v jiném státě, mezinárodní

---

²¹ The Global Centre for the Responsibility to Protect.

²² The Global Centre for the Responsibility to Protect. *About us* (http://www.globalr2p.org/about_us#history , 1.3.2013).

²³ General Assembly of U.N. (2005). *Rezolution 60/1. 2005 World Summit Outcome*, A/RES/60/1, 24.10.2005 (<http://www.un.org/en/preventgenocide/adviser/pdf/World%20Summit%20Outcome%20Document.pdf#page=30> , 1.3.2013).

²⁴ International Commission on Intervention and State Sovereignty (2001). *The Responsibility to Protect*. (Ottawa: The International Development Research Centre: <http://responsibilitytoprotect.org/ICISS%20Report.pdf> , 1.3.2013).

společensví nemá prostředky na to, aby takový stát sankciovalo nebo jinak přinutilo k jednání podle konceptu R2P (Čepelka-Šturma, 2008).

5.4 Dílčí shrnutí právního aspektu humanitární intervence

Z právního hlediska je humanitární intervence jak právním, tak protiprávním aktem. Záleží na situaci a pojetí argumentů. Podle některých autorů přirozeno-právní školy, kteří poukazují na přirozená práva jedinců, je intervence za účelem ochrany lidských práv oprávněná. Kdežto na základě formalistického pojetí, které klade důraz na dodržování psaného práva, je intervence protiprávním aktem, protože Charta OSN a Mezinárodní právo veřejné o ní nepojednávají a zároveň obsahují princip nevměšování se do vnitřních věcí států.

Otázka, zda v zemi, kde dochází k rozsáhlému a systematickému porušování lidských práv, intervenovat či nikoli, není dosud vyřešena. Jedni preferují nezasahování do interních záležitostí státu, jiní tvrdí, že státy mají odpovědnost zasáhnout tam, kde stát nedokáže ochránit své vlastní obyvatelstvo. Argumenty obou táborů, jak jsem výše popsala, jsou právně ukotveny.

Jelikož je poměrně problematické pevně uchopit právní aspekt z hlediska kritéria pro hodnocení argumentů velmocí pro konkrétní případy humanitárních intervencí, rozdělila jsme argumenty na ty, které se opírají o psané právo (pozitivní právo ve formalistickém pojetí) a ty, které se o psané právo neopírají, tedy jsou podloženy buď přirozenoprávní argumentací, nebo jinými argumenty založenými na hodnotách morálce a dalších kategoriích, jež přímo nespádají do právní argumentace.

6 HUMANITÁRNÍ INTERVENCE V KOSOVU 1999

V této kapitole se budu věnovat humanitární intervenci v Kosovu provedenou NATO 24. března 1999. Cílem této kapitoly bude představit, jaké důvody uváděli stálí členové Rady bezpečnosti k uskutečnění intervence a čím ji ospravedlňovali nebo naopak, proč někteří členové intervenci odsoudili a označili za nepřijatelný akt. Abych se k tomuto dílčímu cíli přiblížila, je nutné stručně představit kořeny, vývoj a průběh kosovského konfliktu až do dne, kdy došlo k intervenci. Nepůjde mi však o podrobnou analýzu příčin konfliktu, ale o stručný úvod pro jádro kapitoly, kterou bude argumentace humanitární intervence v Kosovu.

Existují teorie, podle kterých nebyl kosovský konflikt jediným důvodem k humanitární intervenci. Například podle Eichlera (2010) konfliktem v Kosovu pouze vyvrcholila eskalace hrozeb, násilí a napětí v procesu rozpadu bývalé Socialistické federativní republiky Jugoslávie²⁵, což dále vedlo ke snaze mezinárodního společenství vyřešit tuto krizovou situaci v regionu. Problematikou dalších válek na Balkáně se v této práci zabývat nebudu.

Charta OSN umožňuje použít ozbrojenou sílu v krajním případě jako poslední možnost, když selžou všechny ostatní mírové prostředky k řešení krize. Proto v kapitole představím snahy mezinárodního společenství o řešení konfliktu, které předcházely použití vojenské intervence, a popíšu, do jaké míry splnily, podle Rady bezpečnosti OSN²⁶, svůj účel. Poté se budu věnovat samotnému provedení humanitární intervence pojmenované Allied Force neboli Spojenecká síla. Tím se dostanu ke konkrétním důvodům této intervence prostřednictvím oficiálních prohlášení zástupců stálých členů v Radě bezpečnosti. Svá stanoviska k intervenci zástupci přednesli na zvláštním jednání RB OSN v den intervence, které bylo svoláno na podnět Ruské Federace.

---

²⁵ Dále jen SFRJ.

²⁶ Dále jen RB OSN.

Nakonec se pokusím shrnout a zhodnotit celou krizovou situaci v Kosovu a argumenty pro a proti, které na jednání zaznívaly, vzhledem k proměnným stanoveným v teoretickém základu práce. Podobným způsobem budu postupovat i u dalších humanitárních intervencí. Budu tak sledovat změny, které v argumentacích nastanou, abych na konci práce mohla tyto změny shrnout a zhodnotit.

6.1 Historické příčiny kosovského konfliktu

Kořeny sporu mezi kosovskými Albánci a Srby sahají daleko do historie, kdy bylo Kosovo součástí Srbského království již od středověku a spolu s ním bylo v 15. století obsazeno Osmanskou říší. Milníkem v srbské historii se stal 28. červen 1389, kdy se uskutečnila slavná bitva na Kosově poli mezi Srby a Turky²⁷. Srbové k této události často vzhlíží jako k „národní tragédii a slávě středověkého Srbska“ (Laryš, 2007, 53). Velitelé obou bojujících stran v bitvě zahynuli, ale Srbové věří, že prostřednictvím smrti jejich velitele Lazara byl Srbsku přidělen věčný nárok na Kosovo. Na druhé straně Albánci bez ohledu na bitvu tvrdí, že jsou potomci Ilyrů, nejstaršího národa na Balkáně, který tuto oblast obýval již za Římské říše, a proto na Kosovu uplatňují svůj historický nárok. Prvním pramenem srbsko-albánského sporu je historické nárokování si Kosova oběma národy (Laryš, 2007, 53-54).

Na území Kosova do 15. století žili převážně Srbové (Albánci žili na severu Kosova), od 18. století narůstal počet Albánců a v 19. století muslimští Albánci tvořili jasně dominující většinu. To bylo dáno i tím, že po roce 1830, kdy bylo Srbsko uznáno Osmanskou říší jako autonomní knížectví, Obrenović jako dědičný vládce Srbska zahájil politiku odsunu albánského obyvatelstva za hranice Srbského autonomního knížectví. Dále po řeckých, srbských a černohorských pogromech v roce 1878 uprchlo do Kosova přes 50 tisíc

---

²⁷ Honzák, František-Pečenka, Marek (1998). *Státy a jejich představitelé* (Praha. Libri) (<http://www.libri.cz/databaze/staty/stat.php?id=390> , 13.3.2013).

muslimů, převážně Albánců, přičemž zároveň Srbové opouštěli Kosovo a migrovali do Srbska²⁸. Důvodem srbské migrace byly především ekonomicko-sociální faktory, avšak Srbové ji interpretovali jako reakci na albánský teror, což vedlo k vzrůstu protialbánských nálad v Srbsku (Girgle, 2006, 18-31).

Kromě krátkého období, kdy se Kosovo stalo součástí tzv. Velké Albánie pod italskou, německou a bulharskou správou během 2. světové války, bylo po celou dobu své existence pod správou Srbska²⁹. Výraznější odboje Albánců proti srbské nadvládě probíhaly prostřednictvím kačackých odbojů od počátku 20. století a byly tvrdě potlačovány. Například v meziválečné době kačacký odboj vystoupil proti asimilační, kolonizační a deportační politice Srbů vůči Albáncům a slovanským muslimům. Odboje byly provázené pácháním násilí i na nevinných civilistech a pouze zintenzivňovaly represe (Girgle, 2006, 33-39).

Po dlouholetých svárech nakonec došlo k uznání Albánců za svébytnou menšinu v roce 1945, kdy se z Kosova stala Autonomní oblast Kosovo a Metohije (později Autonomní oblast Kosovo) v rámci Jugoslávie. Národnostní a náboženské spory mezi menšinovými pravoslavnými Srby a muslimskými Albánci se však znova rozhořely v 80. letech. Na separatistické tendence části albánské politické reprezentace jugoslávská vláda reagovala administrativním omezením kosovské autonomie, přičemž Ústava z roku 1990 Kosovu její autonomii odebrala. Kosovské elity reagovaly vyhlášením nezávislé

---

²⁸ Do Srbského knížectví uprchlo přibližně 60 000 Srbů (Girgle, 2006).

²⁹ Během 1. světové války nebyli Albánci uznáváni jako národ. Po válce pak byli začleněni do SHS a území Kosova bylo rozděleno do tří bánovin tak, aby v nich převažovalo srbské obyvatelstvo. Souhrně bylo označováno za Staré Srbsko. Záměrně byly ignorovány historické regionální celky. Po 2. světové válce bylo Kosovo začleněno do znovu vzniklého Království Srbů, Chorvatů a Slovinců, resp. Jugoslávie, 1929. Srbové zde měli ústřední postavení a v podstatě Jugoslávii ovládali (Girgle, 2006).

republiky Kosovo, jejímž prezidentem se stal Ibrahim Rugova (1992) (Honzák-Pečenka, 1998)³⁰.

Vzhledem k tomu, že paralelní struktury Kosova Srbové neakceptovali a neuznávali, Milošević razil vlastní politiku diskriminace Albánců, přičemž Kosovo zajímalo postoj nenásilného odporu. To se změnilo po Daytonské smlouvě³¹ v roce 1995, kdy tato smlouva nepočítala s otázkou Kosova do budoucna. Kosovští Albánci se začali radikalizovat, vymáhat samostatnost násilnou cestou a od roku 1997 již mluvíme o UÇK, Kosovské osvobozené armádě (nebo také Kosovské liberální armádě – KLA), která používá teroristické metody. V jejím čele stál Hashim Thaçi. Útoky UÇK na srbské policisty a albánské kolaboranty se stále více stupňovaly a sám Rugova ztratil kontrolu nad *svým* územím. (Laryš, 2007, 121-123). Ignorace kosovské otázky mezinárodním společenstvím prostřednictvím Daytonské smlouvy a následnou radikalizaci kosovských Albánců můžeme také pokládat za faktory, které přispěly k prohloubení historického kosovsko-srbského konfliktu a následně vedly k občanské válce v letech 1997-1999.

6.2 Humanitární situace během občanské války

Slobodan Milošević se oblast Kosova pokoušel etnicky čistit již od roku 1989. Podle Dr. Julie Mertusové (Human Rights Watch) byla mezi lety 1989 – 1997 přibližně polovina dospělého kosovsko-albánského obyvatelstva vyslýchána, zatčena nebo byla ve vyšetřovací vazbě bez udání jakéhokoli důvodu, nejspíš jen proto, že nebyli Srbové. Poté, co se zformovala UÇK, tvrdě proti Srbské protialbánské politice vystoupila. Během roku 1998 UÇK podnikla hned několik útoků proti srbským obyvatelům a policistům. Ve vesnicích Klina, Decani a Djakovica zaútočila na srbské domy, v Babolci na srbský uprchlický

---

³⁰ Honzák, František - Pečenka, Marek (1998). Státy a jejich představitelé (Praha: Libri <http://www.libri.cz/databaze/staty/stat.php?id=390> , 13.3.2013).

³¹ Tato smlouva byla výsledkem mírového jednání v Ohio ve městě Dayton. Ukončovala válku v Bosně a Hercegovině a ustanovila Republiku Srbskou a Chorvatsko-muslimskou federaci jako společný stát.

tábor a na silnici z Glogovce do Srbice na policisty. Reakcí Svazové republiky Jugoslávie³² bylo ničení a vypalování celých vesnic a také srbský masakr v Drenici, kde umřelo 80 lidí včetně žen a dětí (Anderson-Williams-Head, 2007, 366-368). Pod hrozbou užití násilí nutily srbské bezpečnostní síly civilisty, aby opustily své domovy. Podle Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky jich z Kosova uteklo přes 260 tisíc během roku 1998.³³

Během února 1999 (v době kdy UÇK jednala v Rambouillet) SRJ nahromadila a rozmístila jugoslávské vojenské jednotky po celém Kosovu, vyzbrojila civilisty, školila záložníky, zajistila protiletadlové zbraně a začala s rozmísťováním demoličních výbušnin podél hlavních tras z jihu. Vlna uprchlíků, jejíž část byla nucena skrývat se v lesích, a hrozící humanitární katastrofa upoutala pozornost mezinárodního společenství.³⁴

Mezní událostí, která přiměla Západ zakročit, byl masakr ve vesnici Racak. Čtyřicet mužů a chlapců bylo bito srbskými policisty a nakonec zabito. Jejich těla byla nalezena zohavena nedaleko vesnice. SRJ masakr ospravedlňovala tím, že vesnice poskytovala základnu UÇK. Podle odhadů bylo během let 1998-1998 napadena denně jedna albánská vesnice (Anderson-Williams-Head, 2007, 368-369).

6.3 Snahy mezinárodního společenství o mírové řešení krize v Kosovu

Situace na Balkáně z konce 80. a počátku 90. let nenechala západ klidným. Již v roce 1991 NATO vyjádřilo znepokojení nad hlubokou krizí, která zasáhla celou SRJ a která by mohla mít neblahý dopad na stabilitu celého

---

³² Dále jen SRJ.

³³ OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (1999). *As Seen, As Told. An analysis of the human rights findings of the OSCE Kosovo Verification Mission. October 1998 to June 1999*, (<http://www.osce.org/odihr/17772?download=true> , 17.3.2013).

³⁴ OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (1999). *As Seen, As Told. An analysis of the human rights findings of the OSCE Kosovo Verification Mission. October 1998 to June 1999*. (<http://www.osce.org/odihr/17772?download=true> , 17.3.2013).

regionu. V roce 1992 bylo Srbsko vyloučeno z OSN. V dalších letech pak OBSE, OSN a Kontaktní skupin³⁵ stále více přičítaly vinu násilnému režimu Miloševiče. S cílem zabránit masakrům se tyto organizace již tehdy přikláněly k tomu, aby v případě nouze bylo upřednostněno humanitární právo nad principem nevměšování do vnitřních věcí (Eichler, 2010, 131).

Konkrétně otázkou kosovské krize se zabývala KBSE v roce 1992 na summitu v Haagu. KBSE požadovala zastavení represí v Kosovu a ustanovila pozorovací misi pro Kosovo a Vojvodinu. Kvůli neochotě SRJ prodloužit členům mise víza, trvala tato mise pouze do června 1993. Kosovskou situací se taktéž zabýval Tadeusz Maziowiecki, zvláštní zpravodaj pro lidská práva (v rámci OSN) (Girgle, 2006, 85-86).

Do konfliktu se mezinárodní společenství více opřelo až po vypuknutí občanské války. Kosovskou krizí plynoucí z konfliktu mezi UÇK a SRJ se zabývali zvláštní vyslanec pro Balkán a velvyslanec USA v Makedonii Christopher Hill a zvláštní vyslanec EU pro Balkán Wolfgang Petritsche nebo sám prezident Ruské federace Boris Jelcin. Právě po schůzce Jelcina s Miloševičem byla zřízena Kosovská diplomatická pozorovací mise (dále KDOM), na jejíž půdě se měly odehrávat mírové rozhovory mezi UÇK a SRJ, avšak mise nedospěla k žádným viditelným pozitivním výsledkům (Girgle, 2006, 101-102).

Vzhledem k silícím represím a násilí na kosovských civilistech přišel Tony Blair s myšlenkou připravit se na případné selhání diplomatických prostředků vytvořením plánu vzdušné ozbrojené intervence prostřednictvím NATO. Tento plán byl schválen v Bruselu 24. září 1998. Hned poté reagovala OSN vydáním rezoluce 1199, ve které apeluje na bojující strany, aby zastavily

---

³⁵ Kontaktní skupina byla tvořena ministry zahraničních věcí Francie, Německa, Itálie, Ruské federace, Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku a Spojených států amerických (Contact Group).

palbu a zahájily dialog (Security Council of UN, 1998a)³⁶. Bohužel se situace neuklidnila a NATO bylo nuceno stanovit SRJ ultimátum. Západnímu diplomatovi Holbrookovi se podařilo sjednat dohodu s Miloševićem a Milošević tak dovolil přítomnost Kosovské verifikační mise (dále KVM) na území SRJ (Laryš, 2007, 124-125)

KVM v počtu dvou tisíc pozorovatelů pod záštitou OBSE byla zřízena na základě poslední rezoluce před intervencí přijaté RB 24. října 1998 (Security Council of UN, 1998b)³⁷. Vedle ní byla zřízena i Vzdušná verifikační mise nad Kosovem doplňující KVM. Úkolem mise bylo sledování, šetření a dokumentování případných provinění se proti lidským právům bojujícími stranami³⁸. Přesto že přítomnost KVM Milošević dovolil, její práci značně znemožňoval. Vydáním rezoluce 1203 společenství kromě zřízení KVM vyjadřuje velké znepokojení nad rostoucí humanitární krizí v Kosovu a upozorňuje, že tato krize představuje pokračující hrozbu pro mír a bezpečnost v regionu podle kap. VII Charty OSN. Přesto také stvrzuje respektování suverenity a územní celistvosti Svazové republiky Jugoslávie všemi státy (Security Council of UN, 1998b)³⁹.

Podle Holzgrefa znamenala tato rezoluce pro RB poslední krůček na cestě mírového řešení humanitární krize v SRJ. Domníval se, že by se další jednání RB ohledně krize v Kosovu, stalo jednáním o humanitární intervenci (Holzgreffe, 2008, 181)⁴⁰. Podle Eichlera toto formulování situace v Kosovu jako „ohrožení míru a bezpečnosti“ v minulosti vždy znamenalo poslední varování,

---

³⁶ Security Council of UN (1998a). Security Council resolution 1199 (1998). S/RES/1199, 23. 9. 1998 ([http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1199%20\(1998\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1199%20(1998))), 17.3.2013).

³⁷ Security Council of UN (1998b). *Rezoluce 1203*. S/RES/1203 (1998) 24. 10. 1998 ([http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1203\(1998\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1203(1998))), 17.3.2013).

³⁸ OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (1999). *As Seen, As Told. An analysis of the human rights findings of the OSCE Kosovo Verification Mission. October 1998 to June 1999*, (<http://www.osce.org/odihr/17772?download=true>), 17.3.2013).

³⁹ Security Council of UN (1998b). *Rezoluce 1203*. S/RES/1203 (1998) 24. 10. 1998 ([http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1203\(1998\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1203(1998))), 17.3.2013).

⁴⁰ „It was thus made clear that any decision to engage in humanitarian intervention was to be made by the Council alone, at a subsequent meeting“ (Holzgreffe, 2008, 181).

po kterém následoval souhlas k použití všech dostupných prostředků a opatření (Eichler, 2010, 134)

Na následující masakry v Racaku RB reagovala jednáním (19. 1. 1999) a vydáním prohlášení Předsedy RB, ve kterém se RB obává, že tato událost vážně ohrozila snahy OSN o mírové vyřešení sporů mezi kosovskými Albánci a SRJ. Pouze však apeluje na obě strany konfliktu, aby ukončily páchaní násilí, podílely se na mírovém jednání a spolupracovaly s KVM a Mezinárodním tribunálem pro bývalou Jugoslávii. (Security Council of UN, 1999a)⁴¹. V prohlášení ze dne 29. 1. 1999 RB znova vyjadřuje znepokojení nad pokračujícím a stupňujícím se násilím v Kosovu a zdůrazňuje riziko dalšího zhoršení humanitární situace. V rámci tohoto prohlášení RB předává svou podporu Kontaktní skupině⁴², jejímž cílem bylo vytvořit rámec a časový harmonogram pro konečné urovnání sporů (Security Council of UN, 1999b)⁴³.

Vzhledem ke stále rostoucímu násilí a nové vlně uprchlíků z Kosova se Kontaktní skupina⁴⁴ sešla v Londýně a oběma stranám stanovila ultimátum pro zahájení mírového dialogu. Výsledkem byla jednání v Rambouillet, kde KS předložila mírový návrh oběma stranám. Ani jedna strana neměla zájem smlouvu podepsat. Avšak KS kladla obrovský tlak na UÇK, aby smlouvu podepsala. KS ji vyhrožovala tím, že ji v případě nesouhlasu označí za teroristickou organizaci, proto UÇK nakonec přistoupila na podmínky smlouvy. Této šance Srbsko nevyužilo a na mírovou smlouvu, která zahrnovala také obnovení autonomie Kosovu, nepřistoupilo (Girgle, 2006, 105-107).

---

⁴¹ Security Council of UN (1999a). *Statement of the President of the Security Council*. S/PRST/1999/2, 19.1.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PRST/1999/2 , 7.3.2013).

⁴² Kontaktní skupina byla tvořena ministry zahraničních věcí Francie, Německa, Itálie, Ruské federace, Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku a Spojených států amerických (Contact Group), po jejich setkání v Londýně dne 29. ledna 1999 (Security Council of UN, 1999b).

⁴³ Security Council of UN (1999b). *Statement of the President of the Security Council*. S/PRST/1999/5, 29.1.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PRST/1999/5 , 7.3.2013).

⁴⁴ Dále jen KS.

Práci Kontaktní skupiny podporovalo NATO, které bylo připraveno použít svou strategii pro zastavení násilí a podporovat dokončení jednání o prozatímním politickém vyrovnání. Rada NATO dokonce souhlasila, že Generální tajemník NATO může v případě potřeby povolit letecké údery na srbské cíle⁴⁵. Stálá rada KVM ve spolupráci s NATO 11. 3. 1999 schválila deklaraci, že situaci v Kosovu již nelze považovat za vnitrostátní záležitost (Eichler, 2010, 133). 20. 3. 1999 byla z Kosova stažena KVM z důvodů hrozícího blízkého nebezpečí⁴⁶ a v předvečer intervence NATO informuje, že její vojenská akce *bude* namířena k zastavení násilných útoků v Kosovu⁴⁷.

6.4 Humanitární intervence – operace Spojenecká síla

Operace *Spojenecká síla* probíhala od 24. března 1999 do 10. června 1999 pod vedením NATO. Jejím cílem bylo zabránit dalším masakrům na civilních obyvatelích a odvrátit hrozbu dalšího stupňování humanitární katastrofy. Žádný z členských států neměl v oblasti Kosova své přímé zájmy, což se silně projevilo na *strategii* akce. NATO zvolilo techniku leteckých preventivních útoků, při níž bylo použito celkem 912 letadel. Kromě leteckých úderů na srbské vzdušné síly, NATO sestřelovalo také srbské síly pozemní. To však bylo prováděno z příliš velké výšky a to z toho důvodu, aby nedocházelo ke ztrátám na životech vojáků NATO. Tím pádem nemohlo dojít k okamžité a bezprostřední ochraně albánského obyvatelstva. (Eichler, 2010, 135)

Eichler se domnívá, že v průběhu intervence se NATO dopustilo porušení Ženevských konvencí (1948), když v rámci akce nerozlišovalo jak mezi civilními a vojenskými cíli, tak mezi civilním a vojenským obyvatelstvem.

---

⁴⁵ NATO (1999b). *Statement by the North Atlantic Council on Kosovo*. 19.1.1999, (http://www.nato.int/cps/en/SID-32F8013C-814C5E48/natolive/official_texts_27459.htm , 7.3.2013).

⁴⁶ OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (1999). *As Seen, As Told. An analysis of the human rights findings of the OSCE Kosovo Verification Mission. October 1998 to June 1999*, (<http://www.osce.org/odihr/17772?download=true> , 17.3.2013).

⁴⁷ NATO (1999a). *Political and Military Objectives of NATO Action with regard to the crisis in Kosovo*. 23.3.1999, (http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_27451.htm , 7.3.2013).

Bombardováním zařízení nezbytného pro přežití (například elektrárny a mostů) Eichler dále píše, že NATO porušilo také čl. 14 Protokolu z roku 1977. Prostřednictvím intervence došlo k dosažení některých politických cílů, kterými byly vytvoření leteckého mostu, díky kterému mohlo zhruba 60 000 albánských uprchlíků utéct z Kosova do celkem 19 zemí NATO, a poskytnutí dočasného domova až pro 95% všech albánských uprchlíků na území Makedonie. Přesto se počet mrtvých během intervence zvedl z 2 500 na 10 000 mrtvých a počet vysídlených osob z 230 000 na 860 000 osob (Eichler, 2010, 136-137).

6.5 Argumentace stálých členů Rady bezpečnosti OSN ohledně intervence v Kosovu

V této stěžejní kapitole budu analyzovat argumentace ze strany stálých členů RB OSN. Nejdříve tyto argumenty popíšu a následně na konci kapitoly zhodnotím. Budu je hodnotit na základě právního aspektu, popřípadě jiného než právního aspektu. V argumentacích budu zohledňovat, o jaký druh práva své argumenty velmoci opíraly. Jestli jejich argumenty byly podloženy pozitivním pojetím práva, formalistickým pojetím práva, přirozeným právem nebo jinými hodnotami.

Nejdříve uvedu argumentace ze strany Ruské federace (dále RF), protože RF iniciovala zahájení zvláštního jednání o situaci v Kosovu 24. března 1999. Poté uvedu argumentace ze strany Čínské lidové republiky, jejíž argumentace byla obdobného charakteru jako argumentace ze strany RF. Potom popíšu argumentace ze strany Spojených států amerických (dále USA), protože USA podporovaly použití humanitární intervence v Kosovu. Nakonec popíšu argumentaci ze strany Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku Francouzské republiky. V závěru kapitoly všechny argumentace shrnu a zhodnotím.

6.5.1 Argumentace humanitární intervence v Kosovu 1999 ze strany Ruské federace

Zástupce Ruské Federace v Radě bezpečnosti OSN, Sergej Lavrov, na zvláštním jednání RB OSN v den intervence 24. března 1999 vyjádřil striktní nesouhlas nad touto vojenskou intervencí provedenou NATO v SRJ v tento den. Upozorňoval na to, že intervence podle jeho názoru do budoucna pouze zhorší vyhlídky na urovnání sporů v Kosovu a celkově nepřispěje ke stabilizaci situace na celém Balkáně. Obával se dlouhodobých nepříznivých humanitárních důsledků intervence na situaci v tomto regionu, na což upozorňoval i během uplynulého týdne před intervencí. Zcela nesouhlasil s domněnkami, že tento zákrok pomůže předejít humanitární katastrofě (Lavrov, 1999, 2-4)⁴⁸.

Kromě těchto negativních vizí, Lavrov zvláště poukazoval na protiprávnost této vojenské akce. Snaha předejít humanitární katastrofě není dostačujícím důvodem k vojenské akci. Argumentace tohoto typu není ukotvena ani v mezinárodním právu veřejném ani v žádné mezinárodní smlouvě. Intervence byla tedy provedena plně v nesouladu s Chartou OSN a dokonce i bez mandátu RB, což bylo pro Lavrova klíčovým argumentem pro odsouzení této intervence. Svým kolegům v RB také připomenul, že principy a závazky v rámci Charty OSN jsou důležitější než závazky k jiným smlouvám, čímž jasně narážel na to, že NATO nemělo právo zasahovat do vnitřních věcí státu a už vůbec ne rozhodovat o vojenském zásahu (Lavrov, 1999, 2-4)⁴⁹.

NATO označil kriticky za „světového policistu“, kterého Ruská federace nebude nikdy akceptovat. V projevu se Lavrov dokonce odvolával na čl. 5 odst. 1 rezoluce 3314 (XXIX) Valného shromáždění OSN, který v žádném případě a za žádných okolností a podmínek nedovoluje žádnému aktérovi mezinárodních

---

⁴⁸ Lavrov, Sergej (1999). *UN Security Council Meeting 3988* [projev], 24.3.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 9.3.2013).

⁴⁹ Lavrov, Sergej (1999). *UN Security Council Meeting 3988* [projev], 24.3.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 9.3.2013).

vztahů použít agresi⁵⁰. V této souvislosti Lavrov zdůrazňoval potřebu dbát zásady a principy mezinárodního práva, které existují, aby zajišťovaly pořádek. V neposlední řadě byl Lavrov přesvědčen o tom, že nebyly vypotřebeny všechny nevojenské prostředky k řešení kosovské krize, proto vyzval NATO, aby okamžitě ukončilo agresi proti srbským cílům, a Radu bezpečnosti, aby podnikla patřičné kroky k řešení dané situace (Lavrov, 1999, 2-4).

Zhodnotím-li tato stanoviska Ruské federace (dále RF) na základě kritérií stanovených v teoretickém úvodu, dospěji k závěru, že RF své argumenty podkládala převážně formalistickým pojetím pozitivního práva. Odvolávala se na Chartu OSN, která neumožňuje použít ozbrojenou sílu z důvodu zabránění humanitární katastrofě a zároveň umožňuje použít ozbrojenou sílu pouze prostřednictvím mandátu RB OSN. Zároveň jak uvádí Charta OSN lze „všechny možné prostředky“ použít až jako poslední možnost, přičemž podle RF tyto prostředky nebyly dostatečně využity.

6.5.2 Systematické rozdělení argumentů ze strany Ruská federace

Použité argumenty ohledně intervence v Kosovu opírající se o přirozené právo: humanitární situace představuje důvod neinterventovat, v případě intervence se humanitární krize prohloubí.

Použité argumenty ohledně intervence v Kosovu opírající se o formalistické pojetí práva: striktní dodržování mezinárodního práva a princip nevměšování do vnitřních věcí státu; nebyly využity všechny mírové prostředky k řešení krize podle kapitoly VI Charty OSN; intervence neměla mandát Rady bezpečnosti OSN.

Tyto argumenty řadím mezi argumenty opírající se o formalistické pojetí pozitivního práva proto, že Ruská federace požadovala striktní dodržování tohoto

---

⁵⁰ “No consideration of whatever nature, whether political, economic, military or otherwise, may serve as a justification for aggression” [General Assembly of the U.N. (1974). *General Assembly Resolution 3314 (XXIX), Definition of aggression, article 5*, para. 1, 14.12.1974 (<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/739/16/IMG/NR073916.pdf?OpenElement> , 9.3.2013)].

psaného platného práva bez ohledu na to, jaký byl cíl intervence. Rusko neuznávalo porušování lidských práv jako dostatečný důvod k vojenské intervenci.

6.5.3 Argumentace humanitární intervence v Kosovu 1999 ze strany Čínské lidové republiky

Qin Huasun, zástupce Číny v RB OSN a tehdejší předseda RB, vystoupil s projevem proti intervenci NATO v SRJ. Tato intervence podle něho nejenom že by zhoršila situaci v Kosovu, ale byla by absolutním porušením Charty OSN a mezinárodního práva. Čína byla zastáncem toho, aby se mezinárodní společenství s krizí v Kosovu vypořádalo v souladu s principem nevměšování do vnitřních věcí a respektování svrchovanosti a územní celistvosti SRJ. Podle slov Qin Huasuna prostřednictvím intervence NATO došlo k prosazení politiky silnějšího na úkor slabšího⁵¹. Čína odmítala intervenci, ať už důvod k ní byl jakýkoli, protože pouze RB OSN může rozhodnout, zda daná situace ohrožuje mezinárodní mír a bezpečnost, a může přijmout vhodná opatření. Navíc tato intervence mohla vést ke zpochybnění činnosti RB, jak Qin Huasun v proslovu uvedl (Huasun, 1999)⁵².

Tato čínská argumentace je jasně podložena formalistickým pojetím práva, protože Čína odmítá jakékoli ospravedlnování intervence právě proto, že k ní nemělo mandát RB OSN. Rovněž z této argumentace můžeme vyčíst hodnoty, které Čína zastává a upřednostňuje. Těmi jsou nedotknutelnost státní suverenity, jednota a územní celistvost.

---

⁵¹ „We have always stood for the peaceful settlement of disputes through negotiations, and are opposed to the use or threat of use of force in international affairs and to power politics whereby the strong bully the weak.“ (Huasun, 1999).

⁵² Huasun, Qin (1999). UN Security Council Meeting 3988 [projev], S/PV.3988, 24.3.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 9.3.2013).

6.5.4 Systematické rozdělení argumentů ze strany Čínské lidové republiky

Použité argumenty ohledně intervence v Kosovu opírající se o formalistické pojetí pozitivního práva: striktní dodržování mezinárodního práva a princip nevměšování do vnitřních věcí státu; intervence neměla mandát Rady bezpečnosti OSN.

6.5.5 Argumentace humanitární intervence v Kosovu 1999 ze strany Spojených států amerických

Peter Burleigh, zástupce USA v RB OSN, vystoupil na jednání s protiargumenty, které podložil humanitními principy. V úvodu proslovu zmínil neúnosné škody, které byly do tohoto dne napáchány, mezi něž patří téměř čtvrt miliónu vysídlených osob. Díky tomuto obrovskému počtu uprchlíků došlo k destabilizaci celého regionu, což se projevilo i nežádoucí aktivitou v Albánii, Bosně a v Makedonii. Tato krize ohrožovala bezpečnost mezinárodních pozorovatelů a humanitárních pracovníků v Kosovu. Podle Burleigha tehdejší situace jasně naznačovala, že se řítí do absolutní humanitární katastrofy, které bylo možné předejít pouze prostřednictvím vojenské intervence (Burleigh, 1999, 4-5)⁵³.

Další sérii argumentů Burleigh podložil neochotou Bělehradu řešit krizi mírovou cestou. Zdůrazňoval, že přes veškeré naléhání RB OSN, Bělehrad neakceptoval výzvy a požadavky RB obsaženy v rezolucích 1199 (1998) a 1203 (1998), v kterých Rada bezpečnosti vyzvala Bělehrad ukončit násilné akce proti civilnímu obyvatelstvu a stáhnout bezpečnostní síly odpovědné za tyto represe, spolupracovat s organizacemi, které zajišťují humanitární pomoc, podniknout okamžité kroky k odvrácení hrozící humanitární katastrofy a pokračovat v diplomatickém řešení konfliktu. Bělehrad odmítl přistoupit i na mírové dohody z Rambouillet a Paříže. Ačkoli tedy Rada požadovala,

---

⁵³ Burleigh, Peter (1999). *UN Security Council Meeting 3988* [projev], S/PV.3988, 24.3.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810, 9.3.2013).

aby srbské síly podnikly okamžité kroky ke zlepšení humanitární situace a odvrácení hrozící humanitární katastrofy, Bělehrad tak neučinil. Dále nedodržel ani své závazky vůči Helsinskému závěrečnému aktu, ani povinnosti vyplývající z mezinárodního práva lidských práv. Za agresora tedy Burleigh jednoznačně označil SRJ, kterého bylo nutné zastavit, aby byla zajištěna bezpečnost regionu a Evropy (Burleigh, 1999, 4-5)⁵⁴.

6.5.6 Systematické rozdělení argumentů ze strany Spojených států amerických

Použité argumenty ohledně intervence v Kosovu opírající se o přirozené právo: porušování lidských práv v Kosovu a neúnosná humanitární situace.

Tyto argumenty jsem zařadila mezi argumenty, které se opírají o přirozené právo, protože se bezprostředně týkají základních práv, kterými každý člověk disponuje a které mají být podle USA a dalších států chráněny. Ochrana lidských práv představuje dostatečný důvod k humanitární intervenci.

Použité argumenty ohledně intervence v Kosovu opírající se o pozitivistické pojetí práva: situace v Kosovu znamená ohrožení míru a bezpečnosti; všechny ostatní mírové prostředky k řešení krize podle kapitoly VI Charty OSN byly vyčerpány a nebyly dostačující; humanitární intervence je poslední možný prostředek k řešení krize podle kapitoly VII Charty OSN.

Tyto argumenty se opírají o pozitivní právo proto, že odkazují přímo na psaná pravidla v Chartě OSN, kterou státy respektují a uznávají jako platné právo.

---

⁵⁴ Burleigh, Peter (1999). *UN Security Council Meeting 3988* [projev], S/PV.3988, 24.3.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 9.3.2013).

6.5.7 Argumentace humanitární intervence v Kosovu 1999 ze strany Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku a Francouzské republiky

Sir Jeremy Greenstock, zástupce Velké Británie a Severního Irsku, podobně jako Burleigh poukazoval na obrovské množství lidí, kteří byli nuceni opustit své domovy kvůli rozsáhlým represím páchaným Srbskými vnitřními bezpečnostními silami a Jugoslávskou armádou v západním a středním Kosovu. Stejně jako Burleigh, i Greenstock a Alain Dejammet, zástupce Francie v RB OSN, kritizovali Miloševiče, že odmítl přistoupit na požadavky z rezolucí 1199 (1998) a 1203 (1998), a domnívali se, že není tedy možné řešit krizi v Kosovu prostřednictvím dalších výzev, protože podle jejich názorů zde diplomacie očividně selhala (Greenstock, 1999⁵⁵; Dejammeta, 1999)⁵⁶.

O selhání diplomacie svědčí podle Greenstocka a Dejammeta kromě ignorace výzev výše zmíněných také porušení dohody mezi velvyslancem Hoolbrokem a Miloševičem o zřízení Verifikační mise a snížení počtu vojenských sil. Stejně tak odmítnutí účasti na mírových jednáních v Rambouillet a Paříži, nepřijetí prozatímní dohody z Paříže a neukončení nadměrného používání ozbrojené síly v Kosovu. Další kroky Miloševiče by pravděpodobně vedly k humanitární katastrofě, proto oba zástupci zastávali intervenci NATO jako poslední možnost řešení tohoto konfliktu v souladu s Chartou OSN (Greenstock, 1999⁵⁷; Dejammet, 1999)⁵⁸.

---

⁵⁵ Greenstock, Jeremy (1999). *UN Security Council Meeting 3988* [projev], S/PV.3988, 24.3.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 9.3.2013).

⁵⁶ Dejammet, Alain (1999). *UN Security Council Meeting 3988* [projev], S/PV.3988, 24.3.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 9.3.2013).

⁵⁷ Greenstock, Jeremy (1999). *UN Security Council Meeting 3988* [projev], S/PV.3988, 24.3.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 9.3.2013).

⁵⁸ Dejammet, Alain (1999). *UN Security Council Meeting 3988* [projev], S/PV.3988, 24.3.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 9.3.2013).

6.5.8 Systematické rozdělení argumentů ze strany Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a Francouzské republiky

Použité argumenty ohledně intervence v Kosovu opírající se o přirozené právo: porušování lidských práv v Kosovu a neúnosná humanitární situace.

Použité argumenty ohledně intervence v Kosovu opírající se o pozitivistické pojetí práva: situace v Kosovu znamená ohrožení míru a bezpečnosti; všechny ostatní mírové prostředky k řešení krize podle kapitoly VI Charty OSN byly vyčerpány a nebyly dostačující; humanitární intervence je poslední možný prostředek k řešení krize podle kapitoly VII Charty OSN.

Vzhledem k tomu, že USA, Velká Británie a Francie používaly stejné argumentace, jejich argumenty byly zároveň tedy nejčastěji používané. Byly to argumenty opírající se o přirozené právo, které zdůrazňovaly, že porušování lidských práv je dostatečným důvodem k vojenské intervenci. Dále to byly argumenty opírající se o pozitivní právo v Chartě OSN.

6.6 Shrnutí kosovské krize

Kořeny srbsko-albánského sporu sahají daleko do historie. Obě strany si nárokují území Kosova z historických důvodů a po celou dobu vzájemného soužití se kosovští Albánci snažili vymanit z nadvlády Srbů. V minulosti střídavě docházelo ke vzájemným represím z obou stran (ze strany Albánců vůči Srbům a naopak). Napětí mezi těmito stranami vyvrcholilo v 90. letech s procesem rozpadu SFRJ. Proces rozpadu SFRJ byl provázen válkou se Slovinskem, Chorvatskem a konfliktem v Bosně a Hercegovině, čímž se prohlubovala destabilizace regionu. Daytonský mír, který řešil pouze problém zmíněných států, se kosovským Albáncům zdál velmi nespravedlivý a vedl k jejich radikalizaci, z čehož vzešla občanská válka mezi především UÇK a jugoslávskými vojenskými a policejními jednotkami.

Humanitární situace v Kosovu během této války, která čítala zhruba půl miliónu uprchlíků a několik tisíc mrtvých obětí, se některým členům RB zdála neúnosná, a proto vyžadovala vojenskou intervenci. Podle jiných situace nebyla tak hrozivá, jaká by mohla být po použití intervence (jak se nakonec po použití intervence i stalo, když počty obětí a uprchlíků několika násobně vzrostly). A však přes snahu mezinárodního společenství (KBSE resp. OBSE, OSN, NATO) předejít katastrofě prostřednictvím zřizování mezinárodních mis (KDOM, KVM), vydáváním rezolucí v rámci OSN (rezoluce 1199, 1203) a prohlášení Předsedy RB k situaci v Kosovu, ani jednáním v Rambouillet a Paříži nebyl konflikt vyřešen mírovou cestou.

Ať už byla intervence *Spojenecká síla* úspěšná či ne, zástupci USA, Francie, Velké Británie a Severního Irska byli přesvědčeni, že všechny diplomatické prostředky řešení konfliktu, které byly použity, byly před použitím intervence vyčerpány a navíc nebyly dostačující. Tyto prostředky selhaly hlavně kvůli neochotě Bělehradu akceptovat mírové požadavky RB, podílet se na mírových jednáních a uznat Kosovu jakoukoli míru samosprávy. Násilí v Kosovu si vyžádalo přes půl milionů uprchlíků, což mělo za důsledek destabilizaci celého regionu, na což se zástupci ve svých argumentacích hojně odvolávali. RB v rámci rezoluce 1203 uznala, že konflikt představoval hrozbu pro mír a bezpečnost v tomto regionu. Humanitární situace v Kosovu byla tedy, podle nich, tak neúnosná, že ji bylo nutné neprodleně řešit. Proto všichni tři (zástupci USA, VB, Francie) hájili intervenci NATO, jakožto poslední nutný prostředek k řešení konfliktu podle kapitoly VII Charty OSN. Nadměrné násilí páchané srbskými a jugoslávskými ozbrojenými jednotkami na civilním obyvatelstvu vzrostly do takových rozměrů, že se vnitrostátní konflikt dostal na vyšší úroveň, když ochrana lidských životů byla upřednostněna nad princip nezasahování do vnitřních věcí států.

Tato argumentace Velké Británie, Francie a Spojených států amerických je založena na pozitivním pojetí práva, protože se tyto státy odvolávaly na Chartu OSN, která intervenci povoluje jako poslední možný prostředek k řešení krize. Zároveň v souladu s Chartou OSN poukazovaly na „ohrožení míru a bezpečnosti“, takže argumentovaly v souladu s platným právem, s Chartou OSN. Na druhé straně se argumenty opíraly také o přirozené právo. Přirozené právo se do argumentací promítlo tehdy, když velmoci upozorňovaly na *neúnosnou* humanitární situaci v Kosovu a na rozsáhlé porušování lidských práv.

Naopak zástupci Ruské Federace a Číny označili intervenci za nelegální akt. Jejich argumentace byly založené na principu striktního dodržování psaného práva, nevměšování do vnitřních věcí států a nutnosti ctít Chartu OSN a mezinárodní právo veřejné⁵⁹, které takovou intervenci nedovoluje. Podle nich znamenala intervence porušení Charty OSN, MPV a zpochybnění činnosti RB. V neposlední řadě podle Lavrova intervence nebyla vhodným prostředkem k řešení kosovské krize ba naopak, humanitární krize v Kosovu se prostřednictvím intervence pouze více prohloubila.

---

⁵⁹ Dále MPV.

7 HUMANITÁRNÍ INTERVENCE V LIBYJSKÉ REPUBLICE V ROCE 2011

V případě humanitární intervence v Libyi v roce 2011 budu postupovat obdobným způsobem jako v případě intervence do Kosova. Nejdříve se zaměřím na to, do jaké míry byla krize v Libyi v roce 2011 zapříčiněna historickými a jinými faktory. Cílem kapitoly nebude podrobná analýza těchto faktorů, nýbrž jako v případě Kosova představit čtenáři kontext libyjského konfliktu.

Poté popíšu humanitární situaci v Libyi těsně před intervencí, a to proto, abychom porozuměli důvodům, kvůli kterým někteří členové RB OSN vyžadovali vojenský zásah do vnitřních věcí Libyjské republiky. Následně popíšu mírové prostředky mezinárodního společenství k řešení krize v Libyi, které byly před zahájením intervence použity. Poté, co stručně popíšu provedení humanitární intervence a operace Unified Protector pod vedením NATO, přikročím ke stěžejní části práce – argumentaci ohledně humanitární intervence v Libyjské republice v roce 2011 ze strany stálých členských zemí RB OSN.

7.1 Faktory vedoucí k vyhrocení napětí v Libyi a k následným demonstracím

V polovině února 2011 vypukly v Libyi demonstrace proti vládě Muammara Kaddáfího, z kterých postupně začala občanská válka. Kořeny těchto nepokojů můžeme nalézt již v historickém vývoji Libye. Libyjské území se totiž skládá ze tří oblastí - Tripolska⁶⁰ (severozápadní část Libye), Kyrenaiky (východní část Libye) a Fezzánu (johozápadní část Libye) – a ty jsou charakteristické odlišným historickým vývojem. Napětí bylo vždy obzvlášť patrné mezi Kyrenaikou, která se vyznačuje řeckou kulturní minulostí, a Tripoliskem, který je specifický svou latinskou kulturní minulostí (Haimzadeh, 2011, 27-29).

---

⁶⁰ Nebo také Tripolitánie.

Tuto historickou kulturní a politickou diverzitu mezi Kyrenaikou a Tripoliskem je možné vypořádat především v začátcích nepokojů v Libyi v únoru 2011, když první demonstrace vypukly právě v oblasti Kyrenaiky. Před nástupem Muammara Kaddáfího do čela Libye měla totiž Kyrenaika v rámci Libye privilegované postavení. Avšak za vlády M. Kaddáfího se mocenské centrum přesunulo z Kyrenaiky (z města Bengházi) do západního města Tripolisu. Následně došlo k centralizaci moci v rukou Kaddáfího. Důsledkem této centralizované moci byl úpadek zdravotnictví a rozklad infrastruktury v do té doby privilegované Kyrenaice. Proto v oblasti Kyrenaiky rostl odpor vůči režimu Kaddáfího, který se naplno rozhořel v únoru 2011 (Haimzadeh, 2011, 140-143).

Velkým problémem pro libyjskou společnost se stal *klientelismus*. Kmenové a rodinné struktury, jejichž členem byl i sám Kaddáfí, se těšily prosperitě a bohatství. V praxi to znamenalo, že pokud se objevil nový zdroj zisku, byl okamžitě přidělen někomu z Kaddáfího rodiny nebo někomu z vojensko-bezpečnostního aparátu. Tripolis tak bohatl na úkor Kyrenaiky. Tento nerovný přístup k přerozdělování statků a bohatství Kaddáfího rodiny, které silně kontrastovalo s ekonomickými a sociálními problémy Libye, vedly k prohlubování nespokojenosti především Kyrenaiky k systému, který Kaddáfí zavedl (Haimzadeh, 2011, 93-94).

Kmenová struktura v Kyrenaice sehrála také klíčovou roli v povstání Kyrenaiky proti vládě Kaddáfího. A to proto, že kmen v libyjském pojetí představoval solidární síť. Kmenová pouta vždy byla a stále jsou velmi silná, prioritní a řídí se zvykovým právem. V případě nouze se vzájemná výpomoc neboli solidarita velmi rychle aktivizuje a členové kmene se zmobilizují (Haimzadeh, 2011, 149-150). Právě toto proběhlo po pokojném protestním pochodu studentů proti Kaddáfího vládě v Bengházi 17. února 2011, na který

vojenské milice reagovaly agresí a zabily nejméně 24 protestujících⁶¹. Haimzadeh (2011) se domnívá, že povstání dále vypuklo strukturovaně kolem kmenových vztahů s oběťmi represí. Členové kmenů cítili kolektivní sounáležitost, což je vedlo k boji.

Dalším faktorem k vyhrocení odporu vůči režimu je přístup k informacím prostřednictvím internetu. Je to pouze několik málo let, co má libyjská společnost a především mládež, možnost tento zdroj informací využívat. Lidé se dostali k odlišným informacím, než které znali ze státních médií - například ke kritice režimu zahraničními médii⁶², nebo k opozičním serverům (Whitson, 2011)⁶³.

Samotné nepokoje v Libyi lze považovat za pokračování vlny Arabského jara, které započalo v Tunisku v prosinci 2010, přelilo se do Egypta, Libye, Sýrie (Carter, 2011, 6) a dalších arabských zemí, jakými jsou Saudská Arábie, Bahrajn a Jemen (Goodman, 2011)⁶⁴. Demonstranti v těchto zemích a také v Libyi požadovali konec autoritativních režimů, demokracii a svobodu (Carter, 2011, 6).

Protesty v druhém největším městě Benghází vypukly 15. února 2011 po lidových protestech v Tunisku a v Egyptě. Tyto protesty byly bezprostřední reakcí na zatýkání vládních kritiků včetně právníka, který zastupoval rodiny přibližně 1200 vězňů, kteří byli zabiti ve věznici Abú Salim v Tripolisu v roce 1996. Protesty probíhaly nenásilnou formou a jejich účastníci žádali odstoupení Kaddáfího a konec jeho režimu. Avšak reakce vlády na protesty byla pro západní

---

⁶¹ Human Rights Watch (2011e). *Libya: Security Forces Fire on 'Day of Anger' Demonstrations*, 18.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/17/libya-security-forces-fire-day-anger-demonstrations> , 4.4.2013).

⁶² Režim byl zahraničím kritizován hlavně kvůli nedemokratičnosti režimu a nesvobodě. Konkrétně také proto, že režim neumožňoval fungování žádné lidskoprávní organizace, nezávislého sdružení nebo odborových svazů či jakékoli jiné formy sdružování lidí. Organizování opozice k "ideologii revoluce 1969" se trestalo smrtí (Whitson, 2011).

⁶³ Whitson, Sarah L. (2011). *Libya: To oust a tyrant. The Los Angeles Times*, 24.2.2011 (<http://articles.latimes.com/2011/feb/24/opinion/la-oe-whitson-libya-20110224> , 4.4.2013).

⁶⁴ Goodman, David (2011). *March 10: Updates on Libya's Revolt and Middle East Protests. The New York Times* 10.3.2011 (<http://thelede.blogs.nytimes.com/2011/03/10/march-10-updates-on-libyas-revolt-and-middle-east-protests/> , 26.3.2011).

pozorovatelé nepřijatelná⁶⁵. Vládní síly reagovaly zatýkáním protestujících za použití násilí⁶⁶.

Další protesty proti vládě naplánovali libyjsí studenti prostřednictvím sociálních sítí na 17. února 2011 a tyto protesty pak probíhali po celé Libyi⁶⁷, například ve východních městech Baida, Zenten, Derna a Ajdabiya nebo v západních městech Misrata, Zawiya, Zuwara⁶⁸. Datum, 17. únor 2011, bylo vybráno symbolicky. V tento den si Libyjci připomínali usmrcení vězňů v Abú Salim v roce 1996, kde umřelo výše zmiňovaných 1200 vězňů. Při těchto protestech na počest památky těchto vězňů se 24 protestujících studentů stalo obětí vládních ozbrojených jednotek. Ve městě Baida bylo 70 protestujících zraněno⁶⁹. Násilí použité vládními silami při těchto protestech bylo agresivnější⁷⁰ než při protestech v Bengházi 15. února⁷¹.

7.2 Humanitární situace před intervencí

Od 15. do 20. února bylo vládními bezpečnostními silami zabito nejméně 173 lidí a mnoho dalších bylo vážně zraněno. Během těchto dnů také mnozí protestující zmizeli, byli uneseni vládními silami⁷². Počty protestujících ze dne

---

⁶⁵ Human Rights Watch (2011e). *Libya: Security Forces Fire on 'Day of Anger' Demonstrations*, 18.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/17/libya-security-forces-fire-day-anger-demonstrations>, 4.4.2013).

⁶⁶ Human Rights Watch (2011c). *Libya: Arrests, Assaults in Advance of Planned Protests*, 17.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/16/libya-arrests-assaults-advance-planned-protests>, 4.4.2013).

⁶⁷ Whitson, Sarah L. (2011). *Libya: To oust a tyrant*. *Los Angeles Times*, 24.2.2011 (<http://articles.latimes.com/2011/feb/24/opinion/la-oe-whitson-libya-20110224>, 4.4.2013).

⁶⁸ Human Rights Watch (2012a). *World Report 2012: Libya*. (<http://www.hrw.org/world-report-2012/world-report-2012-libya>, 4.4.2013).

⁶⁹ Human Rights Watch (2011e). *Libya: Security Forces Fire on 'Day of Anger' Demonstrations*, 18.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/17/libya-security-forces-fire-day-anger-demonstrations>, 4.4.2013).

⁷⁰ Vládní síly v těchto případech neváhaly proti protestujícím použít střelbu, kulomety a ohnivé plameny.

⁷¹ Human Rights Watch (2012a). *World Report 2012: Libya*. (<http://www.hrw.org/world-report-2012/world-report-2012-libya>, 4.4.2013).

⁷² Human Rights Watch (2011d). *Libya: Governments Should Demand End to Unlawful Killings*, 20.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/20/libya-governments-should-demand-end-unlawful-killings>, 4.4.2013).

na den stále rostl. Lidé tvořili tisícové průvody a skandovali proti režimu Kaddáfího. V jejich řadách k výtržnostem nedocházelo, ale vládní síly tyto protestující potlačovaly násilím⁷³. 19. února vláda přerušila všechna internetová spojení a začala se zatýkáním lidí, kteří podávali informace o stavu při protestech médiím. Přerušením internetového spojení ale vláda nedokázala zakrýt masakry, které prováděla⁷⁴. Během dalších dnů docházelo k růstu počtu zabitých, nejčastěji civilistů zastřelených vládními jednotkami. Jejich počet na začátku března vzrostl na několik set⁷⁵.

Sám Kaddáfí násilí na civilistech nepopíral, naopak vyhrožoval, že k dalším agresím a násilí ještě dojde, aby bylo povstání potlačeno. Podle jeho slov měl být vyčištěn „dům po domě“ (Kaddáfí M., 2011 citováno podle Human Rights Watch, 2011)⁷⁶ a podle slov jeho syna Saifa al-Islam al-Kaddáfího měly protéct ještě „řeky krve“ (Kaddáfí S., 2011 citováno podle Human Rights Watch, 2011)⁷⁷. Záhy se ukázalo, že tato slova nebyla pouhou hrozbou. Přestože vládní orgány nedovolovaly lidsko-právním organizacím ověřovat informace o páchání *zvěrstev* vládními silami na civilistech přímo na místě, mnozí svědci o těchto násilných činech vypovídali⁷⁸. Amnesty International informovala o tom, že se libyjské bezpečnostní složky dále vyzbrojují velkým množstvím zbraní

---

⁷³ Docházelo ke střelbě ze strany vládních sil na pokojné protestující.

⁷⁴ Human Rights Watch (2011d). *Libya: Governments Should Demand End to Unlawful Killings*, 20.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/20/libya-governments-should-demand-end-unlawful-killings>, 4.4.2013).

⁷⁵ Human Rights Watch (2011a). *Civil Society: UN General Assembly should suspend Libya's UN Human Rights Council membership*, 24.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/24/civil-society-un-general-assembly-should-suspend-libya-s-un-human-rights-council-mem>, 4.4.2013).

⁷⁶ Human Rights Watch (2011a). *Civil Society: UN General Assembly should suspend Libya's UN Human Rights Council membership*, 24.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/24/civil-society-un-general-assembly-should-suspend-libya-s-un-human-rights-council-mem>, 4.4.2013).

⁷⁷ Human Rights Watch (2011a). *Civil Society: UN General Assembly should suspend Libya's UN Human Rights Council membership*, 24.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/24/civil-society-un-general-assembly-should-suspend-libya-s-un-human-rights-council-mem>, 4.4.2013).

⁷⁸ Human Rights Watch (2011f). *UN: Suspend Libya's Rights Council Role*, 25.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/25/un-suspend-libya-s-rights-council-role>, 4.4.2013).

a munice⁷⁹. Protestující se pro vlastní bezpečí začali vyzbrojovat zbraněmi. Brzy se z nepokojů stala občanská válka, kde byly obě strany vyzbrojené⁸⁰.

Jako většina konfliktů, které se od 90. let odehrály, i při této občanské válce vzniklo mnoho uprchlíků. Během měsíce opustilo Libyi téměř 150 tisíc uprchlíků, kteří mířili do Tuniska a do Egypta⁸¹, a během dalších několika dnů se toto číslo vyšplhalo na 213 tisíc. Vzhledem k problematice situaci v Egyptě a v Tunisku ani jedna země nebyla na tak velké počty uprchlíků připravena. Tisíce uprchlíků proto mířily dále na západ - především do Itálie. Díky vzniklé situaci bylo v zájmu Evropské unie začít vzniklou situaci urychleně řešit, aby nedošlo k humanitární krizi, kterou mohla zvyšující se vlna uprchlíků způsobit⁸².

7.3 Mírové prostředky mezinárodního společenství k řešení krize v Libyi

Reakce mezinárodního společenství na situaci v Libyi byla ve srovnání s Kosovem pohotovější. Organizace zaměřené na lidská práva, které denně informovaly o desítkách obětí (viz výše) vyzývaly partnerské vlády Libye, aby podnikly patřičná opatření k zastavení agrese ze strany libyjských ozbrojených sil proti civilnímu obyvatelstvu. Například nevládní lidsko-právní organizace Amnesty International několikrát vyzvala Radu bezpečnosti OSN⁸³, aby vyslala do Libye misi k prošetření nepokojů a aby na zemi uvalila úplné

---

⁷⁹ Amnesty International (2011a). *AI vyzývá Radu bezpečnosti, aby zasáhla v Libyi*. 22.2.2011 (<http://www.amnesty.cz/z610/ai-vyzyva-radu-bezpecnosti-aby-zasahla-v-libyi> , 5.4.2013).

⁸⁰ Human Rights Watch (2012a). *World Report 2012: Libya*. (<http://www.hrw.org/world-report-2012/world-report-2012-libya> , 4.4.2013).

⁸¹ Amnesty International (2011d). *Téměř 150 000 lidí opustilo Libyi, humanitární krize může eskalovat*. 5.3.2011 (<http://www.amnesty.cz/z612/temer-150-000-lidi-opustilo-libyi-humanitarni-krize-muze-eskalovat> , 5.4.2013).

⁸² Amnesty International (2011c). *Severní Afrika: vlna uprchlíků nesmí skončit humanitární krizí*. 16.3.2011 (<http://www.amnesty.cz/z615/severni-afrika-vlna-uprchliku-nesmi-skoncit-humanitarni-krizi> , 5.4.2013).

⁸³ Dále RB.

zbraňové embargo⁸⁴. Další organizace Human Rights Watch vyzývala Africkou unii, Evropskou unii a další africké, západní a arabské země, které mají vztahy s Libyí, aby pobízely libyjskou vládu k zastavení neoprávněného zabíjení pokojných demonstrantů, k obnovení internetového spojení a aby uvalily embargo na dovoz zbraní a bezpečnostního vybavení do Libye⁸⁵.

Liga arabských států dne 22. února odsoudila násilí páchané proti civilistům a označila jej jako závažné porušování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva. Libyjské delegaci pozastavila členství ve všech orgánech této organizace⁸⁶ a zároveň požádala Radu bezpečnosti OSN o pomoc při zastavování násilí v Libyi⁸⁷. V ten samý den se RB OSN k situaci v Libyi vyjádřila taktéž velmi kriticky. V prohlášení předsedy RB OSN, kterým byl Maria Luiza Ribeiro Viotti z Brazílie, rada vyjádřila „vážné znepokojení nad situací v Libyi“⁸⁸. Dále, stejně jako Liga arabských států, odsoudila použití síly proti civilistům, represe proti pokojným demonstrantům a vyzvala Libyjskou vládu k okamžitému ukončení násilí a k zahájení „národního dialogu“⁸⁹.

Rada bezpečnosti dále požadovala od libyjské vlády dodržování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva, splnění vládní povinnosti chránit své obyvatelstvo, vpuštění mezinárodních pozorovatelů do země a v neposlední řadě požadovala umožnění průchodu humanitární pomoci a lékařských zásob

---

⁸⁴ Amnesty International (2011a). *AI vyzývá Radu bezpečnosti, aby zasáhla v Libyi*. 22.2.2011 (<http://www.amnesty.cz/z610/ai-vyzyva-radu-bezpecnosti-aby-zasahla-v-libyi> , 5.4.2013).

⁸⁵ Human Rights Watch (2011d). *Libya: Governments Should Demand End to Unlawful Killings* . 20.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/20/libya-governments-should-demand-end-unlawful-killings> , 4.4.2013).

⁸⁶ Human Rights Watch (2011a). *Civil Society: UN General Assembly should suspend Libya's UN Human Rights Council membership*. 24.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/24/civil-society-un-general-assembly-should-suspend-libya-s-un-human-rights-council-mem> , 5.4.2013).

⁸⁷ Bilefsky, Dan-Landler, Mark (2011). *Specter of Rebel Rout Helps Shift U.S. Policy on Libya*. *The New York Times* 16.3.2011 (http://www.nytimes.com/2011/03/17/world/africa/17diplomacy.html?_r=2& , 10.4.2013).

⁸⁸ Security Council of UN (2011). *Security Council press Statement on Libya* [tisková zpráva]. 22.2.2011 (<http://www.un.org/News/Press/docs/2011/sc10180.doc.htm> , 5.4.2013).

⁸⁹ Security Council of UN (2011). *Security Council press Statement on Libya* [tisková zpráva]. 22.2.2011 (<http://www.un.org/News/Press/docs/2011/sc10180.doc.htm> , 5.4.2013).

do Libye. Rada též vyzvala vládu Libye, aby zrušila omezení svobody médií a všech forem přístupu k informacím⁹⁰.

Rada pro mír a bezpečnost Africké unie toto rozsáhlé porušování lidských práv ze strany libyjské vlády také odsoudila⁹¹. Následně Generální tajemník OSN, Ban Ki-moon, a Vysoký komisař OSN pro lidská práva, Navi Pillayová, upozornily na to, že toto systematické porušování lidských práv libyjskými silami mohou představovat *zločiny proti lidskosti*. Tyto obavy a upozornění potvrdili také zvláštní poradce generálního tajemníka pro prevenci genocidy, Francis Deng, a zvláštní poradce Globálního centra pro Odpovědnost za ochranu (Global Centre for the Responsibility to Protect), Edward Luck⁹².

Vzhledem k těmto četným znepokojivým prohlášením bylo Libyi na základě rozhodnutí Valného shromáždění OSN pozastaveno členství v Radě pro lidská práva OSN⁹³, a to na základě doporučení samotné UNHRC. Tomuto rozhodnutí předcházelo vydání rezoluce 1970 RB OSN⁹⁴, na jejímž základě bylo vyšetřování situace v Libyi předáno Mezinárodnímu trestnímu soudu⁹⁵. Dále tato rezoluce opakuje rozhořčení nad „hrubým a systematickým porušováním lidských práv“ (Security Council of U.N, 2011a)⁹⁶. Rada pro lidská práva OSN,

---

⁹⁰ Security Council of UN (2011). *Security Council press Statement on Libya* [tisková zpráva]. 22.2.2011 (<http://www.un.org/News/Press/docs/2011/sc10180.doc.htm> , 5.4.2013).

⁹¹ Human Rights Watch (2011a). *Civil Society: UN General Assembly should suspend Libya's UN Human Rights Council membership*. 24.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/24/civil-society-un-general-assembly-should-suspend-libya-s-un-human-rights-council-mem> , 5.4.2013).

⁹² Human Rights Watch (2011a). *Civil Society: UN General Assembly should suspend Libya's UN Human Rights Council membership*. 24.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/24/civil-society-un-general-assembly-should-suspend-libya-s-un-human-rights-council-mem> , 5.4.2013).

⁹³ Dále UNHRC.

⁹⁴ Rezoluce 1970 byla vydána 26. února 2011 (Security Council of UN, 2011a).

⁹⁵ Dále ICC.

⁹⁶ Security Council of UN (2011a). *Security Council resolution 1970 (2011)*. S/RES/1970, 26.3 2011 ([http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1970%20\(2011\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1970%20(2011)) , 10.4.2013).

Liga arabských států a Africká unie na vydání rezoluce reagovaly tak, že do Libye vyslaly vyšetřovací mise, jejichž závěry byly posléze předány ICC⁹⁷.

Na základě rezoluce 1970 bylo dále na Libyi uvaleno zbrojní embargo a na Kaddáfího rodinu byl uvalen zákaz cestování a příkaz zmrazit jejich aktiva. Byl vytvořen speciální výbor, který dohlížel na osoby, proti kterým byly sankce namířeny. Povinnost respektovat vydanou rezoluci měly i členské státy Římského statutu. A to tím způsobem, že sankce vůči Libyi musely dodržovat. Zároveň bylo všem členským státům OSN povoleno zabavit veškeré zakázané vojenské vybavení v Libyi a využívat ho⁹⁸.

Na základě následující rezoluce 1973⁹⁹ OSN byla embargo zpřísněna. RB OSN vyzvala okolní státy, aby kontrolovaly lodě na volném moři a letadla, která mířila do Libye¹⁰⁰. Situace v Libyi se přes všechny tyto kroky, které byly podniknuty, nezlepšila. Vládní jednotky i nadále páchali násilí proti civilnímu obyvatelstvu. Ještě těsně před přijetím rezoluce 1973 RB OSN, která umožňovala použít *všechny dostupné prostředky* včetně použití vojenských sil k ochraně civilistů před vládními jednotkami podle kapitoly VII Charty OSN, podnikl Kaddáfí nad Benghází tři nálety¹⁰¹. Součástí rezoluce 1973 OSN bylo rovněž vytvoření bezletové zóny v Libyi (Security Council of UN, 2011b)¹⁰².

---

⁹⁷ Amnesty International (2011b). *Rada bezpečnosti podpořila Libyi*. 1.3.2011 (<http://www.amnesty.cz/z611/rada-bezpecnosti-podporila-libyi> , 5.4.2013).

⁹⁸ Evropský parlament (2011). *Usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. března 2011 o zemích jižního sousedství a především Libyi*, 10.3.2011 (<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2011-0095&language=CS&ring=P7-RC-2011-0169> , 5.4.2013).

⁹⁹ Bezletová zóna byla vytvořena 17. 3. 2011 na základě rezoluce 1973.

¹⁰⁰ UN News Centre (2011). *Security Council authorizes 'all necessary measures' to protect civilians in Libya*, 17.3.2011 (<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=37808&Cr=libya&Cr1=&Kw1=libya&Kw2=&Kw3=#.UV8cvaKeMbA> , 5.4.2013).

¹⁰¹ iDnes zpravodajství (2011). *OSN schválila bezletovou zónu nad Libyí a údery proti Kaddáfímu*, 17.3.2011 (http://zpravy.idnes.cz/osn-schvalila-bezletovou-zonu-nad-libyi-a-udery-proti-kaddafimu-pw5-/zahranicni.aspx?c=A110317_234956_zahranicni_mad , 7.4.2013).

¹⁰² Security Council of UN (2011b). *Security Council resolution 1973 (2011)*. S/RES/1973, 17.3.2011 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/4d885fc2.html> , 10.4.2013).

Přijetí rezoluce 1973 znamenalo poslední mírový krok k řešení situace v Libyi. Poté, co Kaddáfí ignoroval výzvy mezinárodního společenství k zastavení páchání násilí na civilním obyvatelstvu, mezinárodní společenství přistoupilo k použití ozbrojené síly (Security Council of UN, 2011b)¹⁰³.

7.4 Humanitární intervence v Libyi – Operace Unified Protector

Pro přijetí rezoluce 1973 se vyslovilo 10 členů RB OSN, z toho tři stálí členové, kteří zároveň přijetí rezoluce prosazovali – VB, USA, Francie. Pět členů RB se hlasování zdrželo, včetně dvou stálých členů – RF a Číny – kteří disponují právem veta (Security Council of UN, 2011b)¹⁰⁴. Tato klíčová rezoluce byla přijata měsíc poté, co v Běhází vypukly první demonstrace. První bombardování ze strany Francie, Velké Británie a USA nastalo o tři dny později¹⁰⁵. V porovnání s krizí v Kosovu, byla reakce mezinárodního společenství v Libyi velmi pohotová. V případě Kosova došlo k intervenci téměř po půl roce od prvních známek páchání násilí na civilních obyvatelích v Kosovu. Naopak v Libyi byla operace *Unified Protector* pod velením NATO zahájena již 31. 3. 2011¹⁰⁶, měsíc a půl od zahájení agrese libyjské vlády proti demonstrantům.

Stejně jako v případě Kosova, byly údery na Kaddáfího pozemní vojenské cíle zahájeny ze vzduchu. V polovině června 2011 se vzdušným vojenským jednotkám podařilo zničit kontrolní středisko nedaleko Tripolisu, odkud byly údajně řízeny útoky proti civilistům¹⁰⁷. Během celé operace, která trvala přesně

---

¹⁰³ Security Council of UN (2011b). *Security Council resolution 1973 (2011)*. S/RES/1973, 17.3 2011 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/4d885fc42.html>, 10.4.2013).

¹⁰⁴ Security Council of UN (2011b). *Security Council resolution 1973 (2011)*. S/RES/1973, 17.3 2011 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/4d885fc42.html>, 10.4.2013).

¹⁰⁵ Aktuálně zpravodajství (2011). *Živě: Na Libyi dopadlo 110 střel s plochou dráhou letu*. 19.3.2011 (<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/afrika/clanek.phtml?id=694524>, 7.4.2013).

¹⁰⁶ NATO (2012b). *Unified Protector*. (http://www.jfcnaples.nato.int/Unified_Protector.aspx, 7.4.2013).

¹⁰⁷ iDnes zpravodajství (2011). *Aliance zničila kontrolní centrum*. 21.6.2011 (http://zpravy.idnes.cz/nato-ztratilo-nad-libyi-americky-bezpilotni-vrtulnik-pfb-/zpr_nato.aspx?c=A110621_163253_zpr_nato_inc, 11.4.2013).

222 dnů - do konce října 2011- NATO podniklo přes 26 tisíc útoků a poškodilo nebo zničilo přes 6 tisíc pozemních vojenských cílů¹⁰⁸. Podle *Poradenské skupiny pro strategii NATO*¹⁰⁹ byla operace převážně úspěšná. Předešla totiž možné humanitární katastrofě, ochránila civilisty před represemi Kaddáfího vládních sil a poskytla demonstrantům prostor pro jejich organizaci. Tyto cíle byly dosaženy bez ztrát na životech ve spojeneckých vojskách a s minimálními ztrátami civilních obětí (Wilson, 2011, 1-2)¹¹⁰.

Podle jiných autorů, například Marca Overhause z *Německého institutu pro zahraniční a bezpečnostní věci*,¹¹¹ byla operace provedena nad rámec rezoluce 1973 a tudíž bez mandátu RB OSN. Operace měla sloužit k ochraně civilistů a k zastavení násilí prostřednictvím vynucování zbrojního embarga a zřízením bezletové zóny. Operace nad tento rámec podporovala opozici leteckými silami a útoky na vládní vojenské cíle, o čemž se žádná rezoluce nezmiňovala (Overhaus, 2011, 2)¹¹². V tomto případě můžeme diskutovat o problematice výkladu Charty OSN, která umožňuje využití „všech možných prostředků“ (OSN, 1945) k vyřešení krize, ale tyto prostředky blíže nespecifikuje. Podobné je to s výkladem rezolucí přijatých RB OSN ohledně situace v Libyi. Je zřejmé, že odlišný výklad obsahu rezolucí mohl sehrát důležitou roli i při hlasování o přijetí rezoluce 1973.¹¹³

---

¹⁰⁸ NATO. *NATO and Libya. Fact and Figures* (http://www.nato.int/cps/en/SID-5F535CE5-F5735D14/natolive/topics_71652.htm?, 11.4.2013).

¹⁰⁹ The Strategic Advisor Group.

¹¹⁰ Wilson, Damon (2012). Learning from Libya: The Right Lessons for NATO. *The Strategic Advisors Group, the Atlantic Council* (http://www.acus.org/files/publication_pdfs/403/090111_ACUS_LearningLibya_Wilson.PDF, 4.4.2013).

¹¹¹ German Institute for International and Security Affairs.

¹¹² Overhaus, Marco (2011). NATO's Operation in Libya. Not a Model for Humanitarian Intervention. *German Institute for International and Security Affairs* (http://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/comments/2011C36_ovs_ks.pdf, 11.4.2013).

¹¹³ Například právě Německo se tohoto hlasování o přijetí rezoluce 1973, která zřizovala bezletovou zónu, zdrželo.

7.5 Argumentace humanitární intervence v Libyi ze strany stálých členů Rady bezpečnosti OSN

V této kapitole budu analyzovat argumentace ze strany stálých členů RB OSN. Nejdříve tyto argumenty ze strany stálých členských států ohledně humanitární intervence popíšu a následně na konci každé podkapitoly zhodnotím. Budu je hodnotit na základě právního aspektu. V argumentacích se zaměřím na to, o jaký druh práva velmoci své argumenty opíraly. Jestli byly jejich argumenty podloženy formalistickým pojetím práva, přirozeným právem nebo jinými hodnotami.

Intervence v Libyi je spjatá s rezolucí 1973 OSN, na jejímž základě k intervenci došlo, proto jako zdroj argumentací použiju zápis z jednání o přijetí rezoluce 1970, na kterém členské státy argumentovaly použití ozbrojené síly v Libyi. Otázka intervence byla před zahájením operací značně diskutovaným tématem především zástupci Spojených států amerických (dále USA), Velké Británie a Francií¹¹⁴. Pro vykreslení celkové situace a politického klimatu uvedu i stanoviska Davida Camerona, Nicolase Sarkozyho a Baracka Obamy.

Vzhledem k tomu, že přísnější kroky byly požadovány především Velkou Británií, Francií a USA¹¹⁵, uvedu nejdříve stanoviska Velké Británie a Severního Irska a Francouzské republiky, poté stanoviska USA a nakonec popíšu důvody zdržení se hlasování o přijetí rezoluce 1973 Ruské federace a Číny. Jejich důvody jsou úzce spjaty s nesouhlasným postojem k použití síly.

7.5.1 Argumentace ze strany Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a Francouzské republiky

Francie kritizovala páchání násilí v Libyi hned od počátku nepokojů. Použití všech dostupných prostředků k řešení libyjské krize podporovala. Nicolas Sarkozy poslal dopis USA a dalším členským státům RB OSN, ve kterém je

---

¹¹⁴ Na internetových informačních portálech jako The New York Times a BBC News lze najít mnoho článků, které informují o stanoviskách USA, Velké Británie a Francie k humanitární intervenci v Libyi.

¹¹⁵ Samozřejmě také Ligu arabských států a Africkou unií.

vyzýval, aby podpořily usnesení libanonské vlády, která schvalovala vytvoření bezletové zóny. V dopise Sarkozy upozorňuje, že je Kaddáfí již velmi blízko vítězství, a proto je nutné, aby RB OSN zareagovala co nejdříve. Požadoval okamžité kroky k zastavení represí ze strany Kaddáfího vlády (Bilefsky-Landler, 2011)¹¹⁶.

David Cameron vyjádřil podporu Nicolasi Sarkozymu začátkem března. Ve společném dopise předsedovi Evropské unie, Hermanovi Van Rompuyevovi, obvinili Cameron a Sarkozy Kaddáfího režim ze *zločinů proti lidskosti* a odsoudili jeho použití síly proti civilistům. Vzhledem k nekončícím agresím Kaddáfího proti jeho odpůrcům Cameron a Sarkozy zdůraznili, „že nastal čas“ (Shipman, 2011) vyvinout co největší nátlak na Kaddáfího, aby represe konečně přestaly. Oba vyjádřili podporu Libyjské přechodné národní radě¹¹⁷ se slovy, že tato rada reprezentuje hlas lidu (Shipman, 2011)¹¹⁸.

I zástupce Velké Británie v RB OSN, Sir Mark Lyall Grant, vyjádřil vážné obavy nad situací v Libyi. Poukazoval na to, že není možné tolerovat tak rozsáhlé porušování lidských práv, k jakému v Libyi docházelo. Zároveň není možné přehlížet výhrůžky Kaddáfího, který nabádal k dalšímu násilí. Násilnou reakci Kaddáfího režimu na protesty v zemi označil za zcela „nepřijatelnou“ (Grant, 2011, 2)¹¹⁹.

Alain Juppé, tehdejší ministr obrany Francie a posléze ministr zahraničních a evropských věcí Francie, se ve svém projevu k situaci v Libyi vyjádřil velmi naléhavě. Poukazoval především na to, že si Libyjci vybrali cestu

---

¹¹⁶ Bilefsky, Dan-Landler, Mark (2011). Specter of Rebel Rout Helps Shift U.S. Policy on Libya, *The New York Times*, 16.3.2011 (http://www.nytimes.com/2011/03/17/world/africa/17diplomacy.html?_r=2&, 10.4.2013).

¹¹⁷ Libyan Transitional National Council

¹¹⁸ Shipman, Tim (2011). David Cameron backs Sarkozy calls for Libya air strikes. *Dailymail* 11.3.2011 (<http://www.dailymail.co.uk/news/article-1365165/David-Cameron-backs-Nicolas-Sarkozy-calls-Libya-air-strikes.html>, 6.4.2013).

¹¹⁹ Grant, Mark L. (2011). *UN Security Council Meeting 6491* [projev]. 26.2.2011 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6491, 10.4.2013).

demokracie a svobody „v duchu dospělosti a zodpovědnosti“ (Juppé, 2011)¹²⁰. Tento jejich krok považoval Juppé za klíčový faktor k tomu, aby ostatní demokratické společnosti pomohli těmto lidem na jejich cestě za demokracií a svobodou, doslova aby jim „pomohli budovat jejich vlastní budoucnost“¹²¹. Zdůrazňoval povinnost a odpovědnost tento lid chránit a být jim oporou. „Nesmíme opustit civilní obyvatelstvo a oběti brutálního režimu,“¹²² naléhal Juppé (Juppé, 2011)¹²³.

Juppé dále ve svém projevu připomněl, jaké kroky již byly učiněny, aby mezinárodní společenství zabránilo dalším represím ze strany libyjské vlády, a zkonstatoval, že nebyly dostačující. Upozornil, že další „*nicnedělání*“ znamená další „*nemilosrdný zásah a represe*“¹²⁴ (Juppé, 2011)¹²⁵.

Vzhledem k těmto britským a francouzským postojům vyzvali Cameron a Sarkozy NATO, aby připravilo vojenský plán bezletové zóny a dalších vojenských možností, jak zastavit útoky libyjské vlády proti civilistům (Shipman, 2011)¹²⁶. Vyzvali také EU a arabské vlády, aby podnikly patřičná

---

¹²⁰ Juppé, Alain (2011). *17 March 2011 - Security Council - Libya - Statement by Mr Alain Juppé, ministre d'Etat, Minister of Foreign and European Affairs*. 17.3.2011 (<http://www.franceonu.org/france-at-the-united-nations/press-room/statements-at-open-meetings/security-council/article/17-march-2011-security-council> , 7.4.2013).

¹²¹ „Our duty and interest require us to support these developments with confidence and availability — not to teach lessons or set examples, but to help each people to build its own future.“ (Juppé, 2011)

¹²² „We must not give free rein to warmongers; we must not abandon civilian populations, the victims of brutal repression, to their fate; we must not allow the rule of law and international morality to be trampled underfoot.“ (Juppé, 2011).

¹²³ Juppé, Alain (2011). *17 March 2011 - Security Council - Libya - Statement by Mr Alain Juppé, ministre d'Etat, Minister of Foreign and European Affairs*. 17.3.2011 (<http://www.franceonu.org/france-at-the-united-nations/press-room/statements-at-open-meetings/security-council/article/17-march-2011-security-council> , 7.4.2013).

¹²⁴ „Every hour and day that goes by means a further clampdown and repression for the freedom-loving civilian population, in particular the people of Benghazi“ (Juppé, 2011).

¹²⁵ Juppé, Alain (2011). *17 March 2011 - Security Council - Libya - Statement by Mr Alain Juppé, ministre d'Etat, Minister of Foreign and European Affairs*. 17.3.2011 (<http://www.franceonu.org/france-at-the-united-nations/press-room/statements-at-open-meetings/security-council/article/17-march-2011-security-council> , 7.4.2013).

¹²⁶ ¹²⁶ Shipman, Tim (2011). David Cameron backs Sarkozy calls for Libya air strikes. *Dailymail* 11.3.2011 (<http://www.dailymail.co.uk/news/article-1365165/David-Cameron-backs-Nicolas-Sarkozy-calls-Libya-air-strikes.html> , 6.4.2013).

opatření. Cameron se zavázal k použití vojenské síly, jestliže se humanitární situace ještě více vyhrotí. Před tímto prohlášením se bývalý britský premiér, John Major, zmínil také o tom, že vojenský zásah na Libyi je legitimní jak z humanitárních důvodů, tak kvůli tomu, že jednoduše Kaddáfí útočí proti civilistům (Shipman, 2011). Po zahájení intervence začala Velká Británie prosazovat odchod Kaddáfího a změnu režimu (Tisdall, 2011)¹²⁷.

Jak Velká Británie, tak Francie odkazovaly na morální povinnost a odpovědnost zkušených demokratických zemí vůči zemi, která se snaží demokracie dosáhnout. Zástupci obou států zároveň poukazovali na to, že v Libyi docházelo ke *zločinům proti lidskosti*, což nasvědčuje protiprávní jednání ze strany libyjské vlády. V takovém případě má mezinárodní společenství právo použít patřičných opatření k zastavení takového jednání.

Obě země preferovaly použití vojenské síly, přičemž odkazovaly na Chartu OSN, která povoluje vojenský způsob řešení krize v případě, že všechny ostatní prostředky byly vyčerpány. Podle Velké Británie a Francie tyto prostředky vyčerpány byly a zároveň nebyly dostačující. Tento argument se opírá o pozitivní pojetí práva, protože Velká Británie a Francie odkazují přímo na psaná pravidla v Chartě OSN, kterou státy respektují a uznávají jako platné právo.

7.5.2 Proměna argumentace ze strany Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku a Francouzské republiky

Použité argumenty ohledně intervence v Libyi opírající se o přirozené právo: porušování lidských práv v Libyi a zločiny proti lidskosti;

Použité argumenty ohledně intervence v Libyi opírající se o pozitivistické pojetí práva: všechny mírové prostředky k řešení krize podle kapitoly VI Charty

---

¹²⁷ Tisdall, Simon (2011). *Is Gaddafi himself a target?* 21.3.2011 (<http://www.guardian.co.uk/world/2011/mar/21/gaddafi-target-analysis> , 6.3.2013).

OSN byly vyčerpány a nebyly dostačující; humanitární intervence je poslední možný prostředek k řešení krize podle kapitoly VII Charty OSN.

Použité argumenty ohledně intervence v Libyi opírající se o jiné hodnoty: morální povinnost demokratických společností pomoci lidem, kteří usilují o rozvoj demokracie.

Použité argumenty opírající se o přirozené právo ze strany Velké Británie a Francie byly v případě Libye stejné jako v případě Kosova. V argumentaci se vyskytl jen jeden rozdíl: V případě Libye Velká Británie a Francie použily ve svých argumentacích výraz *zločiny proti lidskosti*, kdežto v případě Kosova poukazyvaly na rozsáhlé porušování lidských práv bez užití tohoto výrazu.

Použité argumenty opírající se o pozitivistické pojetí práva ze strany Velké Británie a Francie v případě Libye byly téměř shodné s argumentacemi v případě Kosova. V případě Libye nepadl argument, že by mohlo dojít k ohrožení míru a bezpečnosti.

Ke změně v argumentacích ze strany obou států došlo i v rovině jiné než právní. Velká Británie a Francie nově argumentovaly morálními hodnotami – morální povinností demokratických společností bylo pomoci libyjským občanům, kteří usilují o rozvoj demokracie.

7.5.3 Argumentace ze strany Spojených států amerických

Spojené státy americké byly od počátku nepokojů na Blízkém Východě proti jakémukoli násilí. V prohlášení prezidenta USA, Baracka Obamy, Obama odsuzuje násilný způsob, jakým se Kaddáfí vyrovnával s demonstranty. Obama považoval za „nespravedlivé“ to, že pokojní demonstranti byli „brutálně“ potlačováni, vládní síly byly nevinné civilisty, zatýkaly je a dokonce někteří civilisté byli zabiti. Některé nemocnice, ve kterých leželi oběti násilí, byly přepadeny a pacienti tak uneseni. Když odpůrců Kaddáfího režimu přibývalo,

zahájil proti nim Kaddáfí vojenský útok (Obama, 2011)¹²⁸. Ze slov Obamy je cítit udivení, jakoby nemohl uvěřit, že byl Kaddáfí vůbec schopný vztáhnout zbraň proti „svým vlastním“ lidem (Obama, 2011)¹²⁹.

Obama dále připomenul, že se Kaddáfí netajil tím, že půjde tvrdě proti všem jeho odpůrcům. V jedné z výhrůžek Kaddáfí řekl: „*Nebudeme mít žádné slitování ani soucit*“ (Kaddáfí, 2011 citováno z Golovnina-Worsnip, 2011)¹³⁰. Proto Obama vyjádřil vážné znepokojení nad možným scénářem dalšího vývoje v Libyi. Domníval se, že vzhledem k nemilosrdnému jednání Kaddáfího by situace mohla vést k dalším represím ze strany vlády, mohlo by dojít k úmrtím dalších tisíců nevinných civilistů, což by znamenalo humanitární krizi. V této souvislosti by mohlo dojít k destabilizaci regionu, jak uvedl Obama. Touto destabilizací by se partneři a spojenci Spojených států právě v tomto regionu ocitli v ohrožení (Obama, 2011)¹³¹.

Obama zdůrazňoval nutnost zformovat adekvátní odezvu na tyto násilnosti a represe ze strany Libyjských vládních sil a zastavit je. Za primární cíl Obama kladl ochránit nevinné civilisty, proto podporoval přijetí opatření podle kapitoly VII Charty OSN (Obama, 2011). V závěru svého proslovu Obama označil situaci v Libyi za hrozbu globálního míru a bezpečnosti, když řekl: „*Spojené státy americké nebudou nečinně přihlížet tváří v tvář akcím, které podkopávají globální mír a bezpečnost*“ (Obama, 2011)¹³².

---

¹²⁸ Obama, Barack (2011). *President Obama's Statement on Libya*. 18.3.2011 (<http://www.whitehouse.gov/photos-and-video/video/2011/03/18/president-obama-s-statement-libya#transcript> , 7.4.2013).

¹²⁹ Obama, Barack (2011). *President Obama's Statement on Libya*. 18.3.2011 (<http://www.whitehouse.gov/photos-and-video/video/2011/03/18/president-obama-s-statement-libya#transcript> , 7.4.2013).

¹³⁰ Golovnina, Maria - Worsnip, Patrick (2011). U.N. okays military action on Libya. *The Reuters* 17.3.2011 (<http://www.reuters.com/article/2011/03/17/us-libya-idUSTRE7270JP20110317> , 10.4.2013).

¹³¹ Obama, Barack (2011). *President Obama's Statement on Libya*. 18.3.2011 (<http://www.whitehouse.gov/photos-and-video/video/2011/03/18/president-obama-s-statement-libya#transcript> , 7.4.2013).

¹³² „ (...) the United States of America will not stand idly by in the face of actions that undermine global peace and security“ (Obama, 2011).

Zástupkyně USA v RB OSN, Condolezza Riceová, při jednání o přijetí rezoluce 1970 zastávala přijetí rezoluce jako „*správný krok*“ k zastavení represí proti protestujícím (Rice, 2011, 3-4)¹³³. Zdůraznila, že každý libyjský občan má svá univerzální lidská práva a základní svobody, které mu nemohou být odepřeny (Rice, 2011, 3-4)¹³⁴.

Shrneme-li americkou argumentaci, proč by měly být použity všechny dostupné prostředky k řešení humanitární krize včetně vojenských, byla argumentace převážně humánního charakteru. Obama se odvolával na humanitární situaci, která by mohla vést k humanitární krizi a k destabilizaci regionu. Ekonomický faktor se v Obamově argumentaci projevil tehdy, když Obama vyjádřil obavu nad ohrožením amerických partnerů a spojenců v regionu, což by se mohlo dotknout ekonomického sektoru Spojených států. Z právního hlediska Obama rovněž odkazoval na Chartu OSN, když poznamenal, že tato libyjská situace znamenala ohrožení mezinárodního míru a bezpečnosti. Tento argument se opírá o formalistické pojetí práva. Condolezza Riceová poukazovala na základní lidská práva, která musí být chráněna. Tento argument byl podepřen přirozeným právem.

7.5.4 Proměna argumentace ze strany Spojených států amerických

Použité argumenty ohledně intervence v Libyi opírající se o přirozené právo: porušování lidských práv v Libyi a neúnosná humanitární situace.

Použité argumenty ohledně intervence v Libyi opírající se o pozitivistické pojetí práva: situace v Kosovu znamená ohrožení míru a bezpečnosti.

Použité argumenty ohledně intervence v Libyi opírající se o jiné hodnoty: ohrožení amerických obchodních partnerů Spojených států amerických.

---

¹³³ Rice, Condolezza (2011). *UN Security Council Meeting 6491* [projev]. 26.2.2011 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6491 , 10.4.2013).

¹³⁴ Tamtéž.

Argumenty opírající se o pozitivní právo byly v případě Libye použity v menší míře. USA již neargumentovaly na základě kapitoly VII Charty OSN. Větší důraz kladly na argumenty opírající se o přirozené právo a zdůrazňovaly tak ochranu lidských práv. Tyto argumenty opírající se o přirozené právo v případě Libye byly shodné s argumenty v případě Kosova.

Ke změně v argumentacích ze strany USA došlo také v rovině jiné než právní. USA v případě humanitární situace v Libyi nově argumentovaly tím, že jsou ohroženi jejich obchodní partneři.

7.5.5 Argumentace Ruské federace

Vitaly Churkin, zástupce Ruska v RB OSN, na jednání RB OSN¹³⁵ vyjádřil lítost nad oběťmi Kaddáfího vládních sil a stejně jako USA, Velká Británie a Francie označil všechny projevy násilí proti pokojným demonstrantům za zcela „nepřijatelné“ (Churkin, 2011a)¹³⁶. Vyzval proto libyjskou vládu, aby vyhověla požadavkům Rady bezpečnosti, a Ligu arabských států, Africkou unií a další státy, aby se k požadavkům RB postavily zodpovědně a dodržovaly sankce a normy stanovené v rezoluci 1970. Vyzval také všechny zúčastněné strany, aby jednaly v souladu s mezinárodním humanitárním právem (Churkin, 2011a)¹³⁷. Podle Churkina byly všechny nevojenské kroky, které mezinárodní společenství podniklo, nezbytné pro zachování jednoty, suverenity a územní celistvosti Libye. Rovněž bylo prostřednictvím nich nutné zabránit vypuknutí regulérní občanské války, která by tuto státní integritu mohla narušit (Churkin, 2011a)¹³⁸.

Jak jsem uvedla výše, Rusko se hlasování o přijetí rezoluce 1973 OSN zdrželo. Nicméně se Ruská federace aktivně účastnila debat o návrhu usnesení

---

¹³⁵ Dne 26. 2. 2011.

¹³⁶ Churkin, Vitaly (2011a). *UN Security Council Meeting 6491* [projev]. 26.2.2011 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6491, 10.4.2013).

¹³⁷ Tamtéž.

¹³⁸ Tamtéž.

o vytvoření bezletové zóny. K výslednému návrhu však měla pár výhrad. Ty, podle Vitaly Churkina, vyžadovaly hlubší politické uvážení (Bilefsky – Landler, 2011)¹³⁹. Ruská federace požadovala, aby byly zodpovězeny otázky, jak by měla být bezletová zóna vytvořena, jakými pravidly by se angažující se země měly řídit a jaká by byla omezení v použití vojenské síly. Na tyto otázky se jí nedostalo odpovědi. Právě kvůli těmto nevyřešeným, a podle Ruské federace důležitým, otázkám se Ruská federace rozhodla hlasování zdržet. Tento neúplný návrh by totiž mohl vést k příliš rozsáhlé vojenské intervenci, což by mohlo celou situaci v Libyi zhoršit. Přesto Rusko žádalo ochranu civilního obyvatelstva, ale ne za cenu vojenské intervence (Churkin, 2011b)¹⁴⁰.

V porovnání s argumentací pronesenou v případě Kosova (1999) ze strany Ruska, nyní v případě Libye Churkin vyjadřuje soucit s civilním obyvatelstvem, proti kterému byly namířené zbraně. Churkin se neodvolával na porušení mezinárodního práva jako v případě Kosova, ale pouze kritizoval nedomyšlenost této vojenské intervence. Domnívám se, že jestliže by tyto jeho problematické otázky byly Radou zodpovězeny a patřičně do rezoluce zaneseny odpovědi a regulace intervence, Rusko by přijetí rezoluce 1973 OSN podpořilo. Zároveň se na základě Churkinovy argumentace domnívám, že by případná podpora intervence byla podporována nejen z důvodu soucitu s civilním obyvatelstvem, ale především za účelem obnovit základní znaky stabilního státu – suverenitu, jednotu a územní integritu.

7.5.6 Proměna argumentace ze strany Ruské federace

Použité argumenty ohledně intervence v Libyi opírající se o přirozené právo: humanitární situace představuje důvod neinterventovat, v případě intervence se humanitární krize prohloubí.

---

¹³⁹ Bilefsky, Dan-Landler, Mark (2011). Specter of Rebel Rout Helps Shift U.S. Policy on Libya. *The New York Times* 16.3.2011 (http://www.nytimes.com/2011/03/17/world/africa/17diplomacy.html?_r=2&, 10.4.2013).

¹⁴⁰ Churkin, Vitaly (2011b). *UN Security Council Meeting 6498* [projev]. 17.3.2011 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6491, 10.4.2013).

Použité argumenty ohledně intervence v Libyi opírající se o jiné hodnoty: neúplnost rezoluce 1973; nevyřešené problematické otázky ohledně použití všech prostředků k řešení krize.

Změna v argumentacích ze strany Ruské federace v případě Libye je patrná. Argumenty opírající se o přirozené právo jsou shodné s těmi v případě Kosova. Nicméně v případě Libye se Rusko neodvolávalo na mezinárodní právo a princip nevměšování, ale pouze kritizovalo návrh usnesení o řešení krize v Libyi.

7.5.7 Argumentace ze strany Čínské lidové republiky

Zástupce Číny v RB OSN, Li Baodong, rovněž, jako zbylí čtyři členové RB OSN, vyjádřil znepokojení nad situací v Libyi a plně podpořil rezoluci 1970, která ustanovila mírové prostředky k zastavení represí na civilním obyvatelstvu Libye (Baodong, 2011b)¹⁴¹. Ačkoli Čína požadovala okamžité zastavení násilí, obnovení stability a pořádku, nesouhlasila s užitím síly při dosahování těchto cílů (Baodong, 2011a)¹⁴². Stejně jako v případě Kosova, Čína zdůrazňovala, že by se mezinárodní společenství mělo se situací v Libyi vyrovnat v souladu s mezinárodním právem a respektovat tak suverenitu, nezávislost, jednotu a územní celistvost Libyjské republiky.

Kromě toho, stejně jako Ruská federace, i Čína měla problém s definováním bezletové zóny a s tím, co všechno tento pojem obnáší. Tento argument se stal jedním z důvodů, proč se i Čína hlasování o přijetí rezoluce 1973 zdržela. Baodong zároveň ujistil ostatní členy RB OSN, že Čína bude

---

¹⁴¹ Baodong, Li (2011b). *UN Security Council Meeting 6498* [projev]. 17.3.2011 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6491 , 10.4.2013).

¹⁴² Baodong, Li (2011a). *UN Security Council Meeting 6491* [projev]. 26.2.2011 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6491 , 10.4.2013).

I nadále podporovat další mírové kroky mezinárodního společenství k řešení libyjské situace (Baodong, 2011b)¹⁴³.

Čínská lidová republika stejně jako v případě Kosova svou argumentaci podložila čistě formalistickým dodržováním psaného mezinárodního práva. Její stanovisko znělo jasně. Ačkoli Čína s násilím syrské vlády vůči civilistům nesouhlasila, nebyl to dostatečný důvod k vojenské intervenci.

7.5.8 Proměna argumentací ze strany Čínské lidové republiky

Použité argumenty ohledně intervence v Libyi opírající se o formalistické pojetí pozitivního práva: striktní dodržování mezinárodního práva a princip nevměšování do vnitřních věcí státu.

V obou případech humanitárních intervencí v Kosovu a v Libyi argumentovala Čína stejnými argumenty. Své argumentace podpírala čistě formalistickým pojetím práva, požadovala striktní dodržování principu nevměšování do vnitřních věcí států. Přesto, že intervence v Libyi byla provedena s mandátem RB OSN, Čína vyžadovala, aby se s touto krizí mezinárodní společenství vyrovnalo v souladu s psaným mezinárodním právem a Chartou OSN. Humanitární krizi a porušování lidských práv Čína nepovažovala za dostatečný důvod k intervenci.

---

¹⁴³ Baodong, Li (2011b). *UN Security Council Meeting 6498* [projev]. 17.3.2011 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6491 , 10.4.2013).

8 HUMANITÁRNÍ INTERVENCE V SÝRII?

V této kapitole se pokusím analyzovat argumenty k humanitární intervenci ze strany stálých členských států Rady bezpečnosti OSN. V Syrské arabské republice probíhá v současné době občanská válka. Zároveň probíhají debaty o případné vojenské intervenci, neboli použití všech možných prostředků k řešení syrské krize. Nejdříve uvedu čtenáře do diskursu syrské občanské války, poté popíšu humanitární situaci v Sýrii a nakonec představím stanoviska stálých členských zemí RB OSN na současnou syrskou situaci. V závěru kapitoly zhodnotím argumenty, které jednotlivé velmoci používaly, aby vyjádřily souhlas nebo nesouhlas s případnou vojenskou intervencí do Sýrie. Rovněž se pokusím lehce srovnat argumenty s dřívějšími argumentacemi v případech Kosova a Sýrie.

8.1 Nástin historického vývoje v Sýrii

Syrská historie je nemile spojována s tureckou feudální a francouzskou a britskou koloniální nadvládou. Sýrie byla uznána jako samostatný stát v roce 1946¹⁴⁴, kdy získala nezávislost (Bahbouh, 2005).

Následný politický vývoj Sýrie po zisku nezávislosti se díky bipolárnímu rozdělení světa a studeno – válečnému konfliktu mohl ubírat cestou autoritativního režimu (ostatně jako i vývoj Libye). Až do roku 1973, kdy se Sýrie stala socialistickou lidovou demokracií s autokratickými a klientelistickými prvky, docházelo k častým střídáním vlád¹⁴⁵. Vnitropolitická struktura moci je rozdělena do několika úrovní (Gombár, 2001). Významné místo v politickém systému nyní zastává armáda a bezpečnostní složky, které disponují významnými pravomocemi. Politická strana BAAS (Baath), která

---

¹⁴⁴ Sýrie vyhlásila společně s Libanem nezávislost již v roce 1941, avšak Francie tuto nezávislost neuznala. Po 2. světové válce se boj Francie o udržení Sýrie pod svým vlivem znova rozhořel, avšak pro Francouze skončil neúspěšně (Bahbouh, 2005).

¹⁴⁵ Zastupitelský úřad ČR v Damšku (2010). *Souhrnná teritoriální informace Sýrie*. 1.4.2010 (http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/blizky_vychod/syrie/politika/vnitropoliticka_charakteristika.html, 10.4.2013).

vznikla v roce 1952, rovněž velkou měrou ovlivňuje politické dění v zemi. Přesto největší moc je připisována prezidentovi Bašar Asadovi¹⁴⁶.

Kromě klíčového vlivu Arabského jara se do občanské války promítla i klanová rivalita mezi především minoritní náboženskou sektou Alavitů (Alawite) a majoritními Sunity (Sunni). Alavité tvoří jednu z šíitských sekt a sídlí především v oblasti Lázikíje a v městech Hamá a Himsu. Sunité se od šiitů liší tím, že okrem Koránu uznávají také sunnu, která doplňuje a vysvětluje Korán. Šiité naopak uznávají Korán včetně přidané kapitoly – súry – a Korán vykládají odlišným způsobem (Filip, 1978, 33-35). Rivalita vychází především z klientelismu majoritních sunitů. Během současné občanské války jsme byli svědky nejen provádění násilí vládními bezpečnostními jednotkami proti civilním demonstrantům, ale také *krevních mstev* mezi těmito klany a sektami. Nutno podotknout, že i tyto msty byly zapříčiněny již započatou občanskou válkou (Slackman – Stack, 2011)¹⁴⁷.

Letos to jsou již dva roky, co vypukly demonstrace syrských obyvatel nespokojených s režimem Bašára Assada¹⁴⁸ v jižní gubernii Daraa a rychle se rozšířily do dalších částí Sýrie¹⁴⁹. Stejně jako v Libyi i syrské nepokoje byly pokračováním vlny Arabského jara. Demonstranti vyšli do ulic, aby posílili svá práva, a požadovali svobodu a demokracii. (Slackman – Stack, 2011).

---

¹⁴⁶Zastupitelský úřad ČR v Damšku (2010). *Souhrnná teritoriální informace Sýrie*. 1.4.2010 (http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/blizky_vychod/syrie/politika/vnitropoliticka_charakteristika.html , 10.4.2013).

¹⁴⁷ Slackman, Michael – Stack, Liam (2011). In Syria, Tension and Grief After Protests and Government Retaliation. *The New York Times* 27.3.2011 (<http://query.nytimes.com/gst/fullpage.html?res=9F06E0DA1F31F934A15750C0A9679D8B63> , 12.4.2013).

¹⁴⁸ ČT24 zpravodajství (2013a). *Občanská válka v Sýrii trvá již dva roky*. 15.3.2013 (<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/218950-obcanska-valka-v-syrii-trva-uz-dva-roky/> , 11.4.2013).

¹⁴⁹ Human Rights Watch (2012b). *World Report 2012: Syria* (<http://www.hrw.org/world-report-2012/world-report-2012-syria> , 11.4.2013).

8.2 Humanitární situace během občanské války v Sýrii

V březnu 2011 vypukly v Sýrii demonstrace proti vládě Bašára Assada. Demonstranti požadovali svobodu a konec autoritativního režimu. Syrské bezpečnostní složky odpověděly násilným potlačováním a zabíjením¹⁵⁰. České informační portály jsou plné informací o neustálém boji, zabíjení a rostoucím počtu obětí. V době, kdy demonstrace v Sýrii vypukly, se k této situaci mezinárodní společenství nevyjadřovalo tolik jako k demonstracím v Libyi. Média se rovněž zaměřovala spíše na libyjskou krizi. Přesto se i syrská situace stala jedním z důležitých témat pro Human Rights Watch¹⁵¹, která se snaží monitorovat porušování lidských práv ve světě.

HRW v srpnu 2011 zrekapitulovala situaci v Sýrii od počátku protestů, které proběhly proti vládě od poloviny března do poloviny srpna, ve shrnující zprávě. V této zprávě HRW uvedla, že od počátků protestů syrské autority zabily přes 2 tisíce protestujících a přes 10 tisíc jich zadržely. Mezi oběťmi se objevili mladiství pod 18 let. HRW upozornila, že násilí ze strany vládních sil – systematické zabíjení odpůrců režimu, jejich mizení a mučení – znamenají *zločiny proti lidskosti*. Činnost HRW a ověřování těchto dat v Sýrii byla ztížena tím, že syrské úřady bránily jejich přístupu k protestům. Rovněž byla ztěžována i práce novinářů a reportérů v oblasti¹⁵².

Zpráva HRW dále informovala, že syrskými bezpečnostními složkami bylo během 16 dnů (1. – 16. srpna 2011) zabito 239 civilistů, odpůrců Assadova režimu. Tyto represe režimu však pokračovaly i nadále. HRW dále vyzvala Evropskou unii¹⁵³, aby zmrazila aktiva Syrské národní ropné společnosti¹⁵⁴,

---

¹⁵⁰ Human Rights Watch (2012b). *World Report 2012: Syria* (<http://www.hrw.org/world-report-2012/world-report-2012-syria> , 11.4.2013).

¹⁵¹ Dále HRW.

¹⁵² Human Rights Watch (2011b). *EU: Freeze Assets of Syrian Oil and Gas Companies* , 16.8.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/08/16/eu-freeze-assets-syrian-oil-and-gas-companies> , 11.4.2013).

¹⁵³ Dále EU.

¹⁵⁴ Syrian National Oil Company Central Bank of Syria.

Syrské národní společnosti zemního plynu¹⁵⁵ a Syrské centrální bance¹⁵⁶ do té doby, než syrská vláda zastaví represe proti civilnímu obyvatelstvu. Cílem sankcí bylo znemožnit vládě financovat útoky proti civilistům. Evropská unie tak učinila v únoru 2012. Od té doby pak EU zpřísnila sankce ještě šestkrát¹⁵⁷.

Syrské vládní jednotky páchali násilí vůči civilistům i při smutečních průvodech, když lidé pohřbívali zabitě blízké. Bezpečnostní složky střílely bez varování jak na průvod, tak na kolem stojící lid. Jsou známé případy, kdy vládní jednotky pronásledovaly a střílely i po lidech, kteří se snažili z místa utéct. Dále během roku 2011 provedly bezpečnostní složky několik vojenských operací proti celým městům, ve kterých vypukly nepokoje. Například v dubnu 2011 vládní jednotky obsadily město Daara, znemožnily obyvatelům města volný pohyb a postupně začaly se zatýkáním.¹⁵⁸

The New York Times průběžně o demonstracích v Sýrii od března 2011 informoval. Z klidných protestů propukly koncem března „rozzlobené“ demonstrace, když se po masakrech vládních sil na smutečních průvodech demonstranti začali vyzbrojovat arzenálem (Slackman – Stack, 2011)¹⁵⁹.

Postupně se z demonstrací přetransformoval konflikt do občanské války, kde jsou obě strany ozbrojené. Do poloviny dubna 2013 přišlo o život 70 tisíc¹⁶⁰ lidí. Počet vnitřně vysídlených osob stoupl na 2 miliony¹⁶¹ a přes milion¹⁶²

---

¹⁵⁵ Syrian National Gas Company.

¹⁵⁶ Central Bank of Syria.

¹⁵⁷ Human Rights Watch (2011b). *EU: Freeze Assets of Syrian Oil and Gas Companies*, 16.8.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/08/16/eu-freeze-assets-syrian-oil-and-gas-companies>, 11.4.2013).

¹⁵⁸ Human Rights Watch (2012b). *The World Report 2012: Syria* (<http://www.hrw.org/world-report-2012/world-report-2012-syria>, 12.4.2013).

¹⁵⁹ Slackman, Michael – Stack, Liam (2011). In Syria, Tension and Grief After Protests and Government Retaliation. *The New York Times* 27.3.2011 (<http://query.nytimes.com/gst/fullpage.html?res=9F06E0DA1F31F934A15750C0A9679D8B63>, 12.4.2013).

¹⁶⁰ ČT24 zpravodajství (2013a). *Občanská válka v Sýrii trvá již dva roky*. 15.3.2013 (<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/218950-obcanska-valka-v-syrii-trva-uz-dva-roky/>, 11.4.2013).

¹⁶¹ CIA – The World Factbook (2012). *Syria*. (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>, 12.4.2013).

uprchlíků bylo nuceno opustit Sýrii. To jsou mnohem vyšší čísla než v případech kosovské a libyjské krize.

Pokusím-li se srovnat humanitární situaci před intervencemi v Kosovu (1999) a Libyi (2011) s humanitární situací v Sýrii po vypuknutí demonstrací, dojdou k následujícímu závěru: počet uprchlíků se v Kosovu během roku 1998 vyšplhal k číslu 260 tisíc, v Libyi během necelých dvou měsíců k číslu 213 tisíc a v Sýrii k 2,5 milionům¹⁶³. Počet uprchlíků ze Sýrie začal rapidně vzrůstat až od roku 2012¹⁶⁴.

Co se týká počtu obětí, jsou podle dostupných zdrojů srovnatelné se situací před intervencí v Libyi. Způsob páchaní násilí je identický s libyjským. Rozdílem je, že počty obětí syrského konfliktu mnohonásobně přerostly počty obětí libyjského konfliktu. Jestliže by se mezinárodní společenství mělo řídit pouze humanitárními důvody k vojenskému zásahu do syrské záležitosti, mělo by již podle mého názoru zasáhnout. Tento názor vyvozují z historické zkušenosti humanitární intervence, konkrétně z intervencí v Kosovu a Libyi, z důvodu, že v těchto případech za obdobných humanitárních podmínek mezinárodní společenství vojensky zasáhlo.

8.3 Prostředky mezinárodního společenství k mírovému řešení syrské krize

RB OSN se k situaci v Sýrii vyjádřila v srpnu 2011. Odsoudila rozsáhlé porušování lidských práv syrskou vládou a vyzvala ji, aby ukončila násilí páchané na civilistech a respektovala lidská práva a aby jednala v souladu s mezinárodním humanitárním právem. Dále apelovala na syrskou vládu, aby umožnila přístup humanitárním pracovníkům k lidem a aby spolupracovala

---

¹⁶² UNHCR (2013). *UNHCR country operations profile - Syrian Arab Republic*. (<http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/page?page=49e486a76&submit=GO> , 13.4.2013).

¹⁶³ UNHCR (2013). *UNHCR country operations profile - Syrian Arab Republic*. (<http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/page?page=49e486a76&submit=GO> , 13.4.2013).

¹⁶⁴ Tamtéž.

s institucemi OSN pro dohlížení na dodržování lidských práv v zemi. Na druhé straně vyzvala Rada demonstranty, aby zastavili odvetné protivládní ataky, které měly nejčastěji formu útoků na vládní instituce¹⁶⁵.

Poté byla zřízena nezávislá vyšetřovací komise (srpen 2011), jejímž úkolem bylo prošetřit údajné porušování lidských práv v Sýrii. Ačkoli syrské úřady neprojevovaly zájem s touto komisí spolupracovat, vydala komise v polovině listopadu 2011 zprávu, ve které odsuzuje rozsáhlé a systematické porušování lidských práv a označuje je za *zločiny proti lidskosti*¹⁶⁶. Důležitou roli při řešení syrské krize sehrála Liga Arabských Států¹⁶⁷. Ta vytvořila Akční plán pro řešení syrské krize (listopad 2011), na jehož základě byla zřízena pozorovatelská mise v Sýrii. Tato mise trvala do ledna 2012, kdy byla nucena se kvůli rapidnímu zhoršení situace ze země stáhnout¹⁶⁸.

Rada bezpečnosti OSN jednala o otázce řešení syrské krize 31. ledna 2012 na žádost Generálního tajemníka Ligy arabských států¹⁶⁹, Nabila Elarabyho, který zaslal Radě dopis, který zahrnoval návrhy na řešení syrské krize¹⁷⁰. Státy RB OSN se však neshodly na návrhu řešení. Na dalším jednání RB OSN (5. února 2012) byl předložen další návrh k řešení syrské krize. Tento návrh zahrnoval pouze mírové prostředky. Mezi ně patřily především výzvy, aby syrská vláda ukončila násilí na civilistech, propustila všechny zadržované osoby z poslední doby, zajistila pokojný chod demonstrací, umožnila přístup

---

¹⁶⁵ UN News Centre (2011a). *Syria: Security Council condemns rights abuses and use of force against civilians*. 3.8.2011 (<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=39229#.UWggWKKKeMbB>, 12.4.2013).

¹⁶⁶ General Assembly of the U.N. President of the 66th Session (2012). *Plenary Meeting of the General Assembly Agenda Item 64 "Report of Human Rights Council" Syria*. 24.2.2012 (<http://www.un.org/en/ga/president/66/statements/syria130212.shtml>, 12.4.2013).

¹⁶⁷ Dále LAS..

¹⁶⁸ General Assembly of the U.N. President of the 66th Session (2012). *Plenary Meeting of the General Assembly Agenda Item 64 "Report of Human Rights Council" Syria*. 24.2.2012 (<http://www.un.org/en/ga/president/66/statements/syria130212.shtml>, 12.4.2013).

¹⁶⁹ Dále LAS.

¹⁷⁰ Security Council of UN (2012a). *Letter dated 24 January 2012 from the Secretary-General addressed to the President of the Security Council*. S/2012/71, 22.2.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2012/71, 12.4.2013).

pozorovací a vyšetřovací mise a spolupracovala s LAS. Státy, které návrh předložily¹⁷¹, odsuzují hrubé a systematické porušování lidských práv ze strany syrské vlády¹⁷². Tento návrh k řešení syrské krize nebyl přijat, protože ho vetovala Ruská federace a Čínská lidová republika¹⁷³.

Valné shromáždění OSN138 vydalo rezoluci o situaci lidských práv v Syrské arabské republice (únor 2012¹⁷⁴, ve které vyjádřilo „hluboké znepokojení“ nad neustálým porušováním lidských práv syrskou vládou a tyto činy zcela odsoudilo. Avšak na půdě VS OSN i RB OSN nebylo použité násilí v Sýrii specifikováno jako „zločiny proti lidskosti“ jako v jiných případech, kdy byla intervence provedena z humanitárních důvodů. Evropská unie se k situaci v Sýrii postavila tak, že v únoru 2012 zmrazila Syrské centrální bance aktiva a zavedla zbrojní embargo¹⁷⁵.

V dubnu (2012) byla zřízena Kontrolní mise v Sýrii (UNSMIS)¹⁷⁶ v počtu 300 neozbrojených vojenských pozorovatelů. Úkolem mise bylo sledovat proces ukončování násilí v Sýrii a dohlížet na implementaci šestibodového plánu pro ukončení krize. Plán byl zpracován OSN ve spolupráci s LAS. Mise zároveň dohlížela na dohodnuté příměří¹⁷⁷. Během července RB OSN jednala se zeměmi poskytujícími jednotky na tuto misi. Na srpnovém jednání byl ukončen UNSMIS

---

¹⁷¹ Návrh Radě bezpečnosti předložily Bahrain, Kolumbie, Egypt, Francie, Německo, Jordansko, Kuwait, Libya, Morocco, Omán, Portugalsko, Katar, Saudská Arábie, Togo, Tunisko, Turkecko, Spojené arabské emiráty, Velká Británie a Severní Irsko a Spojené státy americké.

¹⁷² Security Council of UN (2012b). *Bahrain, Colombia, Egypt, France, Germany, Jordan, Kuwait, Libya, Morocco, Oman, Portugal, Qatar, Saudi Arabia, Togo, Tunisia, Turkey, United Arab Emirates, United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and United States of America: draft resolution. S/2012/77*, 4.2.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2012/77, 12.4.2013).

¹⁷³ Security Council of UN (2012d). *Security Council Meeting 6710*. 31.1.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6710, 12.4.2013).

¹⁷⁴ General Assembly of UN (2012). *Resolution adopted by the General Assembly. Situation of human rights in the Syrian Arab Republic. A/RES/66/176*, 23.2.2012 (<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/469/38/PDF/N1146938.pdf?OpenElement>, 12.4.2013).

¹⁷⁵ Human Rights Watch (2011b). *EU: Freeze Assets of Syrian Oil and Gas Companies*. 16.8.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/08/16/eu-freeze-assets-syrian-oil-and-gas-companies>, 11.4.2013).

¹⁷⁶ United Nations Supervision Mission in Syria (UNSMIS).

¹⁷⁷ UNSMIS (2012). *UNSMIS Mandate* (<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unsmis/mandate.shtml>, 13.4.2013).

mandát kvůli eskalování násilí a vyhrocení situace v zemi¹⁷⁸. O použití všech možných prostředků jednala v rámci rezoluce 1973 RB OSN 16. června 2012 po zhoršení humanitární situace v Sýrii. Momentálně OSN vyšetřuje používání chemických zbraní v zemi. Vyšetřování probíhá od srpna 2012 (Rice, 2013).

NATO až do nedávna o případné vojenské akci nejednalo, přestože s oběťmi občanské války soucítilo (NATO, 2012a)¹⁷⁹. Velitel ozbrojených sil USA a NATO v Evropě, James Stavridis, v březnu 2013 řekl, že mají zpracovaný plán pro případnou vojenskou intervenci do Sýrie, avšak k tomu, aby mohly zasáhnout, potřebují souhlas všech 28 členských států NATO.¹⁸⁰ Na druhou stranu Rasmussen zdůrazňuje, že se NATO prozatím do občanské války v Sýrii nezapojí. A to proto, že NATO nemá mandát RB OSN¹⁸¹. Prozatím tedy zůstává užití vojenských sil pouze v rukou syrské vlády.

To, že se humanitární situace v Sýrii během občanské války mnohonásobně zhoršila, může (a nemusí) být zapříčiněno i nečinností mezinárodního společenství, které nepřijalo žádnou jednotnou rezoluci, prostřednictvím které by se OSN pokusilo řešit syrskou krizi. Přestože se lokální organizace (LAS) snaží tuto krizovou situaci v Sýrii řešit, naráží na neochotu centrální syrské vlády s LAS spolupracovat. Domnívám se tedy, že bez pomoci OSN a přijetí patřičné rezoluce RB se humanitární situace v Sýrii nebude zlepšovat. Nasvědčuje tomu nespolečná spolupráce syrské vlády s mezinárodními organizacemi a přetrvávající odsuzování nepřestávajícího páchání násilí v Sýrii například Valným shromážděním OSN nebo EU a LAS.

---

¹⁷⁸ Security Council of UN (2012c). *Official communiqué of the 6821st (closed) meeting of the Security Council*. S/PV.6821 , 9.8.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6821 , 12.4.2013).

¹⁷⁹ NATO (2012). *Secretary General's Monthly Press Conference and launch of the Annual Report for 2012*. 31.1. 2013 (http://www.nato.int/cps/en/natolive/opinions_94269.htm?selectedLocale=en , 11.4.2013).

¹⁸⁰ Aktuálně zpravodajství (2013). *NATO spřádá plány na zásah v Sýrii, zatím v kuloárech*. 20.3.2013 (<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/amerika/clanek.phtml?id=774636> , 14.4.2013).

¹⁸¹ Teraz zpravodajství (2013). *Šéf NATO vyzval na politické riešenie v Sýrii, vylúčil intervenciu*. 27.3.2013 (<http://www.teraz.sk/zahranicie/nato-syria-politika/41516-clanok.html> , 14.4.2013).

8.4 Argumentace ze strany stálých členů Rady bezpečnosti OSN k otázce případné humanitární intervence v Sýrii

V této kapitole zaměřím na stanoviska a argumenty ze strany jednotlivých stálých členů v RB OSN na aktuální situaci v Sýrii. Zaměřím se na to, jak se jednotliví zástupci stálých členských států RB OSN vyjadřují k této syrské krizi a proč například Ruská federace a Čína zablokovaly přijetí jak mírového návrhu k řešení krize, tak šestibodový plán zahrnující všechny možné prostředky k řešení krize. Jaké používaly argumenty a o co se tyto argumenty opíraly. Jestli byly podloženy formalistickým pojetím pozitivního práva, přirozeným právem nebo jinými hodnotami. Hodnocení argumentů provedu na konci každé podkapitoly. V argumentacích velmocí budu zohledňovat, jestli používají stejná či rozdílná stanoviska (argumenty) jako v předešlých případech intervencí. Nejdříve uvedu argumentace ze strany zastánců intervence, Velké Británie, Francie a USA, poté odpůrců intervence, Číny a Ruské federace.

8.4.1 Argumentace ze strany Spojeného království Velké Británie a Severního Irska

V jednom ze svých projevů (únor 2012) William Hague, ministr zahraničí Velké Británie, řekl, že bude podporovat práci LAS proto, aby proběhla transformace Sýrie k otevřenějšímu a mírovějšímu politickému systému úspěšně. Sankce, které Evropská unie¹⁸² zavedla, označil za správný krok k tomu, jak dát najevo nesouhlas s agresí páchanou syrskou vládou. Dále upozornil, že snaha OSN ukončit násilí v Sýrii může být oslabena nedostatkem rezolucí, přičemž poukazoval na veto Ruské federace a Číny při hlasování o přijetí rezolucí¹⁸³.

---

¹⁸² Dále EU.

¹⁸³ The Independent zpravodajství (2012). *William Hague welcomes new Syria sanctions*. 27.2.2012 (<http://www.independent.co.uk/news/world/politics/william-hague-welcomes-new-syria-sanctions-7441513.html> , 13.4.2013).

V dalším projevu (červenec 2012) Hague řekl, že situace v Sýrii je natolik vážná, že možnost „vojenské odpovědnosti“¹⁸⁴ nesmí být vyloučena. S politováním poznamenal, že na zastavení „krveprolití“ je nejspíš už pozdě, ale o to víc je nutné podporovat proces v OSN pro zmírnění represí v zemi. Zároveň zastával názor, aby byly rebelům poskytnuty zbraně, aby se rebelové mohli lépe chránit. Z projevu Hagua považuji za důležité poznamenání, že násilí prováděné v zemi se může rovnat *zločinům proti lidskosti*, a proto požadoval nezávislé vyšetřování. Vyjádřil se rovněž k případné vojenské intervenci se slovy, že by měla být provedena ve větším rozsahu než v Libyi a hlavně za mezinárodní podpory¹⁸⁵.

V srpnu Hague opět vyzýval členské státy Rady bezpečnosti, aby přijaly odpovědnost a jednaly společně s cílem zastavit „krveprolití“ v Sýrii (Hague, 2012)¹⁸⁶. Poté, co Hague osobně navštívil syrské uprchlíky v Jordánsku, kterým Velká Británie poskytuje humanitární pomoc, naléhavě poznamenal: „Syrští lidé potřebují urgentní pomoc“ (Hague, 2012)¹⁸⁷. Kvůli nečinnosti OSN vyjádřil navíc maximální podporu syrskému lidu, syrské politické opozici, humanitárním pracovníkům, civilistům, kteří byli syrskou vládou poškozeni, a lidsko-právním aktivistům. Tato podpora měla formu humanitární pomoci. Tato podpora měla formu humanitární pomoci, neboli dodávání zdravotních prostředků, mobilních telefonů opozici pro snazší komunikaci mezi nimi a další (Hague, 2012)¹⁸⁸.

Začátkem roku 2013 vyzval Hague EU, aby zmírnila zbrojní embargo, díky němuž by mohli být syrští rebelové lépe vyzbrojeni. Zdůraznil, že je nutné

---

¹⁸⁴ BBC News (2012). *William Hague warns Syria is facing civil war*. 1.7.2012 (<http://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-18300952> , 13.4.2013).

¹⁸⁵ Tamtéž.

¹⁸⁶ Hague, William (2012). *Foreign Secretary statement on Syria*. 10.8.2012 (<https://www.gov.uk/government/news/foreign-secretary-statement-on-syria> , 13.4.2013).

¹⁸⁷ Tamtéž.

¹⁸⁸ Tamtéž.

vyslat jasný signál Assadovi, že má OSN dispozice použít všechny prostředky k zastavení násilí, pokud se brutalita v následujících týdnech (Hague, 2013)¹⁸⁹. Liberální demokrat, Menzies Campbell (2013), upozornil, že použití výrazu „všechny prostředky“ mohou evokovat ozbrojenou sílu a s ní spojenou vojenskou intervenci. V této souvislosti Campbell připomněl, že užití vojenské intervence v občanské válce se v minulosti potýkalo pouze s neúspěchem (Campbell, 2013).¹⁹⁰

Ve svém posledním projevu Hague předkládá také názor, že je „morální povinností“ ochránit syrský lid a to prostřednictvím spolupráce s opozicí a s dalšími státy v regionu (Hague, 2013)¹⁹¹. Ochrany syrského lidu lze podle něho dosáhnout úspěšnou transformací režimu a tuto transformaci je nutné podporovat. Vytvoření nové demokratické vlády je totiž nejlepším krokem ke stabilizaci země (Hague, 2013)¹⁹².

Velká Británie byla pro použití všech dostupných prostředků v době, kdy se o nich jednalo (červen 2012). Velká Británie na jednání upozornila především Rusko a Čínu, že by použití všech dostupných prostředků nemuselo zákonitě vést k vojenské intervenci. Poukázala na přijetí usnesení, ve kterém byly zahrnuty „všechny dostupné prostředky“ a nepředstavovaly vojenskou intervenci. Takovým případem byly například rezoluce týkající se Súdánu a Jižního Súdánu (Grant, 2012)¹⁹³.

---

¹⁸⁹ Hague, William (2013). *Syria* [daily debate]. 10.1.2013 (<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201213/cmhansrd/cm130110/debtext/130110-0002.htm#13011036000002> , 14.3.2013).

¹⁹⁰ BBC News (2013). *William Hague says UK could start arming Syrian rebels*. 10.1.2013 (<http://news.bbc.co.uk/1/hi/2013/13011036000002> , 13.4.2013).

¹⁹¹ Hague, William (2013). *Syria* [daily debate]. 10.1.2013 (<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201213/cmhansrd/cm130110/debtext/130110-0002.htm#13011036000002> , 14.3.2013).

¹⁹² Tamtéž.

¹⁹³ Grant, Mark L. (2012). *UN Security Council Meeting 6810* [projev]. 19.7.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 16.4.2013).

Ze slov ministra zahraničí Hagua je patrné, že Velká Británie a Severní Irsko jsou jasně proti jakémukoli násilí v Sýrii. Velká Británie odsoudila násilí ze strany syrské vlády a dala jasně najevo svou podporu opozičním silám. Hague ve svých argumentacích zmínil páchání *zločinů proti lidskosti* a použití *všech prostředků*. Těmito argumentacemi odkazoval na psané právo, na Chartu OSN. Argumentace odkazují také na přirozené právo. Velká Británie zastává přijetí rezoluce 1973, aby bylo ukončeno páchání násilí na civilistech. Jedním z argumentů Velké Británie je „morální povinnost“ ochránit nevinné lidi. Tento argument jasně odkazuje na morální hodnoty Velké Británie, kterými jsou úcta a respektování lidských práv každého člověka. V podstatě jsou britské argumenty podloženy humánními důvody, protože je zastáncem ukončení násilí a páchání zločinů proti lidskosti všemi dostupnými prostředky.

8.4.2 Proměna argumentace ze strany Velké Británie Severního Irsku

Použité argumenty ohledně intervence v Sýrii opírající se o přirozené právo: rozsáhlé porušování lidských práv jakožto dostačující důvod k intervenci.

Použité argumenty ohledně intervence v Sýrii opírající se o jiné hodnoty: morální povinnost chránit nevinné lidi; morální povinnost demokratických společností pomoci lidem, kteří usilují o rozvoj demokracie.

Argumentace ze strany Velké Británie je velkou měrou podložena přirozeným právem a dovoláváním se ochrany lidských práv. Změna oproti argumentacím použitým v případech Kosova a Libye nastává hlavně proto, že argumentace Velké Británie není založena na pozitivním ani formalistickém pojetí práva.

8.4.3 Argumentace ze strany Spojených států amerických

Odsouzení násilného potlačování demonstrací a rozsáhlého porušování lidských práv v Sýrii vyjádřil i prezident USA, Barack Obama, měsíc

po vypuknutí protestů (Obama, 2011a)¹⁹⁴. USA společně s EU uvalily na Assadovo režim sankce. Vyjádřily tak svůj odpor vůči násilí Assada proti syrským civilistům¹⁹⁵.

USA podpořila syrskou opozici, která žádá svobodu a demokracii. USA podporují odchod Bašára Assada, který podle USA stojí v cestě demokracii. Stejně jako Velká Británie jsou i USA zastáncem přechodu Sýrie ke svobodnějšímu režimu. V polovině roku 2011 Obama předpokládal, že situace v Sýrii bude produkovat ještě mnoho obětí, proto ujistil syrský lid, že bude stát na straně opozice, aby podpořil svobodu a demokracii (Obama, 2011b)¹⁹⁶.

V únoru 2012 Obama řekl, že je opravdu nutné zastavit násilí Assadova režimu. Poukázal na množství mrtvých, kteří se stali oběťmi masakru v Homsu (Obama, 2012)¹⁹⁷. Při jednání o použití všech možných prostředků v červnu 2012 prosazovaly USA přijetí této rezoluce. Odkazovaly na *neúnosnou humanitární krizi* a na nespočet syrských obětí. Zdůraznily, že mezinárodní společenství podniklo již mnoho kroků k zastavení represí v zemi a syrský režim stále ignoruje varování a mírové plány pro řešení krize. Dále vyjádřily USA znepokojení nad použitím chemických zbraní v Sýrii (Rice, 2012)¹⁹⁸.

Stanoviska USA na současnou situaci v Sýrii jsou stejná jako stanoviska, která USA pronesly v případech intervencí v Kosovu a Libyi. Obama používá stejná slova jako v proslovech k situaci v Libyi, například když „brutální“ reakci syrské vlády označuje za „nepřijatelnou“. Důvody k intervenci jsou podloženy

---

¹⁹⁴ Obama, Barack (2011a). *Statement by the President on Syria*. 22.4.2011 (<http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/04/22/statement-president-syria> , 14.4.2013).

¹⁹⁵ Tamtéž.

¹⁹⁶ Obama, Barack (2011b). *Statement by the President Obama on Syria*. 18.8.2011 (<http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/08/18/statement-president-obama-situation-syria> , 14.4.2013).

¹⁹⁷ Obama, Barack (2012). *Statement by the President on Syria*. 4.2.2012 (<http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2012/02/04/statement-president-syria> , 14.4.2013).

¹⁹⁸ Rice, Susan (2012). *UN Security Council Meeting 6810* [projev]. 19.7.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 16.4.2013).

humánními důvody zastavit stupňující se agresí v zemi a porušování lidských práv. Tento argument se také opírá o přirozené právo každého člověka, které má být respektováno. S odvoláním na Chartu OSN USA zdůrazňují, že byly použity již všechny mírové prostředky, na které Assad odmítl reagovat. Proto USA volí cestu intervence jako poslední možnost k řešení humanitární krize. Tyto argumenty se opírají o psané právo v Chartě OSN.

8.4.4 Proměna argumentace ze strany Spojených států amerických

Použité argumenty ohledně intervence v Sýrii opírající se o přirozené právo: rozsáhlé porušování lidských práv jakožto dostačující důvod k intervenci.

Použité argumenty ohledně intervence v Sýrii opírající se o pozitivní právo: všechny mírové prostředky k řešení krize podle kapitoly VI Charty OSN byly vyčerpány a nebyly dostačující; humanitární intervence je poslední možný prostředek k řešení krize podle kapitoly VII Charty OSN;

V argumentacích se strany USA nedošlo k výraznějším změnám. Ve všech třech případech humanitárních intervencí zastávaly USA stejný názor, přičemž nejdůležitějším argumentem byla ochrana lidských práv.

8.4.5 Argumentace ze strany Francouzské republiky

Násilí páchané syrskou vládou označil Alain Juppé, tehdejší ministr zahraničí Francie, za rozsáhlé a systematické porušování lidských práv a za *zločiny proti lidskosti*, přičemž zdůraznil, že Mezinárodní vyšetřovací komise zřízená Komisí pro lidská práva toto označení potvrdila. Juppé se domnívá, že násilné chování Assadova režimu má přímý dopad na mezinárodní mír a bezpečnost a na destabilizaci regionu, který je už tak velmi „*křehký*“ (Juppé, 2012)¹⁹⁹. Způsobují to například rozsáhlé vlny uprchlíků nebo rostoucí napětí mezi etnickými skupinami (Juppé, 2012)²⁰⁰.

---

¹⁹⁹ Juppé, Allain (2012). *31 January 2012 - Security Council Syria - Statement by Mr. Alain Juppé, ministre d'Etat, Minister of Foreign and European Affairs*. 31.1.2012 (<http://franceonu.org/france-at-the->

Proto se Juppé při jednání 31. ledna 2012 o situaci v Sýrii dotazoval, *co ještě se má stát*, aby RB OSN podnikla patřičné kroky k zastavení agrese v Sýrii. Syrskou situaci dokonce nedokázal popsat slovy. Juppé řekl: „*Slova nestačí k popisu hororu brutálního potlačování*“²⁰¹ (Juppé, 2012)²⁰². Dále Juppé připomněl členským státům RB OSN, že RB OSN by měla být „*základním kamenem mezinárodního míru a bezpečnosti*“²⁰³, a proto by o tak vážné situaci, jaká je nyní v Sýrii, měla jednat jednotně. Mezinárodní společenství má odpovědnost zastavit násilí, zajistit volný přístup pozorovatelským misím a pomoci Syřanům s transformací režimu (Juppé, 2012).

Gérarda Araud, stálý zástupce Francie v RB OSN podotkl, že je nutná rychlá transformace Sýrie, aby byla obnovena regionální stabilita a bezpečnost. Araud apeluje na státy RB OSN, aby neprodleně jednaly a snažily se najít způsob, jak situaci v Sýrii řešit. Je to nutné pro zajištění regionálního míru a bezpečnosti (Araud, 2013)²⁰⁴. Francie byla rovněž jednou z prvních zemí, která uznala syrskou opozici jako legitimního aktéra (Erlanger, 2012)²⁰⁵.

---

united-nations/press-room/statements-at-open-meetings/security-council/article/31-january-2012-security-council , 14.4.2013).

²⁰⁰ Juppé, Allain (2012). *31 January 2012 - Security Council Syria - Statement by Mr. Alain Juppé, ministre d'Etat, Minister of Foreign and European Affairs*. 31.1.2012 (<http://franceonu.org/france-at-the-united-nations/press-room/statements-at-open-meetings/security-council/article/31-january-2012-security-council> , 14.4.2013).

²⁰¹ „Words are no longer enough to describe the horror of a brutal crackdown“ (Juppé, 2012).

²⁰² Juppé, Allain (2012). *31 January 2012 - Security Council Syria - Statement by Mr. Alain Juppé, ministre d'Etat, Minister of Foreign and European Affairs*. 31.1.2012 (<http://franceonu.org/france-at-the-united-nations/press-room/statements-at-open-meetings/security-council/article/31-january-2012-security-council> , 14.4.2013).

²⁰³ Juppé, Allain (2012). *31 January 2012 - Security Council Syria - Statement by Mr. Alain Juppé, ministre d'Etat, Minister of Foreign and European Affairs*. 31.1.2012 (<http://franceonu.org/france-at-the-united-nations/press-room/statements-at-open-meetings/security-council/article/31-january-2012-security-council> , 14.4.2013).

²⁰⁴ Araud, Gerard (2013). *23 January 2013 – Security Council - Situation in the Middle East – Statement by Mr Gérard Araud, Permanent Representative of France to the United Nations*. 23.1.2013 (<http://franceonu.org/france-at-the-united-nations/press-room/statements-at-open-meetings/security-council/article/23-january-2013-security-council> , 14.4.2013).

²⁰⁵ Erlanger, Steven (2012). *France Urges Creation of Interim Syrian Government, Pledging Recognition*. *The New York Times* 27.8.2012 (http://www.nytimes.com/2012/08/28/world/middleeast/rebels-claim-to-shoot-down-syrian-helicopter.html?pagewanted=all&_r=1 , 11.4.2013).

Bývalý prezident Francie, Nicolas Sarkozy, vyzýval státy RB OSN k rychlé a silné vojenské intervenci v Sýrii. Syrskou situaci v polovině srpna 2012 přirovnal k situaci v Libyi v prvních dnech libyjské krize. Nicméně François Hollande vedl politiku humanitární pomoci Sýrie a neměl snahu pouštět se do intervenčních akcí (Vincour, 2012)²⁰⁶. Poté, co mezinárodní společenství začalo řešit otázku použití chemických zbraní Assadovým režimem, Holland tuto politiku vážně přehodnotil. Stejně jako USA a Velká Británie je i Francie ochotna podniknout vojenskou intervenci do Sýrie (Erlanger, 2012)²⁰⁷.

Při jednání v červnu 2012 o použití všech možných prostředků se Francie vyjádřila pro přijetí rezoluce. K argumentaci svého stanoviska Francie *využila* obsáhlý seznam čítající nespočet příkladů porušování lidských práv a páčání zločinů proti lidskosti v Sýrii. Další seznam čítal množství mírových prostředků k řešení krize, které mezinárodní společenství vyčerpalo. Také podle Francie nastal čas pro ukončení krize prostřednictvím vojenské humanitární intervence (Araud, 2012)²⁰⁸.

Podle zmíněných argumentů zastávají francouzští představitelé poměrně stejné názory jako v případech předešlých humanitárních intervencí v Kosovu a Libyi. Odsuzují násilí jako *zločiny proti lidskosti*, zdůrazňují mezinárodní *odpovědnost* chránit lid, který je terčem násilí vlastní vlády. Občanská válka se podle nich může stát *hrozbou mezinárodního míru a bezpečnosti*. Tyto pojmy, které Francie užívá, jsou zaneseny do psaného mezinárodního práva, proto na ně Francie upozorňuje. Francie rovněž upozornila na vyčerpání mírových prostředků, čímž tento argument podložila Chartou OSN, která v takovém

---

²⁰⁶ Vincour, Nicholas (2012). Sarkozy breaks silence to urge international action in Syria. *The Reuters* 8.8.2012 (<http://www.reuters.com/article/2012/08/08/us-syria-crisis-sarkozy-idUSBRE87717Z20120808> , 14.4.2013).

²⁰⁷ Erlanger, Steven (2012). France Urges Creation of Interim Syrian Government, Pledging Recognition, *The New York Times* 27.8.2012 (http://www.nytimes.com/2012/08/28/world/middleeast/rebels-claim-to-shoot-down-syrian-helicopter.html?pagewanted=all&_r=1& , 11.4.2013).

²⁰⁸ Araud, Gerard (2012). *UN Security Council Meeting 6810* [projev]. 19.7.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 16.4.2013).

případě umožňuje použití všech ostatním prostředků k řešení krize. Argumenty se opírají o pozitivistické pojetí práva. Další argumenty jsou podloženy i humanitárními principy, když Araud upozorňuje na rozsáhlé porušování lidských práv v Sýrii. Je v zájmu ochrany lidí, aby byla provedena vojenská intervence, což odkazuje na přirozené právo.

Shrňme-li argumenty Velké Británie, USA a Francie ohledně humanitární vojenské intervence, všechny tři státy odsuzují násilí v zemi a požadují jeho okamžité ukončení. Dále jsou ochotny vojensky intervenovat, když se potvrdí používání chemických zbraní v Sýrii. O vojenskou intervenci tyto státy nediskutovaly až do doby, kdy se objevila domněnka o používání chemických zbraní. NATO vypracovalo plán případné intervence, ale zatím je velmi nepravděpodobné, že se na intervenci shodne všech 28 členských států NATO (ČT24, 2013)²⁰⁹.

8.4.6 Proměna argumentací ze strany Francouzské republiky

Použité argumenty ohledně intervence v Sýrii opírající se o přirozené právo: zločiny proti lidskosti jakožto dostačující důvod k intervenci.

Použité argumenty ohledně intervence v Sýrii opírající se o pozitivní právo: syrská situace představuje hrozbu pro mír a bezpečnost; všechny mírové prostředky k řešení krize podle kapitoly VI Charty OSN byly vyčerpány a nebyly dostačující; humanitární intervence je poslední možný prostředek k řešení krize podle kapitoly VII Charty OSN.

Argumentace ze strany Francie v případě Sýrie je shodná s argumentací v případě Kosova i v případě Libye. Jediný rozdíl v argumentacích nastává v případě Libye, když Francie v tomto případě použila argument opírající se o morální povinnost pomoci libyjskému lidu jakožto rozvíjející se demokracii.

---

²⁰⁹ ČT24 (2013b) *Intervence NATO v Sýrii*. 21.3.2013 (<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096902795-studio-6/213411010110321-studio-6-ii/obsah/249602-intervence-nato-v-syrii/>, 14.4.2013).

V případě Sýrie se nejdůležitějším argumentem staly zločiny proti lidskosti páchané syrskými vládními jednotkami a tyto činy jsou podle Francie dostatečným důvodem k vojenské intervenci.

8.4.7 Argumentace ze strany Ruské federace

Ruská federace je proti násilí páchaném v Sýrii a požaduje rovněž jeho okamžité ukončení. Zároveň ale nesouhlasí s podporou opozice a se změnou režimu. Tato podpora opozice, podle Churkina, umocňuje boje v zemi. Návrh usnesení, který Ruská Federace a Čína v únoru 2012 vetovaly, neodrážel skutečnou situaci v Sýrii. Churkin poukazoval na nutnost rozlišovat mezi opozicí a extrémistickými skupinami, které se rovněž dopouští násilí (Churkin, 2012a)²¹⁰.

Rusko je a nadále bude proti jakémukoli plánu *přechodu* režimu a odstranění Assada z vedoucí pozice země. Pokud v zemi dojde k přechodnému režimu, stane se tak iniciativou samotné opozice, nikoli zasahováním zvenčí (Barry-Cumming-Bruce-Gladstone, 2012)²¹¹. Rusko je dále kritizováno z vojenské podpory Assada, protože mu dodává bojové vrtulníky (Aron, 2013²¹²; Williams, 2012²¹³). Rusko tuto pomoc obhajuje tak, že je ruským smluvním závazkem vůči Damašku poskytnout tyto vrtulníky pouze k syrským obranným účelům (Williams, 2012²¹⁴). Navíc byly dodávky vojenské techniky v červenci 2012 přerušeny. Rusko argumentuje, že pouze chrání svého partnera a své zbrojní obchody. Zároveň je Rusko odhodláno prosazovat respektování

---

²¹⁰ Churkin, Vitaly (2012a). *UN Security Council Meeting 6711* [projev]. 4.2.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6711 , 15.4.2013).

²¹¹ Barry, Ellen - Cumming-Bruce, Nick - Gladstone, Rick (2012). Russia Says Transition Is Needed in Syria but Cannot Be Imposed. *The New York Times* 28.7.2012 (<http://www.nytimes.com/2012/06/29/world/middleeast/russia-says-syria-transition-needed-but-cannot-be-imposed.html> , 15.4.2013).

²¹² Aron, Leon (2012). A Russian 'frenemy'. *The Los Angeles Times* 5.3.2013 (<http://www.latimes.com/news/opinion/commentary/la-oe-aron-russia-pause-20130305,0,2646779.story>, 14.4.2013).

²¹³ Williams, Carol J. (2012). U.S.-Russia divide sharpens over Syria. *The Los Angeles Times* 14.7.2012 (http://latimesblogs.latimes.com/world_now/2012/06/syria-civil-war-russia-us-divide-mediate.html , 15.4.2013).

²¹⁴ Tamtéž.

suverenity státu a nevměšování se do vnitřních záležitostí Sýrie²¹⁵. Vojenská intervence by podle Churkina způsobila další militarizaci všech syrských skupin (Churkin, 2012b)²¹⁶.

Někteří analytici poukazují na ruské zájmy v Sýrii. Sýrie je důležitým obchodním partnerem Ruska, co se týká zbrojního průmyslu. Na druhé straně buduje Rusko dobré vztahy s Íránem. S tímto státem má Rusko společné zájmy v oblasti Kaspického moře ohledně budování plynovodů a ropovodů na dně Kaspického moře. Sýrie je blízkým obchodním partnerem Íránu, a proto je možné se domnívat, že prostřednictvím Sýrie si Rusové chtějí zachovat dobré jméno v Íránu²¹⁷.

Toto jsou už ale domněnky. Samotní Rusové odmítají jakékoli vměšování do vnitřních věcí Sýrie a odvolávají se pouze na platné mezinárodní právo. Proto jsou jak proti intervenci vojenské, tak proti uvalování sankcí. Zároveň se Rusové domnívají, že syrská opozice není dostatečně jednotná. A proto nesouhlasí podporou opozice. Stejně jako v minulých případech se Rusko odvolává na platné mezinárodní právo, které respektuje nevměšování se do vnitřních věcí státu. Stejně jako v případě Kosova, se Rusko domnívá, že vojenská intervence nepovede ke zdárnému řešení syrské krize. Naopak, intervence může situaci v Sýrii zhoršit. Odvolává se tedy na humánní důvody (ochránit nevinné lidi), které neumožňují, aby byla vojenská intervence provedena.

Rusko neuznává opozici, naopak podporuje Bashara Assada. Zde je nejspíš největší problém, který stojí v cestě k humanitární intervenci. Rusko

---

²¹⁵ The International Institut for Strategic Studies (2012). *Russia's Syrian stance: principled self-interest*. (<http://www.iiss.org/publications/strategic-comments/past-issues/volume-18-2012/september/russias-syrian-stance-principled-self-interest/> , 15.4.2013).

²¹⁶ Churkin, Vitaly (2012b). *UN Security Council Meeting 6810* [projev]. 19.7.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 16.4.2013).

²¹⁷ The International Institut for Strategic Studies (2012). *Russia's Syrian stance: principled self-interest* (<http://www.iiss.org/publications/strategic-comments/past-issues/volume-18-2012/september/russias-syrian-stance-principled-self-interest/> , 15.4.2013).

pravděpodobně na půdě RB OSN nevyjádří souhlas s jakoukoli intervencí v Sýrii. Čímž NATO nebude mít mandát pro provedení vojenské intervence. A jak uvedl Rasmussen, NATO nepoužije ozbrojenou sílu bez mandátu OSN.

8.4.8 Proměna argumentace ze strany Ruské federace

Použité argumenty ohledně intervence v Sýrii opírající se o přirozené právo: humanitární situace představuje důvod neinterventovat, v případě intervence se humanitární krize prohloubí.

Použité argumenty ohledně intervence v Sýrii opírající se o formalistické pojetí práva: striktní dodržování mezinárodního práva a princip nevměšování do vnitřních věcí státu.

Argumentace ze strany Ruské federace je ve všech bodech shodná s argumentací v případě Kosova. V porovnání s argumentací ohledně Libye je změna patrná. V případě Libye se Rusko neodvolávalo na mezinárodní právo a princip nevměšování, ale pouze kritizovalo návrh usnesení o řešení krize v Libyi. V případě Kosova a Sýrie argumentuje tím, že je nutné jednat v souladu s mezinárodním právem a Chartou OSN a respektovat princip nevměšování.

8.4.9 Argumentace ze strany Čínské lidové republiky

Čína taktéž odsoudila páčání násilí v zemi a vyzvala bojující strany k zastavení represí. Poukázala na nutnost respektovat práva lidu a ušetřit nevinné civilisty od represí. Čína podporuje mírové snahy řešení syrské krize. Kromě toho zdůrazňuje důležitost respektovat suverenitu, jednotu, územní celistvost Sýrie a hlavně nevměšování se do vnitřních věcí. Zároveň Čína poukazuje na to, že neustálým nátlakem na syrskou vládu se syrská krize nevyřeší. Souhlasila s Ruskem, že je syrská opozice rozdělená a nejednotná, proto není možné s opozicí spolupracovat a ještě ji navíc podporovat

(Baodong, 2012a). Čína věří, že vojenskou intervencí nelze dosáhnout cíle obsažené v šestibodovém plánu Kofi Annana (Baodong, 2012b)²¹⁸.

Argumentace Číny je stejná s argumentacemi v minulých případech humanitárních intervencí. Ačkoli ve všech třech případech vyjádřila lítost nad pácháním násilí ve všech třech zemích (v Kosovu, Libyi a Sýrii), požadovala pouze takové prostředky, které jsou plně v souladu s mezinárodním právem a principem nevměšování se. Jediným rozdílem je, že v případě Libye se Čína hlasování zdržela, čímž projevila, podle mne, tichý souhlas s řešením libyjské krize vojenskou intervencí.

8.4.10 Proměna argumentace ze strany Čínské lidové republiky

Použité argumenty ohledně intervence v Sýrii opírající se o přirozené právo: humanitární situace představuje důvod neinterventovat, v případě intervence se humanitární krize prohloubí.

Použité argumenty ohledně intervence v Sýrii opírající se o formalistické pojetí práva: striktní dodržování mezinárodního práva a princip nevměšování do vnitřních věcí státu.

Argumentace Číny je stejná s argumentacemi v minulých případech humanitárních intervencí. Ačkoli ve všech třech případech vyjádřila lítost nad pácháním násilí ve všech třech zemích (v Kosovu, Libyi a Sýrii), požadovala pouze takové prostředky k řešení těchto krizí, které jsou plně v souladu s mezinárodním právem a principem nevměšování se.

---

²¹⁸ Baodong, Li (2012b). *UN Security Council Meeting 6810* [projev]. 19.7.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810, 16.4.2013).

9 ZÁVĚR

Cílem předkládané bakalářské práce bylo zjistit, jak se jednotlivé stálé členské státy Rady bezpečnosti OSN (velmoci) stavěly k aspektu legitimacy humanitární intervence, jaké argumenty používaly nejčastěji v konkrétních případech humanitárních intervencí a které pojetí práva či jaký charakter argumentů v argumentacích převažoval. Pro splnění cíle jsem zformulovala dvě otázky: 1. Jaká je argumentace států v Radě bezpečnosti OSN v případě příkladů humanitární intervence v Kosovu, Libyi a případné intervenci v Sýrii?

2. Jak se tato argumentace měnila?

1. Nejčastější argumenty, které velmoci používaly, se opíraly o přirozené právo. Nejvíce se v argumentacích vyskytl argument, že rozsáhlé porušování lidských práv je dostatečným důvodem k vojenské intervenci. Dalšími argumenty opírajícími se o přirozené právo byly zločiny proti lidskosti a neúnosná humanitární situace v zemi, na kterou daná intervence směřovala. Zločiny proti lidskosti a kritická humanitární situace byly podle nejčastějších argumentací ze strany velmocí dostatečnými důvody k vojenské intervenci. Argumenty podložené přirozeným právem používaly nejvíce Spojené království Velké Británie a Severního Irsku, Spojené státy americké a Francouzská republika.

Dalšími nejčastějšími argumenty byly argumenty opírající se o pozitivní právo ukotvené v Chartě OSN. Na toto právo odkazovala Velká Británie s Francií a USA. Země argumentovaly tak, že humanitární intervence byla provedena v souladu s kapitolou VII Charty OSN, protože mírové prostředky k řešení krize podle kapitoly VI Charty OSN byly vyčerpány, přičemž nebyly dostačující. Dále tato trojice států používala argument, že humanitární situace v intervenované zemi představuje ohrožení míru a bezpečnosti, čímž odkazovaly na psané právo v Chartě OSN.

Primárním důvodem pro všechny intervence podle Velké Británie, Francie a USA byla ochrana civilistů a jejich základních lidských práv.

Vzhledem k tomu, že se v současné době klade důraz na pozitivní právo, státy na toto právo sepsané v Chartě OSN také poukazovaly, aby přesvědčily ostatní státy, že humanitární intervence je za určitých podmínek legitimní i podle psaného práva.

Do argumentace této trojice států se promítly i okolnosti, za kterých byly intervence provedeny. Kosovská krize přímo ohrožovalo evropské státy, zejména Evropskou unii. Hlavně kvůli geografické poloze Kosova. Uprchlíci se z konfliktní oblasti přesouvali do evropských států, čímž hrozila destabilizace regionu. Francie a Velká Británie měly zájem zabránit rozšíření humanitární krize do dalších států a předejít stěhování uprchlíků do členských států EU, aby nebyla ohrožena bezpečnost Evropy.

Libye je geograficky Evropě také blízká. V době libyjské krize libyjští uprchlíci opouštěli své domovy a směřovali do evropských zemí. Bezpečnost Evropy (Evropské unie) byla přílivy uprchlíků ohrožena, proto se evropské země v Radě bezpečnosti OSN (Francie a Velká Británie) snažily o konečné řešení syrské krize, aby předešly problémům souvisejícím s přílivem těchto uprchlíků do Evropy. Stejný motiv obě země vede ke snaze ukončit syrskou krizi a zastavit příliv uprchlíků do států Evropské unie.

Spojené státy americké se na Blízkém Východě angažují již dlouhodobě. Mají s touto oblastí zkušenosti a projevují zájem do konfliktů na Blízkém Východě zasáhnout. Tato snaha je jedním z důvodů, proč se USA vyslovily pro použití všech možných prostředků pro řešení krize v Libyi a Sýrii.

Mezi nejčastější protiargumenty ze strany Ruské federace a Čínské lidové republiky patří argumenty, které se opírají o formalistické pojetí pozitivního práva. Rusko a Čína požadovaly striktní dodržování psaného mezinárodního práva, které je úzce spjato s principy nevměšování se do vnitřních věcí suverénních států. Obě země nesouhlasily s použitím všech možných prostředků k řešení krize podle kapitoly VII Charty OSN, protože nebyly vyčerpány mírové

prostředky k řešení sporů podle kapitoly VI Charty OSN. Humanitární intervence v Kosovu byla navíc provedena bez mandátu RB OSN, což bylo plně v rozporu s Chartou OSN.

Do ruské argumentace se také promítly jejich vlastní zájmy. Rusko mělo se Svazovou republikou Jugoslávie a jejich lídrem Miloševićem dobré vztahy, proto mělo zájem řešit kosovskou krizi mírovou cestou. Sýrie je ruským obchodním partnerem, proto je v zájmu Ruska si i nadále obchodního partnera udržet.

Argumenty ohledně zkoumaných humanitárních intervencí, které byly podloženy jinými hodnotami, se vyskytly jen výjimečně. Mezi argumenty opírající se o jiné než právní hodnoty patří argument - *morální povinnost demokratických zemí pomoci lidem, kteří o demokracii usilují*. Tento argument byl použit Velkou Británií a Francií v případě Libye. Dalším argumentem neopírajícím se o psané právo je argument Ruska a Číny, který byl jimi použit v případě Libye. Rusko a Čína nesouhlasily s humanitární intervencí do Libye, protože plán pro použití ozbrojené síly nebyl dostatečně regulován.

2. K proměnám v argumentaci ze strany stálých členských států Rady bezpečnosti OSN docházelo výjimečně. Velká Británie, Francie a Spojené státy americké používaly argumenty opírající se o přirozené právo ve všech případech humanitárních intervencí a tyto argumentace považovaly za nejdůležitější a nejoprávněnější k použití vojenské intervence. V případě Francie a Velké Británie došlo k mírné proměně, když ve svých argumentacích použily argumenty opírající se o jiné hodnoty – morální povinnost demokratických zemí pomoci lidem, kteří o demokracii usilují (případ Libye), a morální povinnost ochránit nevinné lidi od násilí (případ Sýrie). USA použily v případě Libye argument opírající se o ekonomický faktor, když vyjádřily znepokojení nad ohrožením svých obchodních partnerů v dané oblasti.

K proměně v argumentacích ohledně humanitárních intervencí ze strany Ruské federace došlo pouze v případě Libye. Nejvýraznějším ruským argumentem byla v případě Libye kritika rezoluce 1973. Argumentace v případě Kosova a Sýrie byla ve všech bodech shodná.

Argumentace ze strany Čínské lidové republiky byla ve všech třech případech humanitárních intervencí konstantní. Čína ve všech případech zdůrazňovala nutnost respektovat mezinárodní právo veřejné a s ním spojenou nedotknutelnost státní suverenity a nevměšování se do vnitřních věcí státu. Pro Čínu jsou důležité hodnoty nedotknutelnosti státní suverenity, jednoty a územní celistvosti. Čína vyžaduje, aby tyto prvky psaného práva byly uplatňovány státy mezinárodního společenství i vůči ní samé. Proto nemá zájem, aby byla suverenita, jednota a územní celistvost u jiných států narušována. Nezájem Číny zasahovat do suverenity Svazové republiky Jugoslávie, Libye a Sýrie je dán i absencí národních zájmů Číny v těchto zemích.

Předložená bakalářská práce je založena na třech různých případech, kdy mezinárodní společenství jednalo o použití humanitární intervence. Každá předkládaná krize, o které státy jednaly, se vyznačovala specifickými znaky, kulturou a průběhem konfliktu. Přesto se v argumentacích jednotlivých velmocí objevují shodné argumenty podložené přirozeným a pozitivním právem. Argumentace ze strany jednotlivých států také zrcadlí jejich národní zájmy.

10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

- Aktuálně zpravodajství (2011). *Živě: Na Libyi dopadlo 110 střel s plochou dráhou letu*. 19.3.2011 (<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/afrika/clanek.phtml?id=694524> , 7.4.2013).
- AL Haj, Ayman A. (2012). Military Humanitarian Intervention for Human Rights Protection: Legitimacy and Legal, Political and Ethical Dimensions. *European Journal of Social Sciences* 31 (1), s. 76-91.
- Amnesty International (2011a). *AI vyzývá Radu bezpečnosti, aby zasáhla v Libyi*. 22.2.2011 (<http://www.amnesty.cz/z610/ai-vyzyva-radu-bezpecnosti-aby-zasahla-v-libyi> , 5.4.2013).
- Amnesty International (2011b). *Rada bezpečnosti podpořila Libyi*. 1.3.2011 (<http://www.amnesty.cz/z611/rada-bezpecnosti-podporila-libyi> , 5.4.2013).
- Amnesty International (2011c). *Severní Afrika: vlna uprchlíků nesmí skončit humanitární krizí*. 16.3.2011 (<http://www.amnesty.cz/z615/severni-afrika-vlna-uprchliku-nesmi-skoncit-humanitarni-krizi> , 5.4.2013).
- Amnesty International (2011d). *Téměř 150 000 lidí opustilo Libyi, humanitární krize může eskalovat*. 5.3.2011 (<http://www.amnesty.cz/z612/temer-150-000-lidi-opustilo-libyi-humanitarni-krize-muze-eskalovat> , 5.4.2013).
- Anderson, Janice - Williams, Anne - Head, Vivian (2007). *Nejkrutější válečné zločiny v dějinách* (Frýdek-Místek: Alpress).
- Anderson, Lisa (1984). Nineteenth-Century Reform in Ottoman Libya. *International Journal of Middle East Studies* 19 (3), s. 325-348.
- Araud, Gerard (2012). *UN Security Council Meeting 6810* [projev]. 19.7.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 16.4.2013).
- Araud, Gerard (2013). *23 January 2013 – Security Council - Situation in the Middle East – Statement by Mr Gérard Araud, Permanent Representative of France to the United Nations*, 23.1.2013 (<http://franceonu.org/france-at-the-united-nations/press-room/statements-at-open-meetings/security-council/article/23-january-2013-security-council> , 14.4.2013).
- Aron, Leon (2012). A Russian 'frenemy'. *The Los Angeles Times* 5.3.2013 (<http://www.latimes.com/news/opinion/commentary/la-oe-aron-russia-pause->

20130305,0,2646779.story, 14.4.2013).

Bahbouh, Charif (2004). *Libye* (Praha: Dar Ibn Rushd).

Bahbouh, Charif (2005). *Sýrie. Historie. Kultura. Geografie* (Praha: Dar Ibn Rushd).

Baodong, Li (2011a). *UN Security Council Meeting 6491* [projev]. 26.2.2011 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6491 , 10.4.2013).

Baodong, Li (2011b). *UN Security Council Meeting 6498* [projev]. 17.3.2011 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6491 , 10.4.2013).

Baodong, Li (2012a). *UN Security Council Meeting 6711* [projev]. 4.2.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6711 , 15.4.2013).

Baodong, Li (2012b). *UN Security Council Meeting 6810* [projev]. 19.7.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 16.4.2013).

Barry, Ellen - Cumming-Bruce, Nick - Gladstone, Rick (2012). Russia Says Transition Is Needed in Syria but Cannot Be Imposed. *The New York Times* 28.7.2012 (<http://www.nytimes.com/2012/06/29/world/middleeast/russia-says-syria-transition-needed-but-cannot-be-imposed.html> , 15.4.2013).

BBC News (2012). *William Hague warns Syria is facing civil war*. 1.7.2012 (<http://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-18300952> , 13.4.2013).

BBC News (2013). *William Hague says UK could start arming Syrian rebels*. 10.1.2013 (http://news.bbc.co.uk/democracylive/hi/house_of_commons/newsid_9783000/9783755.stm , 13.4.2013).

Bilefsky, Dan-Landler, Mark (2011). Specter of Rebel Rout Helps Shift U.S. Policy on Libya. *The New York Times* 16.3.2011 (http://www.nytimes.com/2011/03/17/world/africa/17diplomacy.html?_r=2& , 10.4.2013).

Bílková, Veronika (2003). The Responsibility to Protect – Report of the International Commission on Intervention and State Sovereignty [recenze]. *Mezinárodní vztahy* 2003 (3), s. 98-102.

Burleigh, Peter (1999). *UN Security Council Meeting 3988* [projev]. S/PV.3988, 24.3.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 ,

9.3.2013).

Carter, Stephen L. (2011). The Arab Autumn. *Newsweek* 11.7.2011, Vol. 158 (19/20), s. 6-6.

CIA – The World Factbook. *Libya*. 26.3.2013
(<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ly.html> ,
3.4.2013).

CIA – The World Factbook (2012). *Syria*.
(<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html> ,
12.4.2013).

Clinton, Hillary (2012). *Friends of the Syrian People Sanctions Working Group*.
6.6.2012 (<http://www.humanrights.gov/2012/06/06/friends-of-the-syrian-people-sanctions-working-group/> , 14.4.2013).

Čepelka, Čestmír - Šturma, Pavel (2008). *Mezinárodní právo veřejné* (Praha: C. H. Beck).

ČT24 zpravodajství (2013a). *Občanská válka v Sýrii trvá již dva roky*. 15.3.2013
(<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/218950-obcanska-valka-v-syrii-trva-uz-dva-roky/> , 11.4.2013).

ČT24 zpravodajství (2013b). *Intervence NATO v Sýrii*. 21.3.2013
(<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096902795-studio-6/213411010110321-studio-6-ii/obsah/249602-intervence-nato-v-syrii/> , 14.4.2013).

Davenport, John J. (2011). Just War Theory, Humanitarian Intervention, And The Need for a Democratic Federation. *Journal of Religious Ethics* 39 (3), s. 493-555.

Dejammet, Alain (1999). *UN Security Council Meeting 3988* [projev].
S/PV.3988, 24.3.1999
(http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 9.3.2013).

Eichler, Jan (2010). *Terorismus a války v době globalizace* (Praha: Karolinum).

Erlanger, Steven (2012). France Urges Creation of Interim Syrian Government, Pledging Recognition. *The New York Times* 27.8.2012
(http://www.nytimes.com/2012/08/28/world/middleeast/rebels-claim-to-shoot-down-syrian-helicopter.html?pagewanted=all&_r=1& , 11.4.2013).

Evropský parlament (2011). *Usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. března*

2011 o zemích jižního sousedství a především Libyi. 10.3.2011
(<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2011-0095&language=CS&ring=P7-RC-2011-0169> , 5.4.2013).

Filip, Jiří (1978). *SAR (Sýrie)*. In: Filip, Jiří a kol. (Praha: PRESSFOTO – Vydavatelství ČTK).

General Assembly of UN (2012). *Resolution adopted by the General Assembly. Situation of human rights in the Syrian Arab Republic. A/RES/66/176*, 23.2.2012 (<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/469/38/PDF/N1146938.pdf?OpenElement> , 12.4.2013).

General Assembly of UN (1974). *General Assembly Resolution 3314 (XXIX), Definition of aggression, article 5*, para. 1, 14.12.1974 (<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/739/16/IMG/NR073916.pdf?OpenElement> , 9.3.2013)

General Assembly of UN (2005). *Rezolution 60/1. 2005 World Summit Outcome. A/RES/60/1*, 24.10.2005
(<http://www.un.org/en/preventgenocide/adviser/pdf/World%20Summit%20Outcome%20Document.pdf#page=30> , 1.3.2013).

General Assembly of UN. President of the 66th Session (2012). *Plenary Meeting of the General Assembly Agenda Item 64 “Report of Human Rights Council” Syria*. 24.2.2012
(<http://www.un.org/en/ga/president/66/statements/syria130212.shtml> , 12.4.2013).

Gerloch, Aleš (2004). *Teorie práva* (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o.).

Gierycz, Dorota (2010). From Humanitarian Intervention (HI) to Responsibility to Protect (R2P). *Criminal Justice Ethics* 29 (2), s. 110-128.

Girgle, Patrik (2006). *Stručná historie států. Kosovo* (Praha: Libri).

Golovnina, Maria - Worsnip, Patrick (2011). U.N. okays military action on Libya. *The Reuters* 17.3.2011 (<http://www.reuters.com/article/2011/03/17/us-libya-idUSTRE7270JP20110317> , 10.4.2013).

Gombár, Eduard (2001). *Dramatický půlměsíc. Sýrie, Libye a Irán v procesu*

transformace (Praha: Karolinum).

Goodman, David (2011). March 10: Updates on Libya's Revolt and Middle East Protests. *The New York Times* 10.3.2011

(<http://thelede.blogs.nytimes.com/2011/03/10/march-10-updates-on-libyas-revolt-and-middle-east-protests/> , 26.3.2011).

Grant, Mark L. (2011). *UN Security Council Meeting 6491* [projev]. 26.2.2011 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6491 , 10.4.2013).

Grant, Mark L. (2012). *UN Security Council Meeting 6810* [projev]. 19.7.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 16.4.2013).

Greenstock, Jeremy (1999). *UN Security Council Meeting 3988* [projev]. S/PV.3988, 24.3.1999

(http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 9.3.2013).

Hague, William (2012). *Foreign Secretary statement on Syria*. 10.8.2012 (<https://www.gov.uk/government/news/foreign-secretary-statement-on-syria> , 13.4.2013).

Hague, William (2013). *Syria* [daily debate]. 10.1.2013

(http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201213/cmhansrd/cm130110/debt_ext/130110-0002.htm#13011036000002 , 14.3.2013). – Campbell 2013 stejně odkazovat

Haimzadeh, Patrick (2011). *V srdci Kaddáfího Libyie* (JOTA).

Holländer, Pavel (2006). *Filosofie práva* (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o.).

Holzgreffe, J.L. – Keohane, Robert (2008). *Humanitarian Intervention. Ethical, Legal, and Political Dilemmas* (New York: Cambridge University Press).

Honzák, František - Pečenka, Marek (1998). *Státy a jejich představitelé* (Praha: Libri <http://www.libri.cz/databaze/staty/stat.php?id=390> , 13.3.2013).

Huasun, Qin (1999). *UN Security Council Meeting 3988* [projev]. S/PV.3988, 24.3.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 9.3.2013).

Human Rights Watch (2011a). *Civil Society: UN General Assembly should suspend Libya's UN Human Rights Council membership*. 24.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/24/civil-society-un-general-assembly->

should-suspend-libya-s-un-human-rights-council-mem , 4.4.2013).

Human Rights Watch (2011b). *EU: Freeze Assets of Syrian Oil and Gas Companies*. 16.8.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/08/16/eu-freeze-assets-syrian-oil-and-gas-companies> , 11.4.2013).

Human Rights Watch (2011c). *Libya: Arrests, Assaults in Advance of Planned Protests*. 17.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/16/libya-arrests-assaults-advance-planned-protests> , 4.4.2013).

Human Rights Watch (2011d). *Libya: Governments Should Demand End to Unlawful Killings* , 20.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/20/libya-governments-should-demand-end-unlawful-killings> , 4.4.2013).

Human Rights Watch (2011e). *Libya: Security Forces Fire on 'Day of Anger' Demonstrations*. 18.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/17/libya-security-forces-fire-day-anger-demonstrations> , 4.4.2013).

Human Rights Watch (2011f). *UN: Suspend Libya's Rights Council Role*. 25.2.2011 (<http://www.hrw.org/news/2011/02/25/un-suspend-libya-s-rights-council-role> , 4.4.2013).

Human Rights Watch (2012a). *The World Report 2012: Libya*. (<http://www.hrw.org/world-report-2012/world-report-2012-libya> , 4.4.2013).

Human Rights Watch (2012b). *The World Report 2012: Syria*. (<http://www.hrw.org/world-report-2012/world-report-2012-syria>, 12.4.2013).

Charta OSN (1945). (<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojnych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf> , 7.4.2013).

Churkin, Vitaly (2011a). *UN Security Council Meeting 6491* [projev]. 26.2.2011 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6491 , 10.4.2013).

Churkin, Vitaly (2011b). *UN Security Council Meeting 6498* [projev]. 17.3.2011 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6491 , 10.4.2013).

Churkin, Vitaly (2012a). *UN Security Council Meeting 6711* [projev]. 4.2.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6711 , 15.4.2013).

Churkin, Vitaly (2012b). *UN Security Council Meeting 6810* [projev]. 19.7.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 16.4.2013).

iDnes zpravodajství (2011). *Aliance zničila kontrolní centrum*. 21.6.2011 (http://zpravy.idnes.cz/nato-ztratilo-nad-libyi-americky-bezpilotni-vrtulnik-pfb-/zpr_nato.aspx?c=A110621_163253_zpr_nato_inc , 11.4.2013).

iDnes zpravodajství (2011). *OSN schválila bezletovou zónu nad Libyí a údery proti Kaddáfimu*. 17.3.2011 (http://zpravy.idnes.cz/osn-schvalila-bezletovou-zonu-nad-libyi-a-udery-proti-kaddafimu-pw5-/zahranicni.aspx?c=A110317_234956_zahranicni_mad , 7.4.2013).

International Coalition for The Responsibility To Protect. *An Introduction to the Responsibility to Protect*. (<http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/about-rtop/learn-about-rtop> , 1.3.2013).

International Commission on Intervention and State Sovereignty (2001). *The Responsibility to Protect*. (Ottawa: The International Development Research Centre: <http://responsibilitytoprotect.org/ICISS%20Report.pdf> , 1.3.2013).

Juppé, Alain (2011). *17 March 2011 - Security Council - Libya - Statement by Mr Alain Juppé, ministre d'Etat, Minister of Foreign and European Affairs*. 17.3.2011 (<http://www.franceonu.org/france-at-the-united-nations/press-room/statements-at-open-meetings/security-council/article/17-march-2011-security-council> , 7.4.2013).

Juppé, Allain (2012). *31 January 2012 - Security Council Syria - Statement by Mr. Alain Juppé, ministre d'Etat, Minister of Foreign and European Affairs*. 31.1.2012 (<http://franceonu.org/france-at-the-united-nations/press-room/statements-at-open-meetings/security-council/article/31-january-2012-security-council> , 14.4.2013).

Karlas, Jan (2008). Komparativní případová studie. In: Drulák, Petr a kol. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích* (Praha: Portál s.r.o.).

Koh, Harold H. (2012). *Statement Regarding Syria*. 30.3.2012 (<http://www.state.gov/s/l/releases/remarks/187163.htm> , 14.4.2013).

Königová, Lucie (2001). Teorie státní suverenity a praxe intervence. *Mezinárodní vztahy* 36 (3), s. 41-58.

Kořan, Michal (2008). Jednopřípadová studie. In: Drulák, Petr a kol. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních*

vztazích (Praha: Portál s.r.o.).

Kubů, Lubomír a kol. (2002). Pozitivismus a právní teorie. In: Kubů a kol., *Dějiny právní filozofie* (Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci), s. 81-92.

Laryš, Martin (2007). Kosovský konflikt. In.: Šmíd, Tomáš – Vaňura, Vladimír eds., *Etnické konflikty v postkomunistickém prostoru* (Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury), s. 111-143.

Lavrov, Sergej (1999). *UN Security Council Meeting 3988* [projev]. S/PV.3988, 24.3.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 9.3.2013).

Moseley, Alexander (2009). Just War Theory. *Internet Encyclopedia of Philosophy* (<http://www.iep.utm.edu/justwar/#H2> , 23.3.2013)

Mrázek, Josef (2008). Pojem války v mezinárodním právu a válka proti terorismu. *Právník* 2008 (11), s. 1169-1202.

MZV ČR (2012). *Souhrnná teritoriální informace o teritoriu*. 23. 10. 2012 (<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/libye-zakladni-informace-o-teritoriu-18951.html#sec4> , 3.4.2013).

NATO (1999a). *Political and Military Objectives of NATO Action with regard to the crisis in Kosovo*. 23.3.1999 (http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_27451.htm , 7.3.2013).

NATO (1999b). *Statement by the North Atlantic Council on Kosovo*. 19.1.1999 (http://www.nato.int/cps/en/SID-32F8013C-814C5E48/natolive/official_texts_27459.htm , 7.3.2013).

NATO (2012a). *Secretary General's Monthly Press Conference and launch of the Annual Report for 2012*. 31.1. 2013 (http://www.nato.int/cps/en/natolive/opinions_94269.htm?selectedLocale=en , 11.4.2013).

NATO (2012b). *Unified Protector*. (http://www.jfcnaples.nato.int/Unified_Protector.aspx , 7.4.2013).

NATO. *NATO and Libya. Fact and Figures*. (http://www.nato.int/cps/en/SID-5F535CE5-F5735D14/natolive/topics_71652.htm? , 11.4.2013).

Obama, Barack (2011). *President Obama's Statement on Libya*. 18.3.2011 (<http://www.whitehouse.gov/photos-and-video/video/2011/03/18/president->

obama-s-statement-libya#transcript , 7.4.2013).

Obama, Barack (2011a). *Statement by the President on Syria*. 22.4.2011 (<http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/04/22/statement-president-syria> , 14.4.2013).

Obama, Barack (2011b). *Statement by the President Obama on Syria*. 18.8.2011 (<http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/08/18/statement-president-obama-situation-syria> , 14.4.2013).

Obama, Barack (2012). *Statement by the President on Syria*. 4.2.2012 (<http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2012/02/04/statement-president-syria> , 14.4.2013).

Ondřej, Jan (2010). *Mezinárodní humanitární právo* (Praha: C. H. Beck).

Orend, Brian (2008). War. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (<http://plato.stanford.edu/archives/fall2008/entries/war/> , 25.2.2012).

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (1999). *As Seen, As Told. An analysis of the human rights findings of the OSCE Kosovo Verification Mission. October 1998 to June 1999*. (<http://www.osce.org/odihr/17772?download=true> , 17.3.2013).

Osina, Petr (2002a). Moderní pozitivistické myšlení. In: Kubů a kol., *Dějiny právní filozofie* (Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci), s. 100-105.

Osina, Petr (2002b). Renesance přirozenoprávního myšlení ve 20. století. In: Kubů a kol., *Dějiny právní filozofie* (Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci), s. 106-115.

OSN (1948). *Všeobecná deklarace lidských práv*. (<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf> , 18.4.2013).

OSN Praha (2005). *Fakta a číslo o OSN. Základní údaje o Organizaci spojených národů*. (<http://www.osn.cz/soubory/fakta-osn-2005-web.pdf> , 22.2.2012).

OSN Praha. *Dokumenty OSN*. (<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/> , 11.4.2013).

OSN Praha. *Mezinárodní humanitární právo - Mezinárodní trestní soud (ICC)*. (<http://www.osn.cz/mezinarodni-pravo/?kap=67&subkap=74> , 11.4.2013).

Overhaus, Marco (2011). NATO's Operation in Libya. Not a Model for

Humanitarian Intervention. *German Institute for International and Security Affairs* (http://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/comments/2011C36_ovs_ks.pdf , 11.4.2013).

Paoletti, Emanuela (2011). Libya: Roots of a Civil Conflict. *Mediterranean Politics* 16 (2), s. 313–319.

Rice, Condoleezza (2011). *UN Security Council Meeting 6491* [projev]. 26.2.2011 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6491 , 10.4.2013).

Rice, Susan (2012). *UN Security Council Meeting 6810* [projev]. 19.7.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6810 , 16.4.2013).

Rice, Susan (2013). *Statement by Ambassador Susan E. Rice, U.S. Permanent Representative to the United Nations, on the UN Investigation into Chemical Weapons Use in Syria*. 21.3.2013 (<http://usun.state.gov/briefing/statements/206494.htm> , 12.4.2013).

Security Council of UN (1998a). *Security Council resolution 1199* (1998). S/RES/1199, 23. 9. 1998 ([http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1199%20\(1998\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1199%20(1998)) , 17.3.2013).

Security Council of UN (1998b). *Security Council resolution 1203* (1998). S/RES/1203, 24. 10. 1998 ([http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1203\(1998\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1203(1998)) , 17.3.2013).

Security Council of UN (1999a). *Statement of the President of the Security Council*. S/PRST/1999/2, 19.1.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PRST/1999/2 , 7.3.2013).

Security Council of UN (1999b). *Statement of the President of the Security Council*. S/PRST/1999/5, 29.1.1999 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PRST/1999/5 , 7.3.2013).

Security Council of UN (2011). *Security Council press Statement on Libya* [tisková zpráva]. 22.2.2011

(<http://www.un.org/News/Press/docs/2011/sc10180.doc.htm> , 5.4.2013).

Security Council of UN (2011a). *Security Council resolution 1970 (2011)*.

S/RES/1970, 26.3 2011

([http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1970%20\(2011\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1970%20(2011)) , 10.4.2013).

Security Council of UN (2011b). *Security Council resolution 1973 (2011)*.

S/RES/1973, 17.3 2011(<http://www.unhcr.org/refworld/docid/4d885fc42.html> , 10.4.2013).

Security Council of UN (2012a). *Letter dated 24 January 2012 from the Secretary-General addressed to the President of the Security Council*.

S/2012/71, 22.2.2012

(http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2012/71 , 12.4.2013).

Security Council of UN (2012b). *Bahrain, Colombia, Egypt, France, Germany, Jordan, Kuwait, Libya, Morocco, Oman, Portugal, Qatar, Saudi Arabia, Togo, Tunisia, Turkey, United Arab Emirates, United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and United States of America: draft resolution*. S/2012/77,

4.2.2012 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2012/77, 12.4.2013).

Security Council of UN (2012c). *Official communiqué of the 6821st (closed) meeting of the Security Council*. S/PV.6821 , 9.8.2012

(http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6821 , 12.4.2013).

Security Council of of UN (2012d). *Security Council Meeting 6710*. 31.1.2012

(http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6710 , 12.4.2013).

Shipman, Tim (2011). David Cameron backs Sarkozy calls for Libya air strikes.

Dailymail 11.3.2011 (<http://www.dailymail.co.uk/news/article-1365165/David-Cameron-backs-Nicolas-Sarkozy-calls-Libya-air-strikes.html> , 6.4.2013).

Slackman, Michael – Stack, Liam (2011). In Syria, Tension and Grief After Protests and Government Retaliation. *The New York Times* 27.3.2011

(<http://query.nytimes.com/gst/fullpage.html?res=9F06E0DA1F31F934A15750C0A9679D8B63> , 12.4.2013).

Sobek, Tomáš (2008). *Argumenty teorie práva* (Praha - Plzeň: Ústav státu a práva AV ČR - Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o.).

Šedivý, Jiří (2001). Legitimita humanitární intervence. *Mezinárodní politika*

2001 (2), s. 33-34.

Štěpánek, Přemysl (2003). Humanitární intervence - srozumitelný pojem? *Mezinárodní politika* 2003 (3), s. 33-35.

The Global Centre for the Responsibility to Protect. *About us*. (http://www.globalr2p.org/about_us#history , 1.3.2013).

The Independent zpravodajství (2012). *William Hague welcomes new Syria sanctions*. 27.2.2012 (<http://www.independent.co.uk/news/world/politics/william-hague-welcomes-new-syria-sanctions-7441513.html> , 13.4.2013).

The International Institut for Strategic Studies (2012). *Russia's Syrian stance: principled self-interest*. (<http://www.iiss.org/publications/strategic-comments/past-issues/volume-18-2012/september/russias-syrian-stance-principled-self-interest/> , 15.4.2013).

Tisdall, Simon (2011). *Is Gaddafi himself a target?* 21.3.2011 (<http://www.guardian.co.uk/world/2011/mar/21/gaddafi-target-analysis> , 6.3.2013).

UN News Centre (2011). *Syria: Security Council condemns rights abuses and use of force against civilians*. 3.8.2011 (<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=39229#.UWggWKKeMbB> , 12.4.2013).

UN News Centre (2011a). *Security Council authorizes 'all necessary measures' to protect civilians in Libya*. 17.3.2011 (<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=37808&Cr=libya&Cr1=&Kw1=libya&Kw2=&Kw3=#.UV8cvaKeMbA> , 5.4.2013).

UNHCR (2013). *UNHCR country operations profile - Syrian Arab Republic*. (<http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/page?page=49e486a76&submit=GO> , 13.4.2013).

UNSMIS (2012). *UNSMIS Mandate*. (<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unsmis/mandate.shtml> , 13.4.2013).

Vinocur, Nicholas (2012). Sarkozy breaks silence to urge international action in Syria. *The Reuters* 8.8.2012 (<http://www.reuters.com/article/2012/08/08/us->

syria-crisis-sarkozy-idUSBRE87717Z20120808 , 14.4.2013).

Whitson, Sarah L. (2011). Libya: To oust a tyrant. *The Los Angeles Times* 24.2.2011 (<http://articles.latimes.com/2011/feb/24/opinion/la-oe-whitson-libya-20110224> , 4.4.2013).

Williams, Carol J. (2012). U.S.-Russia divide sharpens over Syria. *The Los Angeles Times* 14.7.2012 (http://latimesblogs.latimes.com/world_now/2012/06/syria-civil-war-russia-us-divide-mediate.html , 15.4.2013).

Wilson, Damon (2012). Learning from Libya: The Right Lessons for NATO. *The Atlantic Council of the United States* (http://www.acus.org/files/publication_pdfs/403/090111_ACUS_LearningLibya_Wilson.PDF ,4.4.2013).

Zastupitelský úřad ČR v Damašku (2010). *Souhrnná teritoriální informace Sýrie*. 1.4.2010 (http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/blizky_vychod/syrie/politika/vnitropoliticka_charakteristika.html , 10.4.2013).

Zbořil, František (2001). Humanitární intervence - nová praxe mezinárodního společenství? *International Law Review* 2001/2, s. 115-136.

11 RESUMÉ

The idea of Humanitarian Intervention is not as clear as it seems. There are some states which criticize the use of force and other states which agree with the use of force for humanitarian reasons. The main problem of Humanitarian Intervention comes from the traditional tension between protection obligations defined in international human rights law and international humanitarian law, and traditional perceptions of security which are linked to the principles of state sovereignty and non-interference.

This thesis deals with the arguments for and against humanitarian interventions in Kosovo (1999) and Libya (2011) presented by the permanent members of the UN Security Council. Also focuses on potential humanitarian intervention in Syria where a civil war takes place currently. UN Security Council discussed the potential intervention in Syria therefore the Bachelor thesis examines what arguments were used by powerful states to justify a potential intervention to Syria. This thesis evaluates various arguments from the legal point of view.

Some of the arguments made by some states have changed and some have remained constant. This thesis focuses on these variable arguments, too.